

ÅRSRAPPORT

09

Sammen om å skape
en om å skape
en om å skape

Innhold

Med hjertet i Sparebanken Hedmark	04	Endring i egenkapital	31
25 år med Harry	06	Kontantstrømanalyse	32
Dette er Sparebanken Hedmark	13	Noter	33
2009 – Et tilbakeblikk	15	Erklæring fra styret og administrerende direktør	82
Samfunnsengasjert	17	Kontrollkomitéberetning	84
Styrets beretning	19	Revisjonsberetning	85
Resultatregnskap	28	Regnskapsanalyse	86
Balanse	29	Datterselskaper	89
Oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer	30	Sparebankens tillitsvalgte	91

Kolofon

Redaksjon: Siv Stenseth og Trine Lise Østberg, **Design & produksjon:** Ferskvann reklamebyrå, **Trykk:** Fliså Trykkeri, **Innbinding:** Lundeby Bokbinderi, **Foto:** Bård Løken. Foto styrets medlemmer side 23 og 24 og naturfoto side 26; Flemming Støldal. Foto styremedlemmer side 25; ricardofoto.no Foto styremedlemmer side 25; Jens E. Haugen. **Opplag:** 1.400

Med hjertet i Sparebanken Hedmark

Sparebanken Hedmark har møtt finanskrisen offensivt. Bankens soliditet og gode likviditet har brakt oss trygt gjennom et utfordrende år. Banken spiller en helt avgjørende rolle for økonomisk vekst for våre kunder. Derfor er det så viktig at Sparebanken Hedmark kan yte lån som normalt også i krisetider.

Sparebanken Hedmark har i 165 år vært bank for hedmarkinger i alle deler av vårt langstrakte fylke. At majoriteten av fylkets innbyggere opp gjennom årene har vist oss sin tillit, forplikter. Vi har som mål å ha en inntjening som bygger nødvendig soliditet for å kunne betjene våre kunder med lån og kreditt også i nedgangstider.

Den globale finanskrisen har også i noen grad satt sine spor i Hedmark. Sparebanken Hedmark valgte å møte krisen offensivt. God soliditet og god likviditetsstyring var grunnlaget for å kunne yte kreditt som normalt. Utlånene har i løpet av de siste 12 måneder økt med over 2 milliarder kroner. På denne måten har

Sparebanken Hedmark bidratt til å dempe virkningene av finanskrisen.

Årets resultat før skatt, 646 millioner kroner, det beste noensinne, kan fremstå som et paradoks i en krisetid. En stor gevinst ved aksjesalg og et godt resultat av finansielle investeringer for øvrig, bidrar betydelig til resultatet. Det er gledelig for meg som har ledet banken gjennom 25 år, å avslutte med et slikt rekordresultat.

Over tid har 550 dyktige og engasjerte medarbeidere skapt den mest solide regionbanken i Norge med en egenkapital på 4,7 milliarder kroner og en kapitaldekning på 15 prosent. Dette er et godt utgangspunkt for videre vekst og utvikling i Hedmark.

Denne årsrapporten har vi valgt å illustrere med noen bilder av de mange vakre landskapene vi har i fylket vårt. Med klok forvaltning og riktige investeringer i infrastruktur, gir hedmarksnaturen gode muligheter for næringsutvikling og trivsel for alle som bor og arbeider her.

Jeg takker alle mine medarbeidere, kunder og øvrige forretningsforbindelser for godt samspill gjennom 25 år.

Harry Konterud

Med hjertet
i fedt
hjertet i fedtmark

25 år med Harry

Harry Konterud går nå av med pensjon etter å ha vært 25 år i Sparebanken Hedmark. Det har vært en spennende reise med suksessresultater i en årrekke. Harry blir omtalt som høvdingen i det regionale næringslivet. Han har vært usedvanlig bevisst på sitt store lederansvar for den aller viktigste bank- og finansinstitusjonen i Innlandet. Han har stått beinhardt på at Sparebanken Hedmark årlig måtte tjene penger nok til å tåle ruskevær. Og nettopp viktigheten av soliditet har Sparebanken Hedmark fått erfare gjennom to finanskriser under hans ledelse. Vi tar et lite tilbakeblikk.

Av Siv Stenseth

(Faksimile: Hamar Arbeiderblad, juni 1985)

Ny tid - Harry ved roret

I 1985 ble Harry Konterud hentet inn som administrerende direktør. Han overtok en splittet organisasjon, men klarte i løpet av et par år å bygge opp både tillit og lojalitet hos bankens ansatte.

— Naturlig at sparebankene går sammen

(Faksimile: Hamar Arbeiderblad, juni 1985)

Fire magre år - bankkrisa rundt 1990

Bankkrisa slo inn over Hedmark, også i Sparebanken Hedmark. Krisa varte i fire år og banken hadde overskudd hvert av disse årene. Men i 1991 var det magert også her, med et overskudd på bare 20 millioner kroner. Å gå med overskudd midt i den verste bankkrisa var tross alt særegent. - Da var det godt å ha Harry til rors, forteller tidligere økonomidirektør Arne Grunt.

- Vi kunne fort ha mistet trua, men Harry skapte ro i rekkene. Vi tjente så dårlig med penger at jeg foreslo å servere representantskapet lapskaus i stedet for tre-retters middag på årsmøtet. Men det var ikke Harry med på. Dette var det dårligste resultatet vi har hatt, forteller Grunt.

Fusjonens far - samlet bankene i Hedmark

En av de aller første og største utfordringene i Harry Konteruds 25-årige lederperiode var fusjonen i 1988. Bakgrunnen var at Vinger Sparebank i forkant av bankkrisa fikk betydelige problemer. Utlånene hadde vokst for fort da det norske kredittmarkedet ble sluppet fritt. Sørfylkets bank hadde orientert seg mot hovedstaden. Da situasjonen i sør fylket oppstod, så Sparebanken Hedmark og Østerdalen Sparebank en mulighet til å samle de tre største sparebankene i en regionbank.

Fusjonen ble en realitet 1. mars 1988.

(Faksimile:Hamar Arbeiderblad, oktober 1995)

(Faksimile:Hamar Arbeiderblad, oktober 1988)

FRONTFIGUR

Konterud sparebankenes formann

TRONDHEIM: Med aksjonens ledende administrerende direktør Harry Konterud i Sparebankens ledelse har bankene nå fått et nytt ansikt. Konterud er formann i Sparebankforeningen og leder av Sikringsfondet. Han har vært formann i Sparebankforeningen i over 10 år. Konterud er en av de mest kjente bankfolkene i Norge. Han har vært formann i Sparebankforeningen i over 10 år. Konterud er en av de mest kjente bankfolkene i Norge. Han har vært formann i Sparebankforeningen i over 10 år.

Konterud sa takk for seg

OSLO: Harry Konterud, administrerende direktør i Sparebankens Hedmark, takker for seg etter tre år som formann i Sparebankforeningen. Konterud har vært formann i Sparebankforeningen i over 10 år. Han har vært formann i Sparebankforeningen i over 10 år.

Leder av Sikringsfondet og Sparebankforeningen

Harry Konterud styrte på samme tid norsk bankvesen, først som leder av Sparebankenes Sikringsfond og deretter som styreleder i Sparebankforeningen. Gjennom sin tid i Sikringsfondet var Harry med på å redde 20 sparebanker fra konkurs. De fleste av de nødstilte sparebankene ble fusjonert inn i andre banker. Da fondets reserver var i ferd med å bli oppbrukt, måtte staten også delta i redningsaksjonen. De største krisebankene fikk lån og garantier fra Sikringsfondet. I tillegg utstedte de grunnfondsbevis som Sikringsfondet kjøpte. Slik opprettholdt flere sparebanker sin selvstendighet. Da bankkrisa var over ble Harry styreleder i Sparebankforeningen for en treårsperiode.

Sparebanken Hedmark klarte seg uten hjelp

Alle de store bankene hadde underskudd under bankkrisa og det var mange tusen medarbeidere som mistet jobbene sine. Ingen i Sparebanken Hedmark måtte gå. Banken stod stødig på egne ben mens andre banker ble reddet av Sikringsfondet eller staten.

Business på en serviett

I 1990 kjøpte Sparebanken Hedmark Hedmark Inkasso, et lite selskap i Moelv med to ansatte. Handelen ble inngått på Arbeiderkafeen i Hamar og Harry undertegnet avtalen på en papierserviett.

Siden har Actor Fordringsforvaltning AS utviklet seg til å bli ett av landets ledende selskaper for inkassovirksomhet tilknyttet bank og finans. Banken solgte sine aksjer til SpareBank 1 Gruppen i 2007. Actor har nå 50 ansatte i Hamar, Gjøvik, Oslo og Kristiansand. I 2009 omsatte de for 75 millioner kroner og fikk et resultat etter skatt på 26 millioner kroner.

Gullåret 1993

1993 ble et gullår! For første gang passerte banken 100 millioner kroner i overskudd. Resultatet var på hele 324 millioner kroner. Forvaltningskapitalen var 8,5 milliarder kroner. - Å tjene 324 millioner kroner på en forvaltning på 8,5 milliarder er godt gjort, sier tidligere økonomidirektør Arne Grunt. På bakgrunn av god soliditet og likviditet, hadde banken investert i obligasjoner på lave kursnivåer. Etter en betydelig rentenedgang i 1993 ble de solgt med kjempegevinst. - Vi tjente 150 millioner kroner på aksjer og obligasjoner dette året, sier Grunt.

Snudde pengestrømmen

Fylkets lokale sparebanker har gjennom tidene samlet inn de sparepengene som fantes. I 150 år ble det drevet kapital-eksport fra Hedmark til hovedstaden. Utlånene var vesentlig lavere enn innskuddene. - Det foregikk en årelating fra Innlandet av både kapital og mennesker, forteller Harry. - Ved OL-tider i 1994 begynte dette å snu. Siden den gang har Sparebanken Hedmark vært en kapitalimportør. Nå går pengestrømmen riktig veg og Sparebanken Hedmark henter årlig midler for å bidra til vekst og utvikling i Hedmark. Mitt ønske er at vi også skal greie å snu strømmen av humankapital, sier Harry.

Først med nettbank i Europa

Sparebanken Hedmark var først i Europa med telebank i 1994 og nettbank i 1996. Gotmar Rustad var bankens første nettbankkunde. Bildet er fra 10-årsjubileet i 2006.

Mediekjør på Rena

1996 var et år med mye spenning rundt Rena Karton. Sparebanken Hedmark strakk seg langt for å redde hjørnesteinsbedriften, både på låne- og eiersiden. Banken ble utsatt for et sterkt politisk press for å redde arbeidsplassene på Rena. Medieoppstyret rundt bergingsforsøket av kartonen var stort og Sparebanken Hedmark ble sterkt eksponert i både riks- og lokalmediene. Et lite industri-samfunn holdt på å gå dukken. I 1999 gikk fabrikkens konkurs og produksjonen stanset. Arbeiderne var bekymret for lønningene sine, men Sparebanken Hedmark forskutterte. Siden har Forsvarets etableringer i Åmot reddet renasamfunnet.

Hedmark Finans blir til

Datterselskapet Hedmark Finans AS ble etablert i 1996 for å tilby leasingprodukter til bankens kunder. Selskapet har hatt en god utvikling og har nå 40 ansatte og en forvaltningskapital på 2,3 milliarder kroner. Overskuddet i 2009 er 43 millioner. I 2008 endret selskapet navn til SpareBank 1 Finans Østlandet AS.

Rik på data

I 2000 solgte Sparebanken Hedmark sine aksjer i Fellesdata til Telenors datterselskap EDB Businesspartner ASA. Sparebanken Hedmark fikk en gevinst på over 120 millioner kroner. Harry Konterud var på dette tidspunktet styremedlem i Fellesdata.

(Faksimile: Hamar Arbeiderblad, juli 2005)

Spritpenger

I 2001 kjøpte banken seg inn i Arcus for 15 millioner kroner. – Vår intensjon var å sikre omsetningen av norske poteter til spritproduksjon. Samtidig så vi mulighet for en god utvikling av selskapet, sier Harry. Majoriteten av aksjonærene ønsket senere å selge Arcus og Sparebanken Hedmark innkasserte da en god gevinst på drøye 50 millioner kroner.

Bank i bakeriet

Sparebanken Hedmarks nybygg i Strandgata 15 stod ferdig i 2005. Allerede i 1993 kjøpte banken sickelkvartalet av Gjensidige Forsikring med tanke på nytt kontorbygg. Tolv år senere kunne Sparebanken Hedmarks konsernadministrasjon flytte inn. Banken fikk mange protester mot rivningen, men Riksantikvaren stadfestet at Sickelgårdens antikvariske verdi var beskjeden. Store sopp- og råteskader gjorde det umulig å redde bygget.

Bank og forsikring under samme tak fram til 2003

Sparebanken Hedmark kjøpte Lokal forsikring i 1996 og var først i Norge med konseptet *Bank og forsikring – alt på ett sted*. Tre år senere ble selskapet solgt til Gjensidige Forsikring med en gevinst på cirka 100 millioner kroner. Banken og Gjensidige samlokaliserte sin virksomhet i bankens kontorer over hele Hedmark. Harry var da leder for både bank og forsikringsvirksomheten fram til 2003.

Sparebanken mest solid i hele Norden

Solide hedmarkinger

Sparebanken Hedmarks soliditet har ved flere anledninger medført topp rangeringer i det internasjonale tidsskriftet *The Banker*. I 2004 kommenterte *Sparebankbladet* blant annet at: «Soliditeten til innlandsbanken er som vanlig god (...). I Norden er det få som slår hedmarkingene, kun OP Bank Group fra Finland og den svenske Sparebanken Finn har bedre kapitaldekning enn Sparebanken Hedmark. Dermed holder banken fortsatt stillingen som den mest solide banken blant de store i Norge».

(Faksimile: *The Banker*, 2006)

Tidens harryhandel

I 2006 kjøpte Sparebanken Hedmark seg inn i SpareBank 1 Gruppen, etter å ha avsluttet samarbeidet med DnB Nor i 2005. Sparebanken Hedmark betalte 420 millioner kroner til svenske Swedbank for 12 prosent av aksjene i SpareBank 1 Gruppen. Kjøpesummen tilsvarte en selskapsverdi på 3,5 milliarder. Ett år senere ble SpareBank 1 Gruppen verdsatt til over det dobbelte og analytikere omtalte kjøpet som årets harryhandel.

Banken fikk ny logo i 2008, men navnet er fortsatt Sparebanken Hedmark

Rekordfortjeneste

I oktober 2008 kjøpte Sparebanken Hedmark og de øvrige 1-bankene Glitnir Bank ASA. - Vår intensjon med kjøpet var å gjøre en god investering, uttalte Harry Konterud. Sparebanken Hedmark solgte tre kvart år senere sin 15 prosent eierpost og dette ga banken en gevinst på 154 millioner kroner.

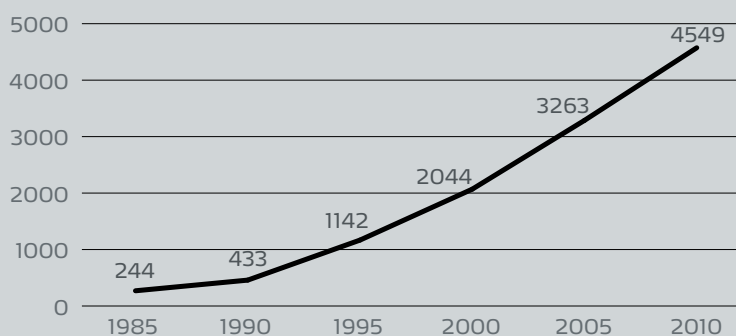
(Faksimile: *Dagens Næringsliv*, oktober 2009)

Gode resultater i 25 år

Under Harry Konteruds ledelse har Sparebanken Hedmark hatt en meget god resultat- og egenkapitalutvikling. Egenkapitalen var 244 millioner i 1985 og utgjør i dag bortimot 4,6 milliarder kroner.

Mill. kroner

Egenkapitalutvikling i morbanken

Sparebanken Hedmark - en
Markspatist
bedr

ekte

markspatiist

Forretningsidé

Sparebanken Hedmark skal tilby nåværende og nye kunder helhetlige og framtidrettede bank-, finans- og forsikringsprodukter. Sparebanken Hedmark skal være så dyktig, nær og engasjert at privatpersoner, bedrifter og offentlig sektor foretrekker å ha et langsiktig kundeforhold til banken. Gjennom god lønnsomhet, god soliditet og selvstendighet skal banken bidra til vekst og utvikling i Hedmark.

Visjon

Bankens visjon, **Sammen om å skape**, formidler at det er i samspill med omgivelsene at bankens resultater blir til. Visjonen innebærer samtidig en forventning om bedre samspill, flere initiativ og bedre resultater.

Verdier

Dyktig, nær og engasjert er våre kundefordier og signaliserer at vi ønsker å være en profesjonell samarbeidspartner som definerer behov og finner løsninger sammen med kundene. Vi skal også være aktive og utadrettede i kundekontakten.

Sammen om å skape

Sammen om å skape

Dette er Sparebanken Hedmark

Sparebanken Hedmark er i dag den ledende privat- og næringslivsbanken i Hedmark.

165 år i Hedmark

Sparebanken Hedmark kan føre sine aner tilbake til 1845. Midler fra lokale kornmagasin, allmenninger, kommuner og privatpersoner var grunnlaget for de første sparebankene. Banken er blitt til gjennom fusjoner av tidligere selvstendige sparebanker i Hedmark. Gjennom flere sammenslutninger har 22 lokale sparebanker utviklet seg til å bli Hedmarks største kapitalkilde med hovedsete i Hamar. Sparebanken Hedmark tok sitt nåværende navn i 1982.

Bærebjelke

Sparebanken Hedmark er i dag en bærebjelke i hedmarks-samfunnet med sine mange bankkontorer i 20 av fylkets 22 kommuner. Banken tilbyr et bredt spekter av produkter innen utlån, innskudd, forsikring og betalingsformidling.

Som den ledende aktøren i vårt markedsområde tar vi ansvar for vekst og utvikling gjennom finansiering til privatpersoner og bedrifter som ønsker å realisere gode ideer. Banken bidrar på denne måten til at folk kan bygge, bo og arbeide her.

Markedet

Banken har et unikt konkurransefortrinn i kraft av sin 165 årige lokalkunnskap. Sparebanken Hedmark har en markedsandel på 50 prosent med cirka 166.000 kunder. Banken er nær markedet med 500 årsverk fordelt på 27 kontorer.

Selveiende

Sparebanken Hedmark er en selveiende finansinstitusjon uten grunnfondsbeveiseiere og har en egenkapital på 4,7 milliarder. I kraft av bankens særegne eierform deler banken ikke ut utbytte. Av det årlige overskuddet betaler banken cirka 30 prosent skatt. Resten av overskuddet blir satt i arbeid og lånt ut igjen. Overskuddet kommer således hele hedmarkssamfunnet til gode.

Om Hedmark

Med 190.000 innbyggere utgjør hedmarkingene godt og vel fire prosent av Norges befolkning. I areal er Hedmark det tredje største fylket i Norge. Fylket har spredt bosetting, og snaut halvparten av innbyggerne bor i kommunene Hamar, Ringsaker, Stange og Løten. Hedmark har et

varierte næringsliv og er landets største jord- og skogbruksfylke. Sysselsettingen fordelt etter næring viser at de fleste arbeider i industri, bygg og anlegg og offentlig sektor. Arbeidsledigheten er på nivå med landsgjennomsnittet.

Hedmarksnaturen

Hedmark har variert natur fra åkerlandskap i sør, til vidstrakte skogområder i øst og fjellvidder i nord. Store deler av disse fjellviddene er fredet. Norges største innsjø Mjøsa, og landets lengste elv Glomma, er viktige elementer i vårt kulturlandskap.

I årsrapporten for 2009 har vi valgt å presentere variert hedmarksnatur slik naturfotograf Bård Løken fra Elverum ser den.

Medeier i SpareBank 1

Banken er medeier i SpareBank 1 Gruppen (12 prosent) fra juni 2006. Samarbeidet sikrer banken konkurransekraft gjennom effektive IT-tjenester, innkjøpsordinger og kompetanseoverføring. Hensikten er å stå sammen nasjonalt med styrke lokalt. Våre kunder utenfor Hedmark får med dette et bedre tilbud over hele landet i og med at de nå kan benytte seg av alle SpareBank 1-alliansens bankkontorer.

Se www.sparebank1.no for mer informasjon om SpareBank 1 Gruppen og alliansesamarbeidet.

Vår ambisjon er å være en god bank for alle våre kundegrupper gjennom en desentral organisasjon med god kompetanse og stor lokal handlekraft.

2009 – et tilbakeblikk

- Finansuroen merkes gjennom året, men i Sparebanken Hedmark er det normal drift.
- Bankens laveste lånerente er 4,30 prosent ved inngangen av 2009. Gjennom tre renteendringer beveger den seg ned til 3,10 prosent og her ligger den også ved årets slutt.
- Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere iverksettes. Lederne påbegynner autorisering i 2009. Hele 150 finansrådgivere skal sertifiseres i løpet av 2010.
- Utbyggingen av Terningen Arena starter i januar, finansiert av Sparebanken Hedmark og SpareBank 1 SMN.
- Banken forbereder IRB-søknaden som skal sendes Finanstilsynet våren 2010.
- Bankens satsing på unge kunder gir effekt. I følge egne målinger utgjør andelen aktive 15- og 16 åringer dette året 80 prosent.
- Det langsiktige arbeidet mot ungdomssegmentet styrkes gjennom Økonomi og karrierevalg, et undervisningsopplegg for ungdomsskolen som gjennomføres i samarbeid med Ungt Entreprenørskap. 600 skoleelever deltar.
- Nettlån for personmarkedet introduseres fra april.
- Harry Konterud overtar som ny styreleder i SpareBank 1 Gruppen AS.
- I april 2009 fusjoneres Sparebanken Factoring AS inn i SpareBank 1 Factoring AS.
- Nico Widerbergs utsmykning av rådhusplassen i Elverum avdukes i mai. Østerdalen Sparebanks kunsthond og Sparebanken Hedmark står for finansieringen.
- I august kunngjør Arne Grunt at han går av som økonomidirektør etter 28 år i sjefsstolen. Han fortsetter som spesialrådgiver i samme avdeling til han går av med pensjon ved fylte 62 år i 2011. Finansdirektør Tore Anstein Dobloug tar over som økonomi- og finansdirektør.
- Sparebanken Hedmark selger i august sin 15 prosent eierandel i BN Bank (tidligere Glitnir) for 200 millioner kroner. Salget gir en gevinst på 154 millioner kroner.
- Stillingen som administrerende direktør etter Harry Konterud utlyses i august. Bankens styreleder Richard Heiberg ansettes som ny administrerende direktør i november. Heiberg er godt kjent i banken gjennom sitt mangeårige engasjement i styret. Nestleder Gunnar Martinsen fungerer som styreleder fram til nytt valg i mars 2010.
- Avdeling Ringsaker sertifiseres som Miljøfyrtårn-bedrift i september. Øvrige deler av organisasjonen er i prosess og sertifiseres i løpet av 2010.
- Kundesenter bedrift opprettes i oktober med seks medarbeidere. Bankens næringslivskunder er sikret enda raskere og mer effektiv betjening.
- Sparebanken Hedmark er fortsatt den mest tilgjengelige banken i hele Hedmark med 27 kontorer, 40 minibanker, to kundesentre, døgnåpen telefonbank og nettbank.
- Banken har gjennom hele 2009 styrket sin satsing på helsefremmende arbeid. Fysisk aktivitet settes på dagsorden gjennom tiltaket Aktiv bedrift. Nesten samtlige ansatte deltar. Banken har åtte bedriftsidrettslag med bred oppslutning.
- I september innfører banken ny HR-strategi der hovedmålet er å styrke kvaliteten på finansiell rådgivning overfor kunder. Samtidig starter en bred prosess med å revidere bankens etiske retningslinjer.
- Over 30 prosent av bedriftene i Hedmark har tjenestepensjon fra Sparebanken Hedmark.
- Banken deler ut en rekke gaver til allmennnyttige formål gjennom året (se også side 17).
- I desember introduserer banken et nytt låneprodukt, Boliglån pluss, med gode betingelser for helkunder med lån på over 2 millioner kroner.
- Sparebanken Hedmark har den høyeste prosentvise premieveksten, den laveste skadeprosenten og de mest lojale skadeforsikringskundene i alliansen.
- Sparebanken Hedmarks brutto kundevekst i 2009 var totalt 6.000 kunder.

Sammen skaper vi Hedmark
Sammen skaper

Samfunnsengasjert

Hedmark skal være et godt sted å vokse opp, et godt sted å bo og et godt sted å flytte til.

Sparebanken Hedmark står i et gjensidig avhengighetsforhold til samfunnet rundt seg. Banken har vært til stede i Hedmark i 165 år og er opptatt av utviklingen i fylket. Dersom mennesker trives, bor godt, har utdanningsmuligheter og trygge arbeidsplasser her, vil banken også kunne gå godt. At banken er solid over tid er viktig for innbyggerne og bedriftene. Å ha en solid kapitalkilde med hovedsete i fylket gir trygghet og nærhet til beslutningene.

Bærekraftig drift

Banken har en viktig rolle som utviklingsaktør og ønsker å være et forbilde på god forretningsdrift, også når det gjelder miljø-, HR- og etiske spørsmål. Vårt mål er at bankvirksomheten skal være langsiktig og bærekraftig, det vil si at all forretningsdrift og økonomisk verdiskapning er i tråd med naturens bæreevne. Sparebanken Hedmark tar i sin virksomhet derfor hensyn til arbeidstager- og menneskerettigheter, grunnleggende sosiale behov og naturens bæreevne.

Gaver til allmennyttige formål

Men banken gir også verdier direkte tilbake til samfunnet, blant annet gjennom sponsing av breddeidretten og tiltak for barn og unge. I tillegg har Sparebanken Hedmark lang tradisjon for å føre deler av overskuddet tilbake til lokalsamfunnet. Hvert eneste år deler banken ut mange millioner kroner i rene gaver. Midlene går til lag og foreninger og andre gode formål. Støtte kan søkes via bankens hjemmeside og midlene deles som regel ut etter at årsregnskapet er vedtatt i begynnelsen av året.

Gavefondet og kunstfondet

Banken har et eget gavefond til større prosjekter innen kultur, forskning og utdanning. Sparebanken Hedmark har de siste fire årene avsatt 100 millioner kroner til dette fondet. Av disse midlene er hele 33 millioner disponert til forskning og utvikling, i hovedsak til prosjekter ved

Høgskolen i Hedmark, professorater og andre tiltak som kan sikre et framtidig Innlandsuniversitet. I tillegg har banken delt ut 20 millioner til idrett og folkehelse, deriblant til 15 kunstgress-baner, 15 løypemaskiner og Lierberget hoppanlegg. Kulturområdet har mottatt cirka 15 millioner kroner, blant annet til Hedmark Symfoniorkester, Skogmuseet, Aukrustsenteret, samt ulike kulturprosjekter i Hamar, Kongsvinger og Ringsaker. Sparebanken Hedmarks nyopprettede kunstfond har mottatt 10 millioner av disse kulturmidlene.

Miljø

Sparebanken Hedmark vil i løpet av 2010 ha miljøsertifisert alle sine 27 bankkontorer etter Miljøfyrtårn-prinsippet, et offisielt norsk sertifikat, støttet av blant annet Miljøverndepartementet. Ansatte i banken skal ha et bevisst forhold til forbruk, reiser, avfallshåndtering og energiforbruk generelt. Banken lager også et eget klimaregnskap gjennom CO₂Fokus, basert på den internasjonale standarden Greenhouse Gas Protocol Initiative. Målet er at klimaregnskapet etter hvert skal dokumentere at forbruket går ned, at gjenvinningsgraden økes og at energiforbruket og fyringsutgiftene reduseres.

Med hjertet i Hedmark

Styrets beretning 2009

Rammebetingelsene i 2009

Finanskrisen førte verdensøkonomien inn i den dypeste resesjonen siden 1930-årene. Mot sommeren 2009 stoppet nedgangen og i andre halvår var det igjen tegn til vekst i flere land. Det kraftige produksjonsfallet i 2008 og inn i 2009 medførte at aktiviteten ved utgangen av året fortsatt var på et lavt nivå. Den ekspansive finanspolitikken i en rekke land bidro til å stabilisere finansmarkedene, men den førte også til en sterk økning i statsgjelden i flere land.

Den norske økonomien hadde en konjunkturtopp mot slutten av 2007 etter fem år med sterk vekst. I tredje kvartal 2008 og frem til andre kvartal i 2009 var det negativ vekst i den norske fastlandsøkonomien. Nedgangen ble imidlertid vesentlig mindre enn for den internasjonale økonomien. I siste halvår var det igjen en svak vekst i norsk økonomi. Veksten i brutto nasjonalproduktet fra 2008 til 2009 er foreløpig beregnet å bli negativ med cirka 1 prosent.

Finansuroen har avtatt gjennom 2009. Ved utgangen av året fungerte finansmarkedet i Norge som normalt i en lavkonjunkturfase. Sentralbankens likviditetstilførsel, byttelånsordningen og myndighetens tilbud om å styrke bankenes kapitalbase bidro i 2009 til å øke utlånene, men dog med en mer moderat vekst enn i tidligere år.

Etter et sammenhengende fall i boligprisene fra juni 2007 til november 2008 økte boligprisene gjennom 2009. Den gjennomsnittlige prisveksten på boliger ble 2,7 prosent fra 2008 til 2009.

Norges Bank reduserte i første halvår styringsrenten fra 3,0 til 1,25 prosent. Rentekuttene ble gjennomført for å redusere de negative realøkonomiske konsekvensene av finansuroen. I siste kvartal økte igjen Norges Bank renten og ved årsskiftet var styringsrenten 1,75 prosent.

Etter et sterkt fall i aksjeverdiene på Oslo Børs i 2008 steg totalindeksen i 2009 med 65 prosent. Totalindeksen som ved utgangen av året var på 372 poeng, er imidlertid fortsatt på et lavere nivå enn ved utgangen av 2006 og 2007.

De finanspolitiske tiltakene med blant annet lave renter, samt at nedgangen i verdensøkonomien ikke ble så langvarig som fryktet, bidro til at ledigheten har økt mindre enn tidligere anslått. Ledigheten på cirka 3 prosent har vært stabil gjennom året. Det har vært en nedgang i sysselsettingen, spesielt innen bygg og anlegg, industrien og varehandelen, mens det har vært en økning innen helse- og omsorgsyrkene.

Konjunkturedgangen bidro til en lavere lønns- og prisvekst i 2009 enn i foregående år. Foreløpige beregninger gir en lønns- og prisvekst på henholdsvis 3,9 og 2,1 prosent fra 2008 til 2009. Det lave rentenivået har for de fleste husholdningene med netto gjeld medført økt disponibel inntekt i 2009. For mange bedrifter har imidlertid konjunkturedgangen med redusert forbruk og en betydelig investeringsnedgang gitt svakere driftsresultater i 2009.

Hedmarks utvikling

TNS Gallup gjennomfører hvert kvartal en spørreundersøkelse om den norske befolkningens oppfatning av og forventninger til egen og landets økonomi. Undersøkelsen viser at stemningen blant hedmarkingene gjennom 2009 har snudd fra pessimisme til optimisme. Optimismen er likevel langt unna toppnivået fra 2. kvartal 2007.

Verdensøkonomien og den norske økonomien er inne i en lavkonjunkturfase, noe som har gjort 2009 til et utfordrende år for næringslivet i Hedmark. Dette gjenspeiles i NAVs sysselsettingsstatistikk som viser en vekst i arbeidsledigheten i 2009. I desember 2009 var det 2.702 helt arbeidsledige personer i Hedmark, tilsvarende 2,8 prosent av arbeidsstyrken. På samme tid i 2008 var ledigheten 2,2 prosent. Det er eksportrettet industri og bygg og anlegg som står for den største delen av sysselsettingsnedgangen.

Sparebanken Hedmark – konsernet

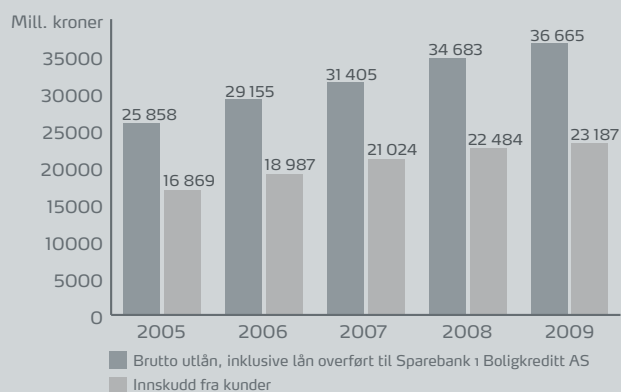
Konsernet består av morselskapet Sparebanken Hedmark og datterselskapene Hedmark Eiendom AS, SpareBank 1 Finans Østlandet AS, Vato AS og Meglereiendom AS.

Banken eier 12 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS. Selskapet defineres som felleskontrollert virksomhet. Sparebanken Hedmarks andel av selskapets resultat inntektsføres i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

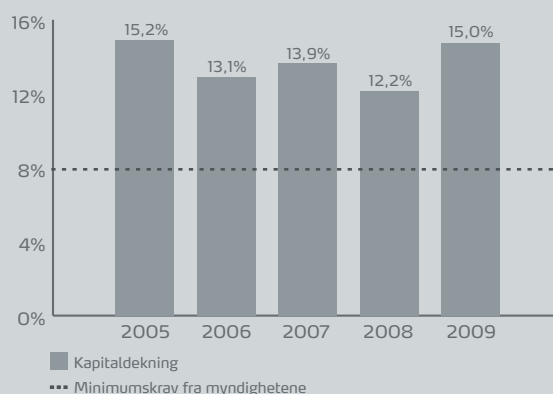
Datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet AS, som driver innenfor området leasing og salgspantfinansiering, har økt sitt overskudd før skatt fra 24 millioner i 2008 til 44 millioner kroner i 2009. Datterselskapet Hedmark Eiendom AS har et overskudd på 3 millioner kroner før skatt i 2009 mot 3 millioner kroner i underskudd i 2008. De øvrige datterselskaper, som er eieendomsselskaper, har tilnærmet nullresultater i 2009.

SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1

Brutto utlån og innskudd (morbank)

Kapitaldekning (morbank)

Skadeforsikring AS, Odin Forvaltning AS, Bank 1 Oslo AS og SpareBank 1 Gruppen Finans Holding AS. Selskapet eier også 73 prosent av Argo Securities AS.

SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt ble 881 millioner kroner. I 2008 hadde SpareBank 1 Gruppen AS et underskudd etter skatt på 858 millioner kroner. Spesielt SpareBank 1 Livsforsikring AS har hatt en betydelig resultatfremgang fra 2008 til 2009.

Banker i SpareBank 1-alliansen inngikk 20.10.2008 en avtale med Glitnir Banki hf på Island om erverv av samtlige aksjer i Glitnir Bank ASA (nå BN Bank ASA) for 300 millioner kroner. Finansdepartementet ga 05.12.2008 konsesjon til å gjennomføre transaksjonen. Sparebanken Hedmarks eierandel var 15 prosent, til en kjøpspris på 45 millioner kroner. I forbindelse med kjøpet ble det i henhold til regnskapsmessige krav (IFRS 3) gjennomført en oppkjøpsanalyse. Oppkjøpsanalysen ga en merverdi, negativ goodwill, på 317 millioner kroner som ble inntektsført i 2008-regnskapet. I september 2009 solgte Sparebanken Hedmark sin eierandel i BN Bank ASA til de øvrige bankene i SpareBank 1- alliansen for 200 millioner kroner.

Konsernet Sparebanken Hedmarks resultat før skatt i 2009 ble 362 millioner kroner. Tilsvarende tall året før var 418 millioner kroner.

Spesifikasjon av konsernresultatet før skatt:

Resultat før skatt i morbanken	646 mill. kroner
Mottatt utbytte i 2009 fra døtre og felleskontrollerte virksomheter	-120 mill. kroner
Resultatandel fra:	
SpareBank 1 Gruppen AS	100 mill. kroner
Hedmark Eiendom AS	3 mill. kroner
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	44 mill. kroner
Oppløsning av negativ goodwill BN Bank ASA	-317 mill. kroner
Øvrige selskaper og elimineringer	6 mill. kroner
Resultat før skatt i konsernet	362 mill. kroner

Konsernets egenkapital per 31.12.2009 ble 4.759 millioner kroner. Kapitaldekningen ble 14,1 prosent. Tilsvarende tall per 31.12.2008 var

11,5 prosent. Netto ansvarlig kapital ble 3.484 millioner kroner, en økning med 660 millioner kroner i løpet av året.

Hovedkontoret er i Hamar, og konsernets virksomhet er i hovedsak i Hedmark.

Konsernet har ikke virksomhet som forurensar det ytre miljøet i nevneverdig grad.

Sparebanken Hedmark – morbanken

Med henvisning til regnskapslovens krav til innhold i årsberetningen, bekrefter styret at regnskapet er basert på forutsetningen om fortsatt drift.

Resultatet før skatt ble 646 millioner kroner eller 1,54 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Resultatet for norske sparebanker forventes å bli cirka 0,90 prosent.

I 2008 var bankens overskudd før skatt 227 millioner kroner, eller 0,58 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Det gode resultatet skyldes store inntekter fra finansielle investeringer, utbytte fra datterselskaper og SpareBank 1 Gruppen AS, samt gevinsten fra salget av aksjene i BN Bank ASA. Betydelige urealiserte tap på obligasjoner og aksjer i 2008 ble i stor grad tilbakeført i 2009.

Styret mener at årsresultatet er meget godt, sett i forhold til bankens målsettinger om egenkapitalavkastning og soliditet.

Netto renteinntekter ble 742 millioner kroner. Det er 105 millioner kroner mindre enn i foregående år. Rente-nettoen ble lavere i 2009 på grunn av redusert margin mellom utlåns- og innskuddsrenten, lavere rentenivå som har gitt redusert avkastning på egenkapitalen, økt sikringsfondsavgift samt at likviditetsbeholdningen i Norges Bank, til lav rente, har vært høyere.

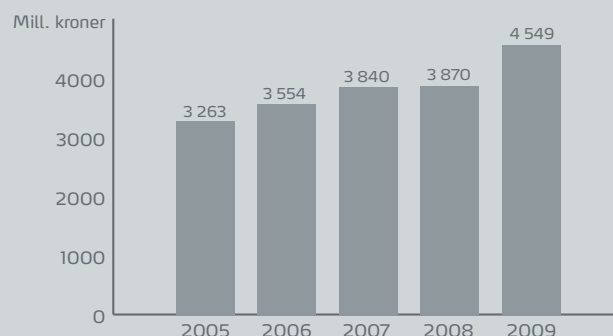
Netto provisjonsinntekter på 151 millioner kroner ble 19 millioner kroner høyere enn i 2008.

Inntekter fra investeringer i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper samt datterselskaper ble 271 millioner kroner. Det er 208 millioner kroner mer enn i foregående år.

Resultat før skatt (morbank)

Egenkapital (morbank)

Av årets inntekt er 96 millioner kroner utbytte fra SpareBank 1 Gruppen AS, 24 millioner kroner utbytte fra SpareBank 1 Finans Østlandet AS og 153 millioner kroner i gevinst fra salg av aksjene i BN Bank ASA.

Inntekter fra finansielle investeringer ble 138 millioner kroner. Tilsvarende tall i foregående år var negativt med 194 millioner kroner (jfr note 7).

Driftskostnadene ble 560 millioner kroner og utgjorde 1,33 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Tilsvarende tall for 2008 var 574 millioner kroner og 1,45 prosent. Endringer i pensjonsplanen har gitt en engangseffekt på 53 millioner kroner som er ført som reduserte driftskostnader. Formueskatten på 13 millioner kroner ble i 2009 definert som driftskostnad. Den er i tidligere år ført som skattekostnad. Eliminert for de to nevnte beløpene ble kostnadsveksten 4,5 prosent.

Driftskostnadene på 560 millioner kroner utgjorde 41,7 prosent av totale inntekter. Tilsvarende nøkkeltall i foregående år var 66,2 prosent. Sterk inntektsvekst fra investeringer i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper og datterselskaper, og økning i inntekter fra finansielle investeringer var hovedårsaken til den markerte bedringen i nøkkeltallet.

Tap på lån og garantier ble 136 millioner kroner mot 66 millioner kroner i 2008. 99 millioner kroner var individuelle tap og 37 millioner var gruppevis nedskrivninger. Tapene fordelte seg med 18 millioner kroner i personmarkedet og 118 millioner kroner i bedriftsmarkedet. Tapene utgjorde 0,42 prosent av brutto utlån.

Årsoverskudd og disponeringer

Etter en inntektsskatt på 97 millioner ble resultatet etter skatt 549 millioner kroner. Inklusive 146 millioner kroner i inntekter ført direkte mot egenkapitalen, gir det et totalresultat på 695 millioner kroner og en egenkapitalavkastning på 18 prosent.

Styret foreslår å avsette 6 millioner kroner til gaver og 25 millioner til gavefondet. Gavefondet benyttes i hovedsak til prosjekter innen kultur, utdanning og forskning. Restbeløpet, 518 millioner kroner, tilføres grunnfondet.

Egenkapital

Bankens egenkapital var ved utgangen av året 4.549 millioner kroner. Det utgjorde 11 prosent

av forvaltningskapitalen. Egenkapitalen er i sin helhet opptjent overskudd. Kapitaldekningen ble styrket med 2,8 prosentpoeng og var 15 prosent per 31.12.2009.

Balanseutviklingen

Forvaltningskapitalen ble i løpet av året redusert fra 41,8 til 41,2 milliarder kroner. Nedgangen skyldes at beholdningen av overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS økte fra 1,9 til 4,6 milliarder kroner. Sparebanken Hedmark eier cirka 6 prosent av selskapet. Selskapet er etablert for å sikre tilgang til gunstigere finansiering i det nasjonale og internasjonale kapitalmarkedet.

Brutto utlån til kunder, inklusive overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS, var 36,7 milliarder kroner. Årsveksten var 5,7 prosent. Veksten i personmarkedet var 7,4 prosent og i bedriftsmarkedet 2,2 prosent. Personmarkedet sto for 65 prosent og bedriftsmarkedet 35 prosent av utlånene.

Innskudd fra kunder var ved årsskiftet 23,2 milliarder kroner. Innskuddsveksten var 3,1 prosent i 2009. Veksten ble 5,5 prosent i personmarkedet og negativ med 1 prosent i bedriftsmarkedet. Innskuddene fordelte seg med 65 prosent i personmarkedet og 35 prosent i bedriftsmarkedet.

Kundeinnskuddene finansierte 72 prosent av brutto utlån per 31.12.2009. Tilsvarende tall i foregående år var 69 prosent.

Gjeld til kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var ved årsskiftet 12,4 milliarder kroner, eller 30 prosent av forvaltningskapitalen. Ved foregående årsskifte var tilsvarende tall 14 milliarder kroner og 33 prosent.

Personmarkedsdivisjonen og bedriftsmarkedsdivisjonen 2009 er første driftsåret etter at banken fra 01.01.2009 ble organisert i to forretningsdivisjoner.

Personmarkedsdivisjonen hadde i 2009 et resultatbidrag før felleskostnader på 272 millioner kroner. Per 31.12.2009 var brutto utlån til kunder, inklusive overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS, 24,5 milliarder kroner og kundeinnskuddene 14,8 milliarder kroner. I desember 2009 var det 301 årsverk i divisjonen.

Richard Heiberg

(født 1956),
Styreleder t.o.m. 27.11.2009

Heiberg er utdannet siviløkonom og er adm.dirktør i Nordic Paper A/S. Han har vært medlem av styret siden 1995. Han er bosatt i Våler kommune.

Bedriftsmarkedsdivisjonens resultatbidrag før felleskostnader ble 141 millioner kroner. Brutto utlån til kunder var 11,6 milliarder kroner og kundeinnskuddene 8,1 milliarder kroner per 31.12.2009. Ved utgangen av året var det 112 årsverk i divisjonen.

Renteutviklingen

I løpet av første halvår ble bankens priser på lån og kundeinnskudd redusert fire ganger. I andre halvår var den uforandret.

I 2009 var bankens gjennomsnittlige effektive utlånsrente 4,9 prosent, mens innskuddsrenten i gjennomsnitt var 2,5 prosent. Den gjennomsnittlige utlånsrenten ble siste året redusert med 2,6 prosentpoeng, mens innskuddsrenten ble redusert med 2,4 prosentpoeng. Rentenivået har vært spesielt lavt i 2009.

Risikostyring

Risikostyring i Sparebanken Hedmark skal sikre at risikoeksponeringen til enhver tid er kjent og innenfor rammer trukket opp av styret. Risikostyringen skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse og sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Styret har vedtatt «Policy for risiko- og kapitalstyring i Sparebanken Hedmark». Dokumentet definerer det overordnede rammeverket for risikostyringen, herunder styring av de ulike risikoer. Styret vedtar årlig overordnet risikostrategi og bankens finansstrategi som dekker områdene likviditetsrisiko og markedsrisiko samt bankens styringsdokumenter på kredittområdet. Risikoeksponering og risikoutvikling følges opp og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert som risiko for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Kredittrisiko i utlånsporteføljen er bankens største risiko. Risikoen styres løpende i henhold til bankens kredittstrategi, kredittpolicy, kredittfullmakter, rutiner for kredittgivning og ulike rapporterings- og oppfølgingskrav. Sparebanken Hedmark bruker statistiske risikoklassifiseringsmodeller som grunnlag for å dele porteføljen inn i ulike risikogrupper.

I tillegg til finansiering av prosjekter i Hedmark, har banken bidratt til finansiering av større prosjekter i samarbeide med andre banker i SpareBank 1-alliansen. Veksten i utlån til personmarkedet er på tilsvarende nivå som forrige år, og større enn veksten i utlån til bedriftsmarkedet. Omslaget i norsk- og internasjonal økonomi høsten 2008 førte i første omgang til en reduksjon i utlånsveksten innenfor personmarkedet, og etter hvert også i bedriftsmarkedet i 2009.

Finanskrisen har økt kredittrisikoen i utlånsporteføljen igjennom 2009 og medført økte tapsavsetninger i regnskapet. Utviklingen har likevel ikke vært så negativ som fryktet ved forrige årsskifte, blant annet som følge av offentlige stimulerings tiltak både i norsk og internasjonal økonomi.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer innebærer også kredittrisiko. Styret har gjennom bankens finansstrategi vedtatt maksimalrammer for eksponering per bransje og per utsteder. Hovedtyngden av bankens beholdning av rentebærende verdipapirer omfatter verdipapirer utstedt av stater, banker, kredittforetak og store industriforetak. Banken har også kredittrisiko knyttet til sine innskudd i andre kredittinstitusjoner. Styret har fastsatt maksimalrammer for eksponering per motpart. Den største enkeltfordringen er utlån til bankens datterselskap, SpareBank 1 Finans Østlandet AS.

Styret mener at bankens kredittrisiko på utlån har økt i 2009, både til personmarkedet og bedriftsmarkedet. Kredittrisikoen på bankens portefølje av rentebærende verdipapirer vurderes som mindre ved utgangen av 2009 enn ved utgangen av 2008. Konsernets samlede kredittrisiko vurderes fortsatt som moderat.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser og renter.

Bankens markedsrisiko oppstår i hovedsak fra investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte driften – som innlån (funding) og rente- og valutahandel.

Styring av markedsrisiko skjer igjennom bankens finansstrategi, vedtatt av styret. Risikoeksponering og utvikling

Gunnar Martinsen

(født 1965),
fungerende styreleder
f.o.m. 27.11.2009

Martinsen er utdannet jurist og er partner i advokatfirmaet Thommessen Krefting Greve Lund AS. Han ble valgt inn i styret i 2006. Han er bosatt i Ringsaker kommune.

Siri J. Strømmevold

(født 1961), styremedlem.

Strømmevold er utdannet dataingeniør, 15 års erfaring fra oljeindustrien, bl.a. Mobil Expl., Statoil og Saga Petroleum. Er nå daglig leder av Tynset Bokhandel. Hun ble valgt inn i styret i 2006. Hun er bosatt i Tynset kommune.

rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse. Rammer for markedsrisiko gjennomgås minst årlig og fastsettes av bankens styre. Rammene for aksje- og valutarisiko er fastsatt som nominelle posisjonsbeløp, mens rammene for renterisiko er fastsatt som verdiendring ved en renteendring. Avdeling for risikostyring kontrollerer og følger løpende bankens posisjoner i forhold til vedtatte rammer.

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldsposter har ulik gjenstående rentebindingstid. Banken styrer renterisiko mot vedtatt risikoramme gjennom rentebinding på plasseringer og innlån, samt bruk av rentederivater. Bankens renterisiko har vært moderat og stabil i 2009.

Plassering i rentebærende papirer styres av rammer for maksimal eksponering mot ulike sektorer og motparter. Sparebanken Hedmark har økt sin beholdning av obligasjoner, sertifikater og obligasjonsfond til pålydende verdi fra 3.248 millioner kroner 31.12.2008 til 4.167 millioner kroner 31.12.2009. Etter finanskrisen høsten 2008 har verdien av de rentebærende papirene økt, og størrelsen på de urealiserte tapene er mindre ved utgangen av 2009 enn ved forrige årsskifte. I løpet av året er plassering i utenlandske finansinstitusjoner noe redusert, mens plassering i norske finansinstitusjoner og fond har økt. Risikoen vurderes som moderat.

Aksjerisiko måles i forhold til eksponering i aksjer, egenkapitalbevis eller andeler i aksjefond. Styring og oppfølging av risikoområdet tar utgangspunkt i vedtatte rammer. Bankens aksjerisiko er moderat og har vært relativt stabil gjennom 2009.

Valutarisiko måles ut fra samlet brutto- og nettoposisjon i valuta og nettoposisjon i ulike valutasorter. Banken har gjennom året hatt en lav eksponering mot valuta, og valutarisikoen vurderes som lav.

Det er styrets oppfatning at bankens markedsrisiko har vært stabil gjennom 2009. Samlet sett vurderes bankens markedsrisiko som moderat ved utgangen av året.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri sine forpliktelser på forfall eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.

Styring av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i finansstrategien. Denne vedtas årlig av styret og setter rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelsen på likviditetsreserven og lengden på den tidsperioden banken skal være uavhengig av ny ekstern finansiering.

Likviditetsstyring i Sparebanken Hedmark innebærer opprettholdelse av en bred innskuddsbasis fra så vel person- som bedriftskunder, samt en diversifisert finansiering av virksomheten for øvrig. Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Bankens innskuddsdekning per 31.12.2009 var 72 prosent. Bankens mål for innskuddsdekning er minimum 60 prosent.

Viktige instrumenter for langsiktig finansiering er obligasjonslån og overføring av godt sikrede boliglån til Sparebank 1 Boligkreditt AS. Sparebanken Hedmark har per 31.12.2009 overført 4,6 milliarder kroner til Sparebank 1 Boligkreditt AS, en økning på 2,7 milliarder fra 31.12.2008. Dette har bidratt til å gi en positiv kontantstrøm fra løpende drift og gjelden er derfor redusert gjennom året. Sparebanken Hedmark har en gjennomsnittlig løpetid på finansieringen per 31.12.2009 på 3,3 år.

Som ledd i den løpende likviditetsstyringen har Sparebanken Hedmark behov for å disponere en beholdning av verdipapirer som kan benyttes på flere måter for å regulere konsernets behov for likviditet. Banken har valgt å dekke behovet for likvide verdipapirer ved å investere i nasjonale og internasjonale obligasjoner. Verdipapirene kan benyttes som sikkerhet for kortsiktige og langsiktige lån i Norges Bank, og er grunnlag for likviditetsbuffer for oppfyllelse av strategiske og regulatoriske krav. Sparebanken Hedmark har per 31.12.2009 et likviditetsbehov de neste 12 måneder på 2,6 milliarder kroner.

Ved utgangen av 2009 var konsernets likviditetsreserve 7,9 milliarder kroner. Dette er 0,5 milliard høyere enn ved forrige årsskifte. Konsernets udisponerte trekkrettigheter er relativt stabile og utgjør 3,3 milliarder kroner ved utgangen av 2009.

Banken skal i en ordinær driftssituasjon, inkludert udisponerte trekkrettigheter og reelle likviditetsreserver, være uavhengig av ekstern finansiering i 12 måneder.

Jan Wibe
(født 1942), styremedlem.

Wibe er BI-kandidat, lederutdanning fra UCLA, Los Angeles, og jobber som rådgiver ved NAV, fylkestingsmedlem og kommunestyremedlem. Han har vært medlem av styret siden 2004. Han er bosatt i Hamar kommune.

Grethe G. Fossum
(født 1945), styremedlem.

Fossum er utdannet adjunkt, tidligere stortingsrepresentant, og er nå divisjonsdirektør ved Sykehuset Innlandet, Kongsvinger. Hun ble valgt inn i styret i 2006. Hun er bosatt i Grue kommune.

Per 31.12.2009 har banken tilstrekkelig likviditet og reserver til å fortsette sin aktivitet i en ordinær driftssituasjon i over 12 måneder uten tilførsel av ekstern likviditet.

Ved scenarioet "full krise" skal konsernet i henhold til vedtatte rammer kunne opprettholde sin drift i 3 måneder uten ekstern tilførsel av kapital. Ved utgangen av 2009 kan Sparebanken Hedmark opprettholde driften i 7 måneder uten tilførsel av kapital.

Det er styrets vurdering at bankens likviditetsrisiko er moderat.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i «Policy for risiko- og kapitalstyring». Det gjennomføres årlige risikovurderinger av ulike områder. Disse danner grunnlaget for kontrollhandlinger som følges opp gjennom bankens verktøy for oppfølging av operasjonell risiko.

Med bakgrunn i bankens inntjening og soliditet, samt organisasjonens kompetanse og styringssystemer, mener styret at bankens samlede risikoeksponering er forsvarlig.

Organisasjonsforhold og personalforhold

Sparebanken Hedmarks organisasjonsstruktur ble endret fra 01.01.2009, og bankvirksomheten har siden da vært organisert i to divisjoner – personmarked og bedrifts-marked. Innenfor divisjonene er virksomheten delt i 3 geografiske regioner - Østerdalen, Glåmdalen og Hedmarken. Hensikten med omorganiseringen har vært å gi kundene et bedre tilbud gjennom spesialisert kompetanse og tydeligere ansvarslinjer, og å øke bankens lønnsomhet gjennom mer effektiv drift.

Per 31.12.2009 hadde Sparebanken Hedmark 523 ansatte - en økning på 5 personer i løpet av året.

Gjennomsnittsalder for bankens ansatte var ved utgangen av 2009 47,4 år og den har vært svakt økende de siste årene. Gjennomsnittlig ansiennitetstid er 18,8 år.

HR-strategi

Sparebanken Hedmark ønsker å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver som gir muligheter for personlig vekst og utvikling for de ansatte.

HR-strategien skal bygge opp under visjonen «Sammen om å skape» og bankens strategiske, forretningsmessige og økonomiske målsettinger. Summen av medarbeidernes kompetanse skal gi virksomhetens verdier «dyktig, nær og engasjert» et konkret innhold som tilfredsstillende kundenes krav og forventninger.

Bankens bedriftskultur skal kjennetegnes av at kundens behov står i fokus. Resultatbevissthet og gode prestasjoner, kvalitet og profesjonalitet, samspill, anerkjennelse og omsorg overfor kollegaer, integritet og etisk bevissthet skal prege organisasjonen.

Rekruttering

I løpet av året er det foretatt 15 eksterne og 31 interne rekrutteringer. Så og si alle nyrekrutterte arbeidstakere har minimum 3-årig høyere utdanning. Alle nyansatte i Sparebanken Hedmark får tilrettelagt og gjennomfører et individuelt tilpasset introduksjonsprogram.

Gjennom samarbeid med skoler om prosjektet «Økonomi og karrierevalg», deltakelse på utdanningsmesser og støtte til forskning og utdanning, ønsker banken å fremstå som en interessant arbeidsgiver for ungdom. Banken deltar i Trainee Innlandet som henvender seg til ungdom med høyere utdanning.

Kompetanseutvikling

I 2009 har hovedaktivitetene knyttet til kompetanseutvikling vært konsentrert om å gjennomføre SpareBank 1-alliansens "Læringshus" for alle i kundeoposisjon. I tillegg er det igangsatt en prosess rettet mot ansatte på investeringscenteret og ledere og finansielle rådgivere i personmarkeddivisjonen for å tilfredsstillende de nye nasjonale kravene knyttet til autorisasjonsordningen for finansiell rådgivning.

Sparebanken Hedmark har utviklingsaktiviteter både i egen organisasjon og i samarbeid med de øvrige bankene i SpareBank 1-alliansen. Implementering av nytt kredittbehandlingssystem har vært en betydelig felles aktivitet i 2009. Sparebanken Hedmark driver ikke aktiviteter som kan karakteriseres som forskning.

Nina C. Lier
(født 1972),
fungerende styremedlem.

Lier er utdannet siviløkonom og er avdelingssjef for regnskap og lønn i Sykehuset Innlandet HF. Hun ble valgt som første varamedlem til styret i 2006 og er bosatt i Ringsaker kommune.

Espen Bjørklund Larsen
(født 1976), styremedlem.

Larsen er høyskolekandidat i økonomi og administrasjon og har ett års fordypning i Innovasjon. Han har vært hovedtillitsvalgt og bankansattes representant i styret siden 2008 og er bosatt i Elverum kommune.

Helse, miljø og sikkerhet

Sykefraværet var i 2009 på totalt 6,0 prosent. Av dette utgjør korttidsfraværet 0,7 prosent. Langtidsfraværet er i all hovedsak knyttet til alvorlig sykdom som ikke er arbeidsplassrelatert. Banken har inngått avtale om Inkluderende Arbeidsliv, og sykefraværet blir fulgt opp systematisk og rapportert etter fastsatte rutiner.

Sparebanken Hedmark har de senere årene hatt økt fokus på helsefremmende aktiviteter for å unngå sykefravær og forbedre arbeidsmiljøet ytterligere. Banken legger på ulike måter til rette for å engasjere flere ansatte i ulike former for fysisk aktivitet.

Det har i 2009 ikke vært meldt skader til Arbeidstilsynet.

Likestilling

Kvinner utgjør 59 prosent av Sparebanken Hedmarks ansatte. Kvinneandelen i lederstillinger er 37 prosent.

Bankens styre består av 2 kvinner og 4 menn, mens bankens representantskap består av 13 kvinner og 31 menn.

Sparebanken Hedmark har som målsetting å styrke mangfoldet og balansere kjønnsfordelingen i ulike roller på alle nivåer i organisasjonen. Banken legger til rette for likestilling gjennom løpende personalforvaltning og utviklingstiltak som er forankret i bankens hovedstrategi og HR-strategi.

Lønn fastsettes for alle medarbeidere, uavhengig av kjønn, på grunnlag av stillingsinnhold, utdanning, erfaring og personlige egenskaper.

Sparebanken Hedmark søker i alle sammenhenger å etablere rutiner og praksis for å unngå diskriminering. Banken legger til rette for medarbeidere som på grunn av sykdom, redusert arbeidsevne eller andre årsaker

må ha tilpasninger av arbeidsplass og arbeidsinnhold. I samarbeid med NAV tar også banken i mot arbeidstakere som har behov for arbeidstrening.

Utsiktene for 2010

Det er igjen tegn til bedring i verdensøkonomien. Tilstanden i de internasjonale finansmarkeder er bedre enn ved utgangen av 2009. Tross lyspunktene er verdensøkonomien fortsatt sårbar og det er betydelig usikkerhet om konjunkturutviklingen.

Norsk økonomi har vært i en lavkonjunkturperiode i cirka to år. Det forventes økt konsum og produksjon i 2010 sammenlignet med 2009, men boliginvesteringene og investeringene i næringslivet forventes å bli på et lavt nivå. Sysselsettingen forventes også å falle noe i 2010, mens pris- og lønnsveksten trolig blir lavere enn for 2008 og 2009.

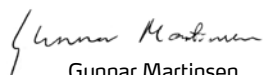
Rentenivået i Norges forventes gradvis å øke. Stigende rente og lav aktivitet i næringslivet vil kunne medføre relativt høye tap på lån. Sparebanken Hedmark forventer en lav kredittvekst i 2010, spesielt i bedriftsmarkedet.

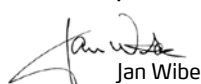
Styret mener at bankens samlede risikoeksponering i 2010 vil være forsvarlig.

Administrerende direktør Harry Konterud går av med pensjon til sommeren. Styret takker Konterud for hans betydelige innsats og dyktige ledelse av banken gjennom 25 år.

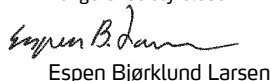
Richard Heiberg er ansatt som ny administrerende direktør med tiltredelsesdato 01.06.2010. I forståelse med styret har Heiberg valgt å fratrukke seg som styreleder. Styrets nestleder, Gunnar Martinsen, fungerer som styreleder inntil representantskapet har foretatt valg av ny styreleder.

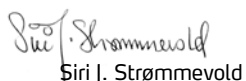
Hamar, 8. mars 2010

Gunnar Martinsen
Fungerende styreleder

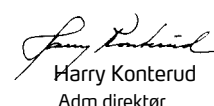

Jan Wibe

Grethe G. Fossum

Espen Bjørklund Larsen

Siri J. Strømmevold

Nina C. Lier

Harry Konterud
Adm direktør

Resultatregnskap

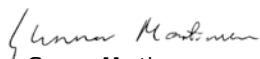
Morbank			(mill. kroner)	Noter	Konsern		
2007	2008	2009			2009	2008	2007
2 126	2 844	1 896	Renteinntekter	5	1 994	2 910	2 180
1 337	1 997	1 154	Rentekostnader	5	1 151	1 994	1 334
789	847	742	Netto renteinntekter		843	916	846
164	170	187	Provisjonsinntekter	6	186	169	162
39	38	36	Provisjonskostnader	6	45	43	47
125	132	151	Netto provisjonsinntekter		141	126	115
57	63	271	Inntekt fra investering i tilknyttede selskap, felleskontrollert virksomhet og konsernselskaper	14	-64	233	182
59	-194	138	Inntekt fra andre finansielle investeringer	7	138	-194	59
12	19	40	Andre driftsinntekter	8	93	64	64
562	574	560	Driftskostnader	9	643	651	628
480	293	782	Resultat før tap		508	494	638
16	66	136	Tap på utlån og garantier	22	146	76	24
464	227	646	Resultat før skatt		362	418	614
114	81	97	Skatt	10	111	87	122
350	146	549	Resultat etter skatt		251	331	492

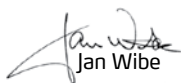
*en Hedmark - en ekte
 kspatist
 ekte
 hedmarkspatist*

Balanse

Morbank			(mill. kroner)	Noter	Konsern		
2007	2008	2009			2009	2008	2007
EIENDELER							
881	1 854	1 081	Kontanter og fordringer på sentralbanker		1 081	1 854	881
1 273	1 751	1 798	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19	152	322	98
31 236	32 547	31 772	Netto utlån til kunder	20,22	33 778	34 305	32 685
35	514	138	Derivater	17	138	514	35
2 665	3 009	4 218	Verdipapirer - til virkelig verdi over resultatet	15,16	4 218	3 009	2 665
320	367	458	Verdipapirer - tilgjengelig for salg	15	458	367	320
445	532	579	Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	14	743	1 030	746
299	305	305	Investering i datterselskaper	14			
99	98	89	Immaterielle eiendeler	13	92	101	102
		2	Eiendeler holdt for salg		3	1	
291	282	269	Eiendom, anlegg og utstyr	12	289	299	299
75	87	90	Eiendel ved utsatt skatt	10	93	95	88
390	418	370	Andre eiendeler	11	446	497	501
38 009	41 764	41 169	Sum eiendeler		41 491	42 394	38 420
FORPLIKTELSER							
2 987	4 756	5 049	Gjeld til kredittinstitusjoner	19	5 048	4 753	2 970
21 024	22 484	23 187	Innskudd fra og gjeld til kunder	23	23 081	22 389	20 812
8 944	9 232	7 320	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	28	7 320	9 232	8 944
299	405	152	Derivater	17	152	405	299
116	62	113	Forpliktelser ved periodeskatt	10	124	64	121
799	955	799	Andre forpliktelser	24,25	1 007	1 153	1 118
34 169	37 894	36 620	Sum gjeld		36 732	37 996	34 264
EGENKAPITAL							
65	57	73	Gavefond		73	57	65
36	-74	72	Fond for verdiregulering og estimatavvik		98	-53	56
3 739	3 887	4 404	Grunnfondskapital		4 588	4 394	4 035
3 840	3 870	4 549	Sum egenkapital		4 759	4 398	4 156
38 009	41 764	41 169	Sum egenkapital og gjeld		41 491	42 394	38 420

Styret i Sparebanken Hedmark
Hamar, 31. desember 2009/8.mars 2010

Gunnar Martinsen
Fungerende styreleder

Jan Wibe

Grethe G. Fossum

Espen Bjørklund Larsen

Siri J. Strømmevold

Nina C. Lier

Harry Konterud
Adm direktør

Oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer ført direkte mot egenkapitalen

Morbank			(mill. kroner)	Konsern		
2007	2008	2009		2009	2008	2007
350	146	549	Årsresultat	251	331	492
-33	-109	52	Brutto endring i estimatavvik pensjon	60	-118	-41
7	24	-14	Endring utsatt skattefordel pensjon	-16	34	9
-25	-26	101	Verdiendringer på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	101	-26	-25
		-18	Finansielle eiendeler tilgj. for salg overført resultatet ved nedskrivning for varig verdifall	-18		
-1	1	25	Finansielle eiendeler tilgj. for salg overført resultatet ved realisasjon	25	1	-1
			Endring i regnskapsprinsipper i tilknyttede selskap, felleskontrollert virksomhet ført direkte mot egenkapitalen		26	89
			Andel av gevinster og tap i tilknyttede selskap, felleskontrollert virksomhet som er ført direkte mot egenkapitalen	-27		1
298	36	695	Sum regnskapsførte inntekter i perioden	375	248	524

Sammen
 sammen skaper vi Hedmark
 sammen skaper vi Hedmark
 skaper vi

Endring i egenkapital

Morbank	Opptjent egenkapital			
	Fond for verdiregulering	Grunnfonds- kapital	Gavefond	Sum egenkapital
(mill. kroner)				
Egenkapital per 01.01.2007	88	3 420	46	3 554
Samlede innregnede inntekter og kostnader i perioden	-52	350		298
Utdelt gaver av resultat 2006		-6		-6
Utdelt fra gavefond 2007			-6	-6
Overføring til gavefond 2007		-25	25	0
Egenkapital per 31.12.2007	36	3 739	65	3 840
Egenkapital per 01.01.2008	36	3 739	65	3 840
IB korrigerig: feil vedr. verdifastsettelsen av obligasjonsinnlån		8		8
Korrigert egenkapital per 01.01.2008	36	3 747	65	3 848
Samlede innregnede inntekter og kostnader i perioden	-110	146		36
Utdelt gaver av resultat 2007		-6		-6
Utdelt fra gavefond 2008			-8	-8
Overføring til gavefond 2008				0
Egenkapital per 31.12.2008	-74	3 887	57	3 870
Egenkapital per 01.01.2009	-74	3 887	57	3 870
Samlede innregnede inntekter og kostnader i perioden	146	548		694
Utdelt gaver av resultat 2008		-6		-6
Utdelt fra gavefond 2009			-9	-9
Overføring til gavefond 2009		-25	25	0
Egenkapital per 31.12.2009	72	4 404	73	4 549

Konsern	Opptjent egenkapital			
	Fond for verdiregulering	Grunnfonds- kapital	Gavefond	Sum egenkapital
(mill. kroner)				
Egenkapital per 01.01.2007	113	3 485	46	3 644
Samlede innregnede inntekter og kostnader i perioden	-57	581		524
Utdelt gaver av resultat 2006		-6		-6
Utdelt fra gavefond 2007			-6	-6
Overføring til gavefond 2007		-25	25	0
Egenkapital per 31.12.2007	56	4 035	65	4 156
Egenkapital per 01.01.2008	56	4 035	65	4 156
IB korrigerig: feil vedr. verdifastsettelsen av obligasjonsinnlån		8		8
Korrigert egenkapital per 01.01.2008	56	4 043	65	4 164
Samlede innregnede inntekter og kostnader i perioden	-109	357		248
Utdelt gaver av resultat 2007		-6		-6
Utdelt fra gavefond 2008			-8	-8
Overføring til gavefond 2008				0
Egenkapital per 31.12.2008	-53	4 394	57	4 398
Egenkapital per 01.01.2009	-53	4 394	57	4 398
Samlede innregnede inntekter og kostnader i perioden	151	225		376
Utdelt gaver av resultat 2008		-6		-6
Utdelt fra gavefond 2009			-9	-9
Overføring til gavefond 2009		-25	25	0
Egenkapital per 31.12.2009	98	4 588	73	4 759

Kontantstrømanalyse

Morbank			(mill. kroner)	Konsern		
2007	2008	2009		2009	2008	2007
14 964	13 767	12 872	Årets avdrag på nedbetalingslån mv til kunder	13 748	14 497	15 666
			Endring i forskuddsleie leasing	-7	3	-7
-16 612	-13 085	-12 670	Nydiskonterte nedbetalingslån mv i året til kunder	-13 803	-14 138	-17 501
444	-916	173	Endring i saldo på valutalån	173	-916	444
-1 105	-1 132	291	Endring i saldo på kreditter	291	-1 132	-1 105
1 791	2 354	1 653	Rente- og provisjonsinnbetalinger på utlån	1 791	2 502	1 895
7	8	10	Inngått på tidligere års konstaterte tap på utlån	11	10	7
-3	6	-2	Netto kontantstrøm inngang konkurser	-2	6	-3
1		-2	Netto kontantstrøm fra eiendeler holdt for salg	-1		3
-513	1 002	2 325	Kontantstrøm fra utlånsvirksomheten (A)	2 201	832	-601
1 847	651	1 657	Endring i saldo på innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	1 647	794	1 747
190	809	-955	Endring i saldo på innskudd fra kunder med avtalt løpetid	-955	809	190
-686	-1 065	-599	Renteutbetalinger til kunder	-585	-1 054	-679
1 351	395	103	Kontantstrøm fra innskuddsvirksomheten (B)	107	549	1 258
			Netto kontantstrøm fra verdipapirer som holdes på kort sikt			
	-1	2	Kontantstrøm knyttet til kursgevinster/-tap på verdipapirer som holdes på kort sikt	2	-1	
122	167	111	Renteinnbetalinger på obligasjoner og sertifikater	111	167	122
3	3	2	Mottatt aksjeutbytte på aksjer som holdes på kort sikt	2	3	3
125	169	115	Kontantstrøm fra verdipapirinvesteringer (C)	115	169	125
119	-303	-232	Endring i fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	-14	-49	112
122	211	108	Renteinnbetalinger fra innskudd i kredittinstitusjoner	122	223	58
241	-92	-124	Kontantstrøm fra innskudd i kredittinstitusjoner (D)	108	174	170
221	206	309	Andre inntekter	361	250	223
-593	-508	-762	Betalbare driftskostnader	-855	-594	-613
-119	-116	-76	Betaling av skatter	-77	-114	-121
-12	-14	-14	Gaver	-14	-14	-12
-24	28		Netto kontantstrøm fra endring i andre eiendeler	11	41	-26
-100	-159	71	Netto kontantstrøm fra endring i periodiseringer	18	-237	-106
-538	5	21	Netto kontantstrøm fra endring i annen gjeld	22	-103	-443
-1 165	-558	-451	Resterende kontantstrøm fra løpende drift (E)	-534	-771	-1 098
39	916	1 968	KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (A+B+C+D+E=F)	1 997	953	-146
218	1 769	293	Endring i innskudd fra kredittinstitusjoner	292	1 769	408
2 649	3 219	700	Innbetalinger ved utstedelse av verdipapirer	700	3 219	2 649
-2 219	-2 620	-2 681	Utbetalt ved innfrielse av verdipapirgjeld	-2 681	-2 620	-2 219
	-389	-101	Tilbakekjøp av egne verdipapirer	-101	-389	
-563	-833	-547	Renteutbetalinger på finansiering	-547	-855	-571
85	1 146	-2 336	Kontantstrøm fra finansiering (G)	-2 337	1 124	267
-30	-38	-24	Investert i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-29	-42	-32
3	5	18	Salg av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler til salgpris	19	5	10
-114	-951	-1 104	Kjøp av langsiktige verdipapirer	-1 104	-951	-114
365		391	Salg av langsiktige verdipapirer	391		365
42	74	128	Utbytte på anleggsaksjer	104	65	40
266	-910	-591	Kontantstrøm fra investeringer i varige driftsmidler (H)	-619	-923	269
	-3		Likviditetseffekt av kjøp og salg av datterselskaper (I)		-5	
390	1 149	-959	ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (F+G+H+I)	-959	1 149	390
565	955	2 104	Likviditetsbeholdning per 01.01.	2 104	955	565
955	2 104	1 145	Likviditetsbeholdning per 31.12.	1 145	2 104	955
			Likviditetsbeholdningen per 31.12. består av:			
881	1 854	1 081	Kontanter og fordringer på sentralbanker	1 081	1 854	881
74	250	64	Innskudd i og fordringer på banker uten avtalt løpetid	64	250	74
955	2 104	1 145	Sum likviditetsbeholdning per 31.12.	1 145	2 104	955

Noter

Innholdsfortegnelse

1	Regnskapsprinsipper	Side	34
2	Finansiell risikostyring	Side	38
3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	Side	40
4	Segmentinformasjon	Side	42
5	Netto renteinntekter	Side	43
6	Netto provisjonsinntekter	Side	43
7	Inntekter fra andre finansielle investeringer	Side	44
8	Andre driftsinntekter	Side	44
9	Driftskostnader	Side	45
10	Skatt	Side	48
11	Andre eiendeler	Side	50
12	Eiendom, anlegg og utstyr	Side	50
13	Immaterielle eiendeler	Side	51
14	Tilknyttede selskap, felleskontrollert virksomhet og investering i datterselskaper	Side	52
15	Aksjer og andeler	Side	54
16	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	Side	55
17	Finansielle derivater	Side	56
18	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	Side	57
19	Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	Side	58
20	Utlån til og fordringer på kunder	Side	59
21	Opplysninger om virkelig verdi	Side	62
22	Tap på utlån, garantier m.v.	Side	64
23	Innskudd fra kunder	Side	66
24	Andre forpliktelser	Side	67
25	Pensjoner	Side	68
26	Kapitaldekning og kapitalstyring	Side	72
27	Nærstående parter	Side	73
28	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	Side	73
29	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser	Side	74
30	Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	Side	76
31	Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån	Side	79
32	Likviditetsrisiko	Side	80
33	Markedsrisiko knyttet til rentefølsomhet	Side	80
34	Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering	Side	81
35	Hendelser etter balansedagen	Side	81

Note 1 - Regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Konsernet Sparebanken Hedmark består av morbank Sparebanken Hedmark samt de heleide datterselskapene; Hedmark Eiendom AS, SpareBank 1 Finans Østlandet AS, Vato AS og Meglereiendom AS. Datterselskapene er bokført til anskaffelseskost med fradrag av nedskrivninger i morbankens regnskap.

SpareBank 1 Gruppen AS, Torggt 22 AS samt SpareBank 1 Utvikling DA er bokført etter kostmetoden i morbankens regnskap og inkluderes i konsernregnskapet som felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden.

Fageråsen Invest AS og Engerdal Høvleribbygg AS er bokført etter kostmetoden i morbankens regnskap og tas begge inn i konsernets regnskap som tilknyttet selskap etter egenkapitalmetoden.

Sparebanken Hedmark er hjemmehørende i Norge og har hovedkontor på Hamar. Banken har 27 kontorer, alle i Hedmark fylke. Alle datterselskaper har hovedkontor i Hedmark fylke.

Konsernets hovedvirksomhet er innskudd, utlån og betalingsformidling, salg av andre finansielle produkter og tjenester samt leasing og eiendomsmevling.

Konsernregnskapet godkjennes endelig av representantskapet 25. mars 2010. Representantskapet er det øverste organ i banken.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte regnskapet

Selskaps- og konsernregnskapet for Sparebanken Hedmark er satt opp i overensstemmelse med de internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er vedtatt av EU at skal benyttes per 31.12.2009. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Sparebanken Hedmark tok i bruk IFRS fra 01.01.2007 og det skjedde med tilbakevirkende kraft. Sparebanken Hedmark har ikke benyttet muligheten til å ta i bruk nye standarder eller endringer i standarder som er obligatorisk fra 01.01.2010 eller senere.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er funksjonelle valuta i alle enhetene i konsernet. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterforetak. Som datterforetak regnes alle foretak hvor banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatelementer er eliminert.

Ved overtagelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet.

Banken har ikke anvendt IFRS 3 retrospektivt på virksomhetssammenslutninger som er gjennomført før 01.01.2006.

Tilknyttet foretak

Tilknyttet foretak innebærer at banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over selskapet. Behandling som tilknyttede selskap oppstår fra det tidspunkt betydelig innflytelse etableres og til det opphører. Tilknyttede foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernet. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost og justeres deretter for endringen i bankens andel av nettoeiendelene til det tilknyttede foretaket. Tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i morbankens regnskap.

Fageråsen Invest AS og Engerdal Høvleribbygg AS behandles begge som tilknyttede foretak i morbanken og konsernet. Eierandelene er på henholdsvis 36 prosent og 20 prosent.

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet innebærer at partene som inngår i enheten utøver felles kontroll over aktiviteter basert på kontraktsmessige avtaler. Avtalene krever enstemmighet mellom partene ved strategiske, finansielle og driftsmessige beslutninger. Felleskontrollert foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernet og etter kostmetoden i morbanken.

SpareBank 1 Gruppen AS eies med 12 prosent av banken. Øvrige eiere er SpareBank 1 SR-bank, SpareBank 1 Midt-Norge, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS, hver med 19,5 prosent, samt LO med 10 prosent. Styringsstrukturen for SpareBank 1- samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Konsernet klassifiserer sin eiendel i SpareBank 1 Gruppen AS som en investering i et felleskontrollert foretak.

Banken eier 50 prosent av aksjene i Torggata 22 AS. Foretaket regnskapsføres også som felleskontrollert virksomhet. Det samme gjør SpareBank 1 Utvikling DA hvor banken eier 11 prosent. De andre eierne i det sistnevnte foretaket er banker i SpareBank 1-alliansen.

Utlån til og fordringer på kunder

Etter at banken tok i bruk IFRS fra 01.01.2007 måles utlån til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Vurdering av utlån etter IAS 39 følger dermed de samme prinsippene som etter utlånsforskriften av 21. desember 2004, jfr. Kredittilsynets rundskriv nr 10/2005.

Fastrenteutlån og lån med rentegaranti er utpekt til virkelig verdi over resultatet etter Fair Value Option (FVO) i IAS 39. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi resultatføres som inntekt fra andre finansielle investeringer. Utlån presenteres som clean price, det vil si uten påløpte renter. Lån overført til Sparebank 1 Boligkreditt AS fra regnes balansen. Tapsrisikoen for overførte lån er beregnet til den årlige provisjonen for behandling av overførte lån.

Vurdering av verdifall på finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderer banken om det for utlån målt til amortisert kost eksisterer objektive bevis på at verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert. Verditap på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntagers situasjon
- sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- de aktive markedene for den finansielle eiendelen opphører på grunn av finansielle problemer, eller
- observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
  - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen eller
  - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Banken vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom banken vurderer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisikokarakteristikk. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn til verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer (eksklusiv fremtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av finansielle eiendeler som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktsmessige kontantstrømmer for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap justeres for eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunktet for de historiske tapene.

Misligholdte/tapsutsatte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Eiendeler holdt for salg

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Overtatte eiendeler som forventes realisert, klassifiseres som anleggsmidler holdt for salg. I samsvar med IFRS 5 vurderes disse eiendelene på overtakelsestidspunktet til virkelig verdi minus salgsgifter. Forskjellen mellom denne verdien og verdien av låneengasjementet justeres over resultatet. Overtatte eiendeler som ikke kan forventes realisert, aktiveres som anleggsmiddel i bankens balanse.

Leieavtaler

Finansielle leieavtaler er ført under hovedposten utlån i balansen og regnskapsføres etter prinsipp om amortisert kost. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente. Konsernet har ikke kontrakter av typen "salg og tilbakeleie" av eiendom, anlegg og utstyr.

Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Goodwill fremkommer som differanse mellom kjøpesum og balanseførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at anskaffelseskost er fordelt på identifiserbare materielle og immaterielle eiendeler, forpliktelse og betingede forpliktelser. Goodwill ved kjøp av tilknyttede-

og felleskontrollerte selskaper er bokført sammen med investeringen. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke.

Negativ goodwill inntektsføres umiddelbart. Negativ goodwill knyttet til investeringen i TS/FKV ført etter egenkapitalmetoden inntektsføres umiddelbart sammen med resultatandelen fra selskapet.

Andre immaterielle eiendeler avskrives lineært over beregnet levetid for den immaterielle eiendelen.

Eiendom, anlegg og utstyr

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre er bokført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til anskaffelseskost fratrukket nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer alle direkte henførbare kostnader for å få eiendelen til å virke som tiltenkt. Anleggsmidler, fratrukket eventuell restverdi, avskrives lineært over antatt levetid.

Ved fastsetting av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg anses å være av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men som grupper. Levetid på ulike klasser av eiendom, anlegg og utstyr er:

Bygg og innredninger:	10 - 100 år
Driftsløsøre:	3 - 25 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Sparebanken Hedmark har ikke eiendom som skal klassifiseres som investeringseiendom i følge IAS 40.

Pensjoner

Frem til 01.07.2008 har konsernselskapene i Sparebanken Hedmark hatt ytelsesbaserte pensjonsavtaler for sine ansatte. Disse har vært sikret gjennom innbetalinger til Sparebanken Hedmarks pensjonskasse basert på periodiske beregninger utført av aktuar. En definert ytelsesplan er en pensjonsplan som gir rett til en definert fremtidig ytelse ved oppnådd pensjonsalder, som regel bestemt av faktorer som alder, antall år ansatt og lønn. Forpliktelsen som bokføres i balansen vedrørende en definert ytelsesplan er nåverdien av den definerte forpliktelsen redusert for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Forpliktelsene knyttet til den definerte ytelsesplanen beregnes periodisk av uavhengige aktuarer.

Nåverdien av fremtidige definerte ytelser beregnes ved å diskontere fremtidige utbetalinger ved bruk av rentesatsen for norske statsobligasjoner justert for forskjeller i forfallstidspunkt.

Ved bruk av IFRS i regnskapet er det i henhold til IAS 19 anledning til å føre aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) rett mot egenkapitalen. Konsernet har valgt å innføre dette prinsippet ved overgang til IFRS.

Funding

Obligasjons- og sertifikatlån samt fastrenteinnskudd og termininnskudd vurderes til virkelig verdi over resultatet etter Fair Value Option (FVO) i IAS 39. Endring i virkelig verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle investeringer. Annen gjeld innregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente.

Derivater

Derivatene består av valuta- og renteinstrumenter, en garantiforpliktelse mot Eksportfinans samt sikringsinstrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet. Gevinst eller tap som oppstår ved endring i derivatets markedsv verdi, innregnes i resultatet som inntekt fra andre finansielle investeringer. Urealiserte gevinster og tap presenteres brutto i balansen.

Andre finansielle instrumenter

Alle finansielle instrumenter innregnes og måles i samsvar med IAS 39 og presenteres i henhold til IAS 32. Noteopplysninger følger krav oppstilt i IFRS 7.

Finansielle instrumenter som ikke er derivater består av aksjer, andeler og egenkapitalbevis, samt sertifikater, obligasjoner og rentefond. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis klassifiseres til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater, obligasjoner og rentefond klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Alle finansielle instrumenter klassifisert til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle investeringer. Gevinst eller tap på finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg, innregnes direkte i egenkapitalen og spesifiseres oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer (se for øvrig note 3 for mer detaljert beskrivelse av regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter).

Finansielle instrumenter bokført til virkelig verdi over resultatet er i hovedsak klassifisert etter "Fair value option". Reklassifisering av finansielle instrumenter som det ble åpnet for i oktober 2008 er derfor ikke benyttet i Sparebanken Hedmark.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser resultatføres løpende basert på en effektiv rentemethode. Effektiv rente er den renten som medfører at nåverdien av forventet konstantstrøm over forventet levetid for en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse, blir lik bokført verdi av den respektive finansielle eiendelen eller forpliktelsen. Ved beregningen av effektiv rente estimerer man kontantstrømseffekten som ligger i avtalen, men uten å ta hensyn til fremtidige kredittap. Beregningen tar således hensyn til blant annet gebyrer, transaksjonskostnader, overkurs og underkurs.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens eller konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Transaksjoner og pengeposter i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter i valuta på balansedagen resultatføres.

Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og utsatt skatt. Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktig resultat som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Segmentrapportering

Sparebanken Hedmark har som målsetning å være totalleverandør av finansielle tjenester, dels ved tjenester som banken selv leverer, dels ved å distribuere produkter og tjenester på vegne av samarbeidspartnere samt at banken har et antall datterselskaper som leverer ulike finansielle tjenester. Innenfor konsernet drives det derfor ulike typer virksomhet. Primært er segmentrapporteringen i konsernet inndelt i følgende områder: Personmarked, bedriftsmarked, finansiering, eiendomsmegling og øvrig virksomhet. Sparebanken Hedmark anvender IFRS 8 Driftssegmenter i utarbeidelse av segmentrapportering fra 01.01.2009.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det. Hendelser frem til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning tilstede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Utstedte, ikke ikrafttrådte standarder

Standard/tolkning	Tema (sentrale endringer)	Godkjent av EU	EUs ikrafttredelsesdato
Revidert IFRS 3	Revidert standard. Omfatter blant annet en adgang til å velge om goodwill skal tilordnes minoritet eller ikke. I tillegg skal goodwill ved trinnvise oppkjøp, kun måles på kontrollovertakelsestidspunktet. Betingede vederlag skal innregnes til virkelig verdi og i tillegg skal oppkjøpsutgifter kostnadsføres.	Ja	01.07.09
Ny IFRS 9	Erstatter klassifikasjons- og målereglene i IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling for finansielle eiendeler. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler som inneholder vanlige lånevilkår regnskapsføres til amortisert kost, med mindre en velger å føre dem til virkelig verdi, mens andre finansielle eiendeler skal regnskapsføres til virkelig verdi.	Nei (utsatt)	(01.01.2013)
Revidert IAS 24	Formålet med endringene har vært å klargjøre og forenkle definisjonen av nærstående parter. Den reviderte standarden gir også noen lettelsener i kravene til tilleggsopplysninger for offentlige virksomheter.	Nei (forventet Q2 2010)	(01.01.2011)
Revidert IAS 27	Revidert versjon av standarden som blant annet omfatter regnskapsføring av endring av eierandel i datterselskap uten tap av kontroll, nedsalg i datterselskap med tap av kontroll, samt allokering av negativ egenkapitalandel til minoritet ved underskudd i datterselskap.	Ja	01.07.09
Årlig forbedringsprosjekt utgitt april 2009	Omhandler 15 endringer i 12 standarder	Nei (forventet Q1 2010)	(varierende, i hovedsak 01.07.2009 og 01.01.2010)

I tillegg til tabell over er det utstedt følgende ikke ikrafttrådte standarder som ikke er relevante for foretaket: Revidert IFRS 1, endring i IFRS 1, endring i IFRS 2, endring i IAS 32, endring i IAS 39, ny IFRIC 12, endring i IFRIC 14, ny IFRIC 15, ny IFRIC 16, ny IFRIC 17, ny IFRIC 18 og ny IFRIC 19.

Note 2 - Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

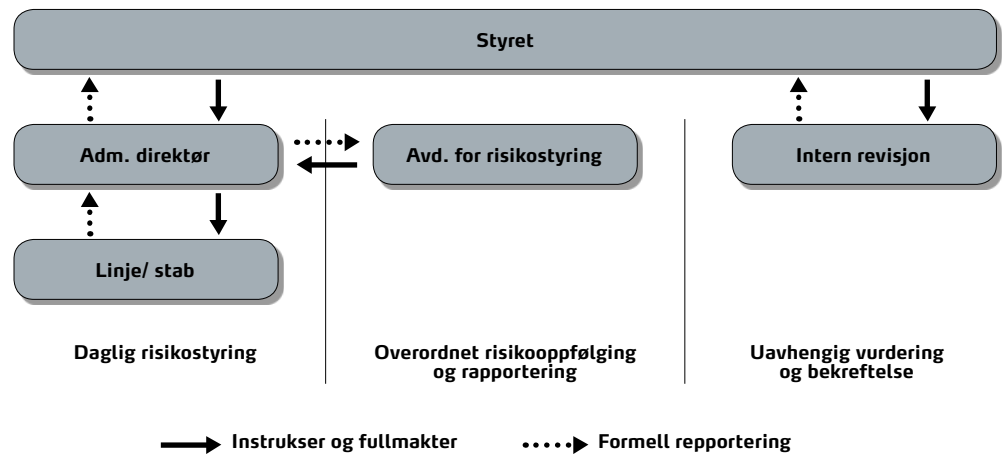
Risikostyringen i Sparebanken Hedmark skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi, dog slik at de til enhver tid strategiske kapitalmål nås
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi og diversifiseringseffekter

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer Sparbanken Hedmark på:

- Strategisk målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll:

Sparebanken Hedmark skal ha en moderat til lav risikoprofil. Risikoprofilen skal sikre konsernet tilgang på langsiktig funding til gode priser. Størrelsen på og sammensetningen av konsernet sin risikojusterte kapital skal samsvare med en slik ambisjon.

Styret er ansvarlig for å påse at Sparebanken Hedmark har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettinger knyttet til risikostyringen, herunder overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen. Administrerende direktør har ansvaret for risikostyringen. Dette betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner og –systemer, og at risikoeksponeringen overvåkes. Forretningsområdene og divisjonene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og skal påse at risikostyring og –eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende direktør.

Kredittstyringsavdelingen er ansvarlig for å sikre at beslutningsprosessen og beslutningsgrunnlaget i tilknytning til søknader om kreditt er i overensstemmelse med bankens styringsdokumenter og rutiner. Avdelingen utarbeider forslag til reviderte måltall og styringsprinsipper innenfor området. Risikostyringsavdelingen er uavhengig og rapporterer direkte til administrerende direktør. Avdelingen har ansvaret for utviklingen av effektive risikostyringssystemer, herunder bankens risikomodeller. I tillegg er avdelingen ansvarlig for overordnet risikoovervåking og periodisk risikorapportering til styret.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåking av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått i banken.

Sparebanken Hedmark sin risiko tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og risikjustert kapital. Sparebanken Hedmark benytter SpareBank 1-alliansens modeller for beregning av kredittrisiko. Modellene tar utgangspunkt i statistiske beregninger og baserer seg på at den risikjusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap. Beregning av risikjustert kapital for øvrige risikotyper baserer seg i større grad på kvalitative metoder.

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko

Den største finansielle risikoeksponeringen til Sparebanken Hedmark er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor Sparebanken Hedmark. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende direktør innenfor visse rammer. Administrerende direktør kan videredelegere fullmakter. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Sparebanken Hedmark bruker egne statistiske modeller som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Med bakgrunn i modellene kategoriseres kundene i følgende undergrupper; laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko, samt misligeholdte engasjementer. Banken etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens finansstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering.

For ytterligere informasjon vises til note 20, 30 og 31.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingaktiviteten, samt rente- og valutahandel. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer. Disse fastsettes av styret årlig gjennom revisjon av finansstrategien. Sparebanken Hedmark sine posisjoner i forhold til rammer rapporteres periodisk til styret og ledelsen.

Styret har vedtatt rammer for den totale renterisiko både med hensyn til basisrisiko og rentekurverisiko. Sparebanken Hedmark styrer renterisikoen mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater.

For aksjerisiko er det etablert maksimalrammer mot aksjemarkedet og for valutarisiko er det etablert rammer for maksimal eksponering totalt og per valuta.

For ytterligere informasjon vises til note 33 og 34.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Sparebanken Hedmark ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader. Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i finansstrategien, som setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelse på udisponerte trekkrettigheter, størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet.

Det er økonomi- og finansavdelingen som har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

For ytterligere informasjon vises til note 29 og 32.

Annet

Utvidet markedsinformasjon (Basel II - Pilar III) er beskrevet i eget dokument på bankens hjemmeside.

Note 3 - Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

LEDELSENS VURDERINGER VED VALG AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Sparebanken Hedmark foretok en rekke prinsippvalg ved overgang til IFRS 01.01.2007. Dette vedrører i hovedsak følgende hovedområder i regnskapet:

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Derivater samt finansielle eiendeler og forpliktelser klassifisert som holdt for omsetning (HFO) innregnes og måles til virkelig verdi over resultatet i samsvar med IAS 39. Finansielle instrumenter klassifisert som HFO omfatter per 31.12.09 kun deler av aksjeporteføljen. I tillegg er følgende finansielle eiendeler og forpliktelser frivillig øremerket til virkelig verdi over resultatet etter bestemmelsen om "Fair Value Option" (FVO) i IAS 39, paragraf 9: Obligasjoner, sertifikater og rentefond i bankporteføljen, fastrentelån og lån med rentegaranti til kunder, obligasjons- og sertifikatinnlån, BMA-innskudd, fastrenteinnskudd til kunder samt termininnskudd. FVO anvendes i den hensikt å oppnå en mest mulig konsistent måling av eiendeler og forpliktelser som vurderes samlet. Måling til virkelig verdi reduserer dessuten det regnskapsmessige misforholdet som ellers ville oppstått dersom eiendeler og forpliktelser ble innregnet på annet grunnlag enn tilhørende derivater. Egenkapitalinstrumenter som ikke er klassifisert som HFO er øremerket tilgjengelig for salg (TFS). Endringer i virkelig verdi for eiendeler klassifisert som TFS innregnes direkte i egenkapitalen. Ved en vesentlig eller lengre nedgang i den virkelige verdien av en TFS-eiendel, fjernes det kummulative tapet som er innregnet direkte i egenkapitalen og innregnes i resultatet. Hva som skal forstås med vesentlig eller langvarig verdifall er et spørsmål om skjønn. Sparebanken Hedmark følger retningslinjer fra IFRIC, anbefalinger fra revisjonsmiljøene og bransjenorm for å vurdere dette spørsmålet. Vurderingen foretas på instrumentnivå og er operasjonalisert til å gjelde et verdifall som verdsetter eiendelen til under 80 prosent av kostpris på balansedagen **eller** at en markedspris lavere enn kostpris vedvarer mer enn tolv måneder. Ytterligere verdifall på tidligere nedskrevne TFS-eiendeler, kostnadsføres fortløpende ved senere regnskapsavleggelser.

Markedsverdier presenteres konsekvent som clean price, det vil si uten påløpte renter.

Pensjoner

Ved overgangen til IFRS har Sparebanken Hedmark valgt å føre estimatavvik som ikke tidligere var resultatført mot egenkapitalen. Overgangen fra bruk av korridor til føring av estimatavvik mot egenkapitalen er valgt med basis i et ønske om at balansen ved hvert årsoppgjør skal vise Sparebanken Hedmark sine pensjonsforpliktelse gitt de parametere som er valgt for beregning av pensjonsforpliktelse. Fra regnskapsåret 2007 føres alle estimatavvik mot egenkapitalen i morbank og konsern.

Anleggsmidler

Anleggsmidler er vurdert til kost og avskrives over eiendelens antatte levetid. Ved overgang til IFRS ble det foretatt en dekomponering av bygningsmassen og en vurdering av avskrivningstid på den enkelte komponent. Denne dekomponeringen og vurdering av avskrivningstid viste at tidligere avskrivninger etter NGAAP har vært høyere enn regelverket under IFRS ville gitt. Forskjell i avskrivninger ble tilbakeført ved overgangen til IFRS 01.01.2007. Det ble ikke foretatt noen oppskrivning eller vurdering til virkelig verdi ved overgang til IFRS 01.01.2007. Det foretas en årlig gjennomgang av eiendomsmassen av eksternt aktør for å vurdere eventuelt behov for nedskrivninger. Banken har ikke investeringseiendommer.

KRITISKE ESTIMATER

Tap på utlån

Banken gjennomgår bedriftsmarkedsporteføljen for identifisering av kredittrisiko og behov for tapsavsetninger. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås på kvartalsbasis. Både bedriftsmarkeds- og privatmarkedsporteføljen er gjenstand for vurdering ved mislighold eldre enn 46 dager som grunnlag for oversendelse til inkasso med tilhørende vurdering av grunnlaget for individuell nedskrivning for tap. Lån overført til Sparebank 1 Boligkreditt AS fraregnes balansen. Tapsrisikoen for overførte lån er beregnet til den årlige provisjonen for behandling av overførte lån.

Individuell nedskrivning for tap på enkeltengasjementer foretas når objektive hendelser utløser et verdifall for banken. Individuell nedskrivning utgjør forskjellen mellom engasjementets bokførte verdi og nåverdien av neddiskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuell nedskrivning. Dette innebærer at engasjementet gis høyeste risikoklasse. Samme metode brukes uavhengig av om lånet er bokført til amortisert kost eller virkelig verdi (fastrentelån).

Estimering av verdifall kan være komplisert da prediksjonen av framtidige hendelser i stor grad er forbundet med usikkerhet. Det legges vekt på konkret tiltaksorientering i verdiestimert som grunnlag for realisasjon av pantesikkerheter. Det foretas periodisk oppdatering av kontantstrømmen minimum en gang årlig.

Gruppenedskrivning omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoenegenskaper. Her inngår også utlån vurdert for individuell nedskrivning, men hvor objektive bevis for verdifall ikke er påvist. Følgelig vurderes alle utlån med unntak for de som har vært gjenstand for individuell nedskrivning. Bankens modell for beregning av gruppevis nedskrivninger baserer seg på utlånsporteføljens migrasjon mellom ulike risikoklasser.

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi

For finansielle instrumenter som omsettes i et regulert marked benyttes markedsverdi på balansedagen. Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes basert på verdianslag fra Reuters prissettingstjeneste, meglerhus eller andre eksterne kilder samt anerkjente teoretiske beregningsteknikker basert på observerte rente- og kursforhold på balansedagen. Banken vurderer og velger metoder og forutsetninger som i størst mulig grad reflekterer tilgjengelig informasjon og markedsforholdene på balansedagen. Under følger en mer spesifikk angivelse av verdsettelsesmetoder for de enkelte finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi.

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

Børsnoterte aksjer, fondsandeler og grunnfondsbevis måles til avsluttende bidkurs på balansedagen. For ikke-børsnoterte selskaper benyttes et verdsettelseshieraki som følger:

- 1) nylig omsetningskurs
- 2) eksternt kjent verddivurdering
- 3) verddivurdering mottatt fra selskapet
- 4) egen verddivurdering
- 5) kostpris

Obligasjoner, sertifikater og rentefond (utlån)

For obligasjoner og sertifikater som jevnlig verddivurderes av Reuters prissettingstjeneste, benyttes deres indikerte bidkurs på balansedagen. Andre rentebærende verdipapirer verdsettes mot rentekurven (ask) justert for indikative omsetningsspreader fra anerkjente meglerhus.

Verdipapirgjeld

Utstedte sertifikater og obligasjoner verdsettes mot rentekurven (bid) justert for indikert omsetningsspread fra DnB NOR Markets for Sparebanken Hedmarks verdipapirgjeld.

Derivater

Banken har ingen derivater omsatt i et regulert marked. For ikke-standardiserte derivatkontrakter (OTC) utledes en teoretisk pris basert på en markedsmessig tilnærming hensyntatt avtalte kontantstrømmer og observerbar markedsinformasjon på balansedagen.

Andre finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

(BMA-innskudd, fastrenteinnskudd, fastrentelån, lån med rentegaranti)

Virkelig verdi beregnes som verdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med markedsrente justert for en skjønnsmessig vurdert omsetningsspread på balansetidspunktet. BMA-innskudd og lån med rentegaranti inneholder i tillegg derivatelementer. Produktene vurderes samlet til virkelig verdi.

Immaterielle eiendeler

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Det vil alltid være usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metodene for tilordning av kontantstrømmer til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater herunder; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i folketrygdens grunnbeløp og den generelle utviklingen i antall uføretrygdede og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimaterendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil bli løpende bokført mot bankens og datterselskapenes egenkapital. En rentenedgang på 1 prosent vil føre til at bankens brutto pensjonsforpliktelse øker med cirka 20 prosent over en snittløpetid på 20 år, gitt at øvrige parametere er uendret.

Note 4 - Segmentinformasjon

Segmentopplysningene er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat- og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner. Rapportering av segmenter er inndelt i følgende områder:

Personmarked, bedriftsmarked, eiendom, finansiering samt ufordelt virksomhet. Eiendomsmedling og leasing/løsøre finansiering er organisert som selvstendige selskaper. Konsernelimineringer fremkommer sammen med ufordelt virksomhet i egen kolonne.

2009 (mill. kroner)	SpareBank 1			Hedmark Eiendom	Ufordelt virksomhet	Totalt
	Divisjon PM	Divisjon BM	Finans Østlandet			
Resultatregnskap						
Netto renteinntekter	475	294	99	1	-26	843
- av dette utgjør interne poster		39	-45	6		
Netto provisjons- og andre inntekter	114	56	-9	52	21	234
- av dette utgjør interne poster		1	-1			
Netto avkastning på finansielle investeringer					74	74
Driftskostnader*	299	92	35	50	167	643
Resultat før tap per segment	290	258	55	3	-98	508
Tap på utlån og garantier	18	117	11			146
Resultat per segment	272	141	44	3	-98	362
Balanse						
Brutto utlån til kunder	19 941	11 593	2 044		568	34 146
- av dette utgjør interne poster		1 647	-1 647			
Individuell nedskrivning utlån	-38	-154	-32			-224
Gruppenedskrivning utlån	-26	-111	-7			-144
Andre eiendeler	182	1 703	82	108	5 638	7 713
Sum eiendeler per segment	20 059	13 031	2 087	108	6 206	41 491
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 818	8 112			151	23 081
- av dette utgjør interne poster		106	-1	-103	-2	
Annen gjeld og egenkapital	5 241	4 919	2 087	108	6 055	18 410
Sum egenkapital og gjeld per segment	20 059	13 031	2 087	108	6 206	41 491

Konsernet var ikke divisjonalisert i 2008. Sammenlikningstall er derfor ikke tilgjengelig.

*) Driftskostnader i divisjon PM og BM består av direkte henførbare personal- og administrasjonskostnader samt fordelte poster vedrørende tjenester utført i den andre divisjonen, IT og husleie. Posten inneholder ikke fordeling av bankens stabskostnader på divisjonene.

Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle investeringer (mill. kroner)	Konsern		
	2009	2008	2007
Resultatandel SpareBank 1 Gruppen eks utbytte	100	-85	129
Resultatandel BN Bank ASA	19	5	
Negativ goodwill BN Bank ASA		312	
Salg BN Bank ASA	-181		
Utbytte verdipapirer	10	14	40
Kursgevinst aksjer	43	2	7
Netto gevinster verdipapirer, valuta og derivater	85	-210	27
Netto gevinster andre finansielle eiendeler	-2	1	38
Sum netto avkastning på finansielle investeringer	74	39	241

Note 5 - Netto renteinntekter

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
Renteinntekter						
152	269	144	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	100	181	95
1 820	2 373	1 590	Renter av utlån til og fordringer på kunder	1 732	2 528	1 931
136	174	126	Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	126	174	136
17	27	35	Inntektsførte renter på nedskrevne utlån	36	28	17
1	1	1	Andre renteinntekter og lignende inntekter	1		1
2 126	2 844	1 896	Sum renteinntekter	1 994	2 910	2 180
Rentekostnader						
156	230	167	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	167	292	183
711	1 102	620	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	614	1 091	711
470	658	345	Renter på utstedte verdipapirer	345	596	435
	7	20	Avgifter til bankenes sikringsfond	20	7	
		2	Andre rentekostnader og lignende kostnader	5	8	5
1 337	1 997	1 154	Sum rentekostnader	1 151	1 994	1 334
789	847	742	Sum netto renteinntekter	843	916	846

Note 6 - Netto provisjonsinntekter

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
Provisjonsinntekter						
11	10	12	Garantiprovisjon	11	9	9
13	8	7	Verdipapiromsetning	7	8	13
105	101	84	Betalingsformidling	84	101	105
17	34	39	Forsikringstjenester	39	34	17
		27	Boligkreditt	27		
18	17	18	Andre provisjonsinntekter	18	17	18
164	170	187	Sum provisjonsinntekter	186	169	162
Provisjonskostnader						
25	23	28	Betalingsformidling	28	23	25
14	15	8	Andre provisjonskostnader	17	20	22
39	38	36	Sum provisjonskostnader	45	43	47
125	132	151	Sum netto provisjonsinntekter	141	126	115

Note 7 - Inntekter fra andre finansielle investeringer

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
			Netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet			
15	-47	33	Verdiendring på egenkapitalinstrumenter	33	-47	15
11	-50	32	- Kursendring egenkapitalinstrumenter holdt for omsetning	32	-50	11
4	3	2	- Utbytte fra egenkapitalinstrumenter holdt for omsetning	2	3	4
-50	-241	235	Verdiendring på renteinstrumenter (aktiva)	235	-241	-50
2			- Obligasjoner og sertifikater holdt for omsetning			2
-52	-241	235	- Obligasjoner og sertifikater utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO)	235	-241	-52
127	-100	-174	Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi	-174	-100	127
	32	-9	Verdiendring på kundeutlån utpekt til virkelig verdi	-9	32	
5	-18	17	Verdiendring på kundeinnskudd utpekt til virkelig verdi	17	-18	5
-72	234	-6	Verdiendring på derivater	-6	234	-72
5	-34	3	- Derivater knyttet til renteinstrumenter (aktiva)	3	-34	5
-45	304	-37	- Derivater knyttet til verdipapirgjeld	-37	304	-45
-11	-1	1	- Derivater knyttet til kundeinnskudd	1	-1	-11
	-35	22	- Garantiforpliktelse Eksportfinans	22	-35	
-21	1	4	- Øvrige derivater	4	1	-21
25	-140	96	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet	96	-140	25
			Netto inntekter fra egenkapitalinstrumenter tilgjengelig for salg			
21	11	8	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	8	11	21
-6	-1	-6	Realiserte tilgjengelig for salg instrumenter	-6	-1	-6
	-83	18	Nedskrivning og reversering av tidligere nedskrivninger tilgjengelig for salg instrumenter	18	-83	
16	-74	20	Sum netto inntekter fra egenkapitalinstrumenter for salg	20	-74	16
17	19	22	Netto inntekter fra valutahandel	22	19	17
59	-194	138	Sum netto inntekter fra andre finansielle investeringer	138	-194	59

Note 8 - Andre driftsinntekter

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
4	4	4	Driftsinntekter fast eiendom	4	3	5
			Eiendomsomsetning	52	46	49
6	5	6	Leieinntekter	6	5	6
1	6	12	Gevinst anleggsmidler	13	6	2
1	4	18	Andre inntekter	18	4	2
12	19	40	Sum andre driftsinntekter	93	64	64

Note 9 - Driftskostnader

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
291	288	263	Personalkostnader	308	332	327
185	196	201	Administrasjonskostnader	225	217	204
42	42	39	Ordinære avskrivninger	41	45	44
8	8	8	Leiebetalinger	10	10	10
		13	Formueskatt	13		
36	40	36	Andre driftskostnader	46	47	43
562	574	560	Sum driftskostnader	643	651	628
Godtgjørelse til revisor (i 1000 kroner)						
640	760	944	Lovpålagt revisjon	1 378	1 087	915
		79	Skatterådgivning	126		
		100	Andre attestasjonstjenester	113		
157	196	102	Andre tjenester	118	479	230
797	956	1 225	Sum eksklusive merverdiavgift	1 735	1 566	1 145
199	239	306	Merverdiavgift	434	392	286
996	1 195	1 531	Totalt	2 169	1 958	1 431

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	Personalkostnader	2009	2008	2007
205	201	226	Lønn	258	233	232
38	43	-8	Pensjonskostnader (Note 25)	-5	49	42
48	44	45	Sosiale kostnader	55	50	53
291	288	263	Sum personalkostnader	308	332	327
466	508	520	Gjennomsnittlig antall ansatte	585	571	524
455	485	489	Antall årsverk per 31.12.	554	550	508
482	518	523	Antall ansatte per 31.12.	589	584	541

Rentesubsidieringen for år 2009 er for morbank beregnet til 5 millioner kroner målt mot den rentesats som gir grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte (7 og 5 millioner kroner i henholdsvis 2008 og 2007). For konsernet er beløpet beregnet til 5 millioner kroner (8 og 5 millioner kroner i henholdsvis 2008 og 2007). Utlån til ansatte, se note 20.

YTELSER TIL HOVEDSTYRET

2009 (hele 1000)	Styreonorar	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier
Fungerende styreleder Gunnar Martinsen (fom 27.11.2009)	125		172	
Tidligere styreleder Richard H. Heiberg (observatør fom 27.11.2009)	167	2	2 142	
Styremedlem Siri J. Strømmevold	110		4	
Styremedlem Grethe G. Fossum	105			
Styremedlem Espen B. Larsen (ansatt, inkl i lønn)	105		1 997	
Styremedlem Jan Wibe	105		1 829	
Fungerende styremedlem Nina Cecilie Lier	66			
Varamedlem Jarle Dalløkken				
Varamedlem Ola Gulli (ansatt, inkl i lønn)	62		458	

2008 (hele 1000)	Styreonorar	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier
Styreleder Richard H. Heiberg	167	2	2 205	
Nestleder Gunnar Martinsen	125		46	
Styremedlem Siri J. Strømmevold	113		13	
Styremedlem Grethe G. Fossum	106			
Styremedlem Espen B. Larsen (ansatt, inkl i lønn)	119		1 952	
Styremedlem Jan Wibe	105		602	
Varamedlem Nina Cecilie Lier	22			
Varamedlem Gunveig Elvsæter Eggen				
Varamedlem Ola Gulli (ansatt, inkl i lønn)	44		557	

2007 (hele 1000)	Styreonorar	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier
Styreleder Richard H. Heiberg	150	13	2 259	
Nestleder Gunnar Martinsen	95	7	13	
Styremedlem Siri J. Strømmevold	95	16	2	
Styremedlem Grethe G. Fossum	95	1		
Styremedlem Atle Bratås (ansatt, inkl i lønn)	95		868	
Styremedlem Jan Wibe	95	2	712	
Varamedlem Nina Cecilie Lier	20	2		
Varamedlem Gunveig Elvsæter Eggen	5			
Varamedlem Espen B. Larsen (ansatt, inkl i lønn)	37		1 720	

YTELSER TIL KONTROLLKOMITÈEN

2009 (hele 1000)	Honorarer	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier
Leder Pål Johnsrud	107			
Nestleder Anders Brinck	55			
Gro Svarstad	57			
Jan Erik Myrvold	56		18	
Valborg Berthelsen	55		2 320	
Varamedlem Mikael Løken				
Varamedlem Morten Kongsrud			2 559	
Varamedlem Kirsten Walmann				
Varamedlem Ole Jan Hørstad			649	
Varamedlem Gunn S. Hvamstad			907	

2008 (hele 1000)	Styreonorar	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier
Leder Pål Johnsrud	107			
Nestleder Anders Brinck	55			
Gro Svarstad	56			
Jan Erik Myrvold	56		6	
Valborg Berthelsen	55		2 327	
Varamedlem Mikael Løken				
Varamedlem Morten Kongsrud			2 886	
Varamedlem Kirsten Walmann			387	
Varamedlem Ole Jan Hørstad			125	
Varamedlem Gunn S. Hvamstad			718	

2007 (hele 1000)	Styreonorar	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier
Leder Pål Johnsrud	95			
Nestleder Anders Brinck	50			
Gro Svarstad	50			
Jan Erik Myrvold	50		12	
Valborg Berthelsen	50		2 406	
Varamedlem Mikael Løken				
Varamedlem Morten Kongsrud			2 938	
Varamedlem Kirsten Walmann			403	
Varamedlem Ole Jan Hørstad			158	
Varamedlem Gunn S. Hvamstad			483	

Ytelser til representantskapet

(hele 1000)	2009 Honorarer	2008 Honorarer	2007 Honorarer
Representantskapets leder Christen Engeloug	37	20	18
Øvrige medlemmer	2-22	2-6	1-2

Ingen av medlemmene i styret eller kontrollkomiteen har lån overført fra Sparebanken Hedmark til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Ytelser til medlemmer i bankens ledergruppe samt ledende ansatte i datterselskaper

2009 (hele 1000)	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Andre godtgjørelser	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Styreonorar i døtre og lignende	Lån	Garantier
Administrerende direktør Harry Konterud	2 525	637	910		543	
Direktør Bedriftsmarked Nils Arne Nordheim	1 286	60	427	85	786	
Direktør Personmarked Kari E. Gisnås	1 094	17	277	40	2 708	
Direktør Økonomi og Finans Tore Anstein Dobloug	484	97	281			
Direktør Organisasjon og HR Eldar Kjendlie	973	20	160		1 161	
Driftsdirektør Dag-Arne Hoberg	1 018	25	283		1 385	
Direktør Risikostyring Vidar Nordheim	810	20	172			
Banksjef investeringssenter Tor Morten Nygård	850	15	316			
Informasjonsdirektør Siv Stenseth	742	13	233		1 531	
Adm dir Hedmark Eiendom AS Nils Børresen	940	21	239			
Adm dir SpareBank 1 Finans Østlandet AS Hans Olav Wedvik	969	21	177		1 681	

2008 (hele 1000)	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Andre godtgjørelser	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Styreonorar i døtre og lignende	Lån	Garantier
Administrerende direktør Harry Konterud	2 160	424	629		634	
Direktør Bedriftsmarked Nils Arne Nordheim	1 122	179	402	85	1 330	
Banksjef Marked Kari E. Gisnås	969	15	268	40	2 873	
Banksjef Økonomi Arne Grunt	993	22	381	75	1 150	
Personal- og organisasjonssjef Eldar Kjendlie	926	20	155		1 305	
IT-sjef Dag-Arne Hoberg	962	22	267		1 459	
Informasjonssjef Siv Stenseth	717	13	224		1 510	
Adm dir Hedmark Eiendom AS Nils Børresen	1 201	22	283			
Adm dir SpareBank 1 Finans Østlandet AS Hans Olav Wedvik	862	21	177		1 298	

2007 (hele 1000)

Tittel/navn	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Andre godtgjørelser	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Styre-honorar i døtre og lignende	Lån	Garantier
Administrerende direktør Harry Konterud	1 974	356	658		685	
Direktør Bedriftsmarked Nils Arne Nordheim	1 535	197	368	75	1 402	
Banksjef Marked Kari E. Gismås	900	13	241	40	3 000	
Banksjef Økonomi Arne Grunt	937	41	334	35	1 400	
Personal- og organisasjonssjef Eldar Kjendlie	849	39	137		1 433	
IT-sjef Dag-Arne Hoberg	904	38	264		1 528	
Informasjonssjef Siv Stenseth	626	35	169		1 764	
Adm dir Hedmark Eiendom AS Nils Børresen	1 041	21	205			
Adm dir SpareBank 1 Finans Østlandet AS Hans Olav Wedvik	708	23	179		12	

Forpliktelser ved opphør eller endring av arbeidsforhold for ledere (morbank).

Det er inngått avtale med administrerende direktør om at han skal fortsette i sin stilling til han fyller 67 år. Deretter er administrerende direktør sikret en alderspensjon på 70 prosent.

Banken har en nedtrappings- og førtidspensjoneringsordning for tre (seks i 2007 og 2008) av bankens ledere som hadde passert 50 år per 01.01.2001. Denne gir anledning til pensjonering ved fylte 62 år. Årets kostnad knyttet til forpliktelsen er utgiftsført under posten pensjoner.

Note 10 - Skatt

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
464	227	646	Resultat før skattekostnad	362	418	614
-93	59	-302	+/-permanente forskjeller *	7	-108	-220
44	46	8	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	-10	24	35
	-107	52	- herav ført direkte mot egenkapitalen	62	-107	
415	225	404	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	421	227	429
116	63	113	Herav betalbar skatt 28 %	124	64	121
	-1		Skatt knyttet til konsernbidrag, ikke ført over resultatet			
116	62	113	Betalbar skatt i balansen	124	64	121
	-11	2	For mye/lite skatt avsatt tidligere år	2	-11	
116	51	115	Sum betalbar skatt	126	53	121
116	63	113	Betalbar skatt av årets overskudd	124	64	121
-12	-13	-3	+/- endring i utsatt skatt	2	-8	-9
	-11	2	+/- for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	2	-11	
	30	-15	+ endring som ikke føres over resultatregnskapet	-17	30	
104	69	97	Årets skattekostnad	111	75	112

* Inkluderer ikke fradragsberettigede kostnader samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skatlagt hos det enkelte selskap).

Formueskatt blir etter IFRS regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. I 2009 er formueskatten beregnet til 13 millioner kroner og er klassifisert som andre driftskostnader. Noten er omarbeidet for regnskapsåret 2007 og 2008 med hensyn til dette. Formueskatten for 2007 og 2008 er henholdsvis 10 og 12 millioner kroner. Resultatregnskapet og balansen er derimot ikke omarbeidet for 2007 og 2008.

Morbank			Sammensetning av balanseført utsatt skatt	Konsern		
2007	2008	2009		2009	2008	2007
			Midlertidige forskjeller på:			
9	2		- Driftsmidler		15	13
3	9	7	- Gevinst-/tapskonto	7	9	3
103	68	34	- Tilbakeført tapsavs. ved overgang til ny utlånsforskrift fra 01.01.2006	34	68	103
	59	4	- Andre midlertidige forskjeller	4	59	5
115	138	46	Sum midlertidige forskjeller	46	151	124
32	39	13	Utsatt skatt	13	42	35
			Midlertidige forskjeller på:			
344	450	336	- Netto pensjonsforpliktelse	342	469	362
35		31	- Verdipapirer	31		35
			- Korrigering etableringsgebyr - ny utlånsforskrift fra 01.01.2006			3
3		1	- Driftsmidler	5		8
			- Andre midlertidige forskjeller			
			- Fremførbart underskudd		20	30
382	450	368	Sum midlertidige forskjeller	378	489	438
107	126	103	Utsatt skattefordel	106	137	123
75	87	90	Netto bokført utsatt skattefordel	93	95	88

Morbank			Sammensetning av resultatført utsatt skatt	Konsern		
2007	2008	2009		2009	2008	2007
			Midlertidige forskjeller på:			
	6		- Driftsmidler			10
3			- Gevinst-/tapskonto		7	
	13	62	- Korrigering etableringsgebyr - ny utlånsforskrift fra 01.01.2006			
14	82	4	- Netto pensjonsforpliktelse	70	15	
4	2		- Verdipapirer	4	82	82
			- Andre midlertidige forskjeller		2	8
			- Fremførbart underskudd		12	7
21	103	67	Sum midlertidige forskjeller	75	118	107
6	29	19	Utsatt skatt	21	33	30

			Midlertidige forskjeller på:			
10	7	3	- Driftsmidler	3	7	7
		90	- Verdipapirer	90		
1		2	- Gevinst-/tapskonto	2		1
20			- Netto pensjonsforpliktelse			28
34	34	34	- Tilbakeført taps. ved overgang til ny utlånsforskrift fra 01.01.2006	34	34	37
			- Andre midlertidige forskjeller			4
65	41	129	Sum midlertidige forskjeller	129	41	77
18	11	36	Utsatt skattefordel	36	11	22
-12	17	-17	Netto bokført utsatt skattefordel	-15	22	-10

2007	2008	2009	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2009	2008	2007
128	63	184	28% av resultat før skatt	112	117	172
1	1	2	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	88	-47	-35
-12	-21	-36	Aksjeutbytte	-36	-21	-12
-13	39	-54	Gevinst verdipapirer under fritaksmetoden	-54	39	-13
		2	Tilbakeføring av 3% av skattefrie inntekter etter fritaksmodellen	2		
	-11	2	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	2	-11	
	-2	-2	For mye/lite avsatt utsatt skatt tidligere år	-2	-2	
104	69	97	Resultatført periodeskatt	111	75	112
22 %	30 %	15 %	Effektiv skattesats	31 %	18 %	18 %

Note 11 - Andre eiendeler

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
10	10	10	Kapitalinnskudd pensjonskassen	10	10	10
143	172	124	Opptjente ikke mottatte inntekter	138	181	138
173	187	195	Fordringer verdipapirer	195	187	173
11	18	17	Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	17	18	14
53	31	24	Øvrige debitorer	86	101	166
390	418	370	Andre eiendeler	446	497	501

Note 12 - Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank				Konsern		
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	(mill kroner)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt
322	206	528	Anskaffelseskost per 01.01.2007	391	212	603
10	22	32	Tilgang	10	22	32
	13	13	Avgang	7	13	20
332	215	547	Anskaffelseskost per 31.12.2007	394	221	615
105	124	229	Akkumulert av-og nedskrivning per 01.01.2007	158	126	284
11	28	39	Årets avskrivning	11	33	44
	12	12	Årets nedskrivning		12	12
			Årets avgang			
116	140	256	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.2007	169	147	316
216	75	291	Balanseført verdi per 31.12.2007	225	74	299
332	215	547	Anskaffelseskost per 01.01.2008	394	221	615
11	21	32	Tilgang	19	25	44
4	13	17	Avgang	4	13	17
339	223	562	Anskaffelseskost per 31.12.2008	409	233	642
116	140	256	Akkumulert av-og nedskrivning per 01.01.2008	169	147	316
11	27	38	Årets avskrivning	12	29	41
			Årets nedskrivning			
2	12	14	Årets avgang	2	12	14
125	155	280	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.2008	179	164	343
214	68	282	Balanseført verdi per 31.12.2008	230	69	299
339	223	562	Anskaffelseskost per 01.01.2009	409	233	642
9	12	21	Tilgang	9	16	25
	23	23	Avgang		23	23
348	212	560	Anskaffelseskost per 31.12.2009	418	226	644
125	155	280	Akkumulert av-og nedskrivning per 01.01.2009	179	164	343
8	25	33	Årets avskrivning	8	26	34
			Årets nedskrivning			
	22	22	Årets avgang		22	22
133	158	291	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.2009	187	168	355
215	54	269	Balanseført verdi per 31.12.2009	231	58	289
		0	Bygninger tilgjengelig for salg			0

Avskrivning

Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 4-33 prosent for maskiner, inventar og transportmidler og 1-4 prosent for bankbygg og annen fast eiendom.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Anskaffelseskost av avskrevne eiendeler

Anskaffelseskost av fullt ut avskrevne eiendeler som fortsatt er i bruk i banken i 2009 utgjør 142 millioner kroner.

I 2008 og 2007 utgjorde dette henholdsvis 110 og 106 millioner kroner.

Anskaffelseskost av anleggsmidler som er midlertidig ute av drift.

Konsernet har ikke anleggsmidler som midlertidig er ute av drift per 31.12.2009.

Note 13 - Immaterielle eiendeler

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
			Goodwill			
22	22	22	Anskaffelseskost per 01.01.	25	25	25
			Tilgang/Avgang			
22	22	22	Anskaffelseskost per 31.12.	25	25	25
			Akkumulerte nedskrivninger per 01.01.			
			Årets nedskrivninger			
			Akkumulerte nedskrivninger per 31.12.			
22	22	22	Balanseført goodwill per 31.12.	25	25	25

Balanseført goodwill er i hovedsak knyttet til overtagelse av Bank 1 Hamar i 2006. I konsernet er det en mindre post knyttet til tidligere oppkjøp i Hedmark Eiendom. Goodwillpostene vurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. Det har ikke vært behov for nedskrivning av goodwill i 2009.

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
			Andre immaterielle eiendeler			
87	90	90	Anskaffelseskost per 01.01.	90	90	87
3	3	2	Tilgang	2	3	3
	-3	-14	Avgang	-14	-3	
90	90	78	Anskaffelseskost per 31.12.	78	90	90
10	13	15	Akkumulerte avskrivninger per 01.01.	15	13	10
	-2	-9	Avgang akkumulerte avskrivninger	-9	-2	
3	4	5	Årets avskrivninger	5	4	3
13	15	11	Akkumulerte avskrivninger per 31.12.	11	15	13
77	76	67	Andre immaterielle eiendeler per 31.12.	67	76	77

Andre immaterielle eiendeler består av to ulike typer eiendeler. Den ene posten er knyttet til oppkjøp av kundeportefølje Bank 1 Hamar i 2006 og avskrives lineært over 20 år.

Rest immaterielle eiendeler er internt utviklet programvare som avskrives lineært over 4 år. Denne programvaren ble i sin helhet solgt i 2009.

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
99	98	89	Sum immaterielle eiendeler per 31.12.	92	101	102

Note 14 Tilknyttede selskap, felleskontrollert virksomhet og investering i datterselskaper

Firma	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
Hedmark Eiendom AS	1988	Hamar, Norge	100 %
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	1995	Hamar, Norge	100 %
Meglereiendom AS	2008	Hamar, Norge	100 %
Vato AS	1981	Hamar, Norge	100 %
Aksjer eid av datterselskaper			
Sørum & Søberg AS	2008	Hamar, Norge	100 %
Investeringer i tilknyttede selskaper			
Fageråsen Invest AS	2006	Trysil, Norge	36 %
Engerdal Høvleribygge AS	1995	Engerdal, Norge	20 %
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
Torggt 22 AS	2001	Hamar, Norge	50 %
BN Bank ASA (solgt 2009)	2008	Trondheim, Norge	15 %
SpareBank 1 Gruppen AS	2006	Oslo, Norge	12 %
SpareBank 1 Utvikling DA	2006	Oslo, Norge	11 %

Investering i datterselskaper

	Selskapets aksjekapital	Ansk.kost 2007	Tilgang/ avgang	Ansk.kost 2008	Tilgang/ avgang	Ansk.kost 2009
Hedmark Eiendom AS	0,5	6	2	8		8
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	285,0	285		285		285
Meglereiendom AS	0,2		3	3		3
Vato AS	0,6	8	1	9		9
Sum investering i datterselskaper		299	6	305	0	305

Investering i tilknyttede selskap

2009	Bokført verdi 31.12.08	Tilgang/ avgang	Inntektsf. resultat	Årets utbytte	Bokført verdi 31.12.09
Fageråsen Invest AS	6		-1		5
Engerdal Høvleribygge AS					0
Sum	6	0	-1	0	5

2008	Bokført verdi 31.12.07	Tilgang/ avgang	Inntektsf. resultat	Årets utbytte	Bokført verdi 31.12.08
Fageråsen Invest AS	10		-4		6
Engerdal Høvleribygge AS					0
Sum	10	0	-4	0	6

2007	Bokført verdi 31.12.06	Tilgang/ avgang	Inntektsf. resultat	Årets utbytte	Bokført verdi 31.12.07
Actor AS	9	-5		-4	0
Fageråsen Invest AS	9		1		10
Engerdal Høvleribygge AS	0				0
Sum	18	-5	1	-4	10

Investering i felleskontrollerte selskap

2009	Bokført verdi 31.12.08	Tilgang/ avgang	Inntektsf. resultat	Årets utbytte	EK- korrigeringer	Bokført verdi 31.12.09
Torggt 22 AS	10					10
BN Bank ASA	363	-382	19			0
SpareBank 1 Gruppen AS	638	96	100	-96	-23	715
SpareBank 1 Utvikling DA	13					13
Sum	1 024	-286	119	-96	-23	738

2008	Bokført verdi 31.12.07	Tilgang/ avgang	Inntektsf. resultat	Årets utbytte	EK- korrigeringer	Bokført verdi 31.12.08
Torggt 22 AS	9		1			10
BN Bank ASA		46	317			363
SpareBank 1 Gruppen AS	719	36	-85	-54	22	638
SpareBank 1 Utvikling DA	8	5				13
Sum	736	87	233	-54	22	1 024

2007	Bokført verdi 31.12.06	Tilgang/ avgang	Inntektsf. resultat	Årets utbytte	EK- korrigeringer	Bokført verdi 31.12.07
Torggt 22 AS	8		2			10
SpareBank 1 Gruppen AS	503		141	-12	86	718
SpareBank 1 Utvikling DA	8					8
Sum	519	0	143	-12	86	736

Banken kjøpte 05.12.2008 sammen med de øvrige banker i SpareBank 1 Alliansen alle aksjene i BN Bank ASA (tidl Glitnir Bank ASA) for 300 millioner kroner. Det ble inngått en aksjonæravtale som regulerer videre drift som et felleskontrollert foretak. Det ble gjort en foreløpig oppkjøpsanalyse i samsvar med IFRS 3 som viser identifiserbare netto eiendeler for 2.377 millioner kroner. Bankens andel av anskaffelseskost inkl omkostninger var 46 millioner kroner, og andelen av identifiserbare netto eiendeler er 357 millioner kroner. Differansen mellom identifiserbare netto eiendeler og anskaffelseskost som er i samsvar med IAS 28 ført inntekt (negativ goodwill) og er inkludert i resultatandel for 2008. Ved salg av aksjene i 2009 ble denne posten tilbakeført i konsernregnskapet.

Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
449	445	532	Balanseført verdi per 01.01.	1 030	746	536
-4	87	50	Tilgang/avgang	-104	87	-5
		-3	Nedskrivning			
			EK-endringer	-23	18	87
			Resultatandel	-64	233	144
			Utbetalt utbytte	-96	-54	-16
445	532	579	Balanseført verdi per 31.12.	743	1 030	746

Inntekter fra investering i tilknyttede selskap, felleskontrollert virksomhet og konsernselskaper

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
39			Salg Actor Fordringsforvaltning AS			38
4			Utbytte Actor Fordringsforvaltning AS			
12	54	96	Utbytte SpareBank 1 Gruppen AS			
			Res.andel SpareBank 1 Gruppen AS	100	-85	141
			Res.andel BN Bank ASA	19	5	
			Negativ goodwill BN Bank ASA		312	
		153	Salg BN Bank ASA	-181		
2	5		Utbytte Hedmark Eiendom AS			
	4	25	Utbytte SpareBank 1 Finans Østlandet AS			
		-3	Nedskrivning Fageråsen Invest AS			
			Resultatandeler andre	-2	1	3
57	63	271	Sum inntekt	-64	233	182

Note 15 - Aksjer og andeler

Morbank			Aksjer og andeler	Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
91	43	76	Til virkelig verdi over resultat	76	43	91
91	43	76	- Børsnoterte	76	43	91
320	367	458	Tilgjengelig for salg	458	367	320
60	72	69	- Børsnoterte	69	72	60
260	295	389	- Unoterte	389	295	260
411	410	534	Sum aksjer og andeler	534	410	411
151	115	145	Sum børsnoterte selskaper	145	115	115
260	295	389	Sum unoterte selskaper	389	295	260

Beholdningen av aksjer og andeler er lik i morbank og konsern.

Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet er klassifisert som holdt for omsetning i samsvar med IAS 39. Markedsprisen som benyttes for aksjer og egenkapitalbevis omsatt på børs er kjøpskurs (bid) på balansetidspunktet.

Børsnoterte selskaper	Eierandel i prosent	Vår beholdning (antall)	Ansk.kost (1000 kr)	Markedsverdi/ bokført verdi (1000 kr)
Aceryg	0,0 %	32 400	2 849	2 969
Austevoll Seafood	0,0 %	59 000	2 124	2 130
Bonheur	0,0 %	13 200	2 710	2 145
DOF	0,1 %	58 900	3 720	2 250
Ekornes	0,0 %	18 000	2 351	2 151
Farstad Shipping	0,1 %	25 800	2 777	3 315
Komplett	0,2 %	25 900	2 051	1 116
Lerøy Seafood Group	0,1 %	42 400	3 746	4 452
Norsk Hydro	0,0 %	99 600	3 701	4 852
Odfjell ser. A	0,0 %	29 700	3 431	1 537
Orkla	0,0 %	61 000	3 515	3 468
Prosafe	0,0 %	75 000	4 816	2 764
SalMar	0,1 %	71 700	2 892	3 234
Seadrill	0,0 %	42 100	2 978	6 227
Solstad Offshore	0,1 %	35 400	3 536	3 823
Statoil	0,0 %	46 730	6 597	6 767
TGS-NOPEC Geophysical Co.	0,1 %	58 100	5 255	6 089
VISA Inc.	0,0 %	13 710	5 891	6 910
Wilh. Wilhelmsen ser. A	0,1 %	29 200	6 585	3 548
Yara International	0,0 %	21 700	2 201	5 722
Sum børsnoterte aksjer			73 724	75 468
SpareBank 1 Nord-Norge	0,1 %	11 682	1 659	1 285
SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg	4,6 %	50 500	5 555	4 772
Sparebanken Møre	0,5 %	30 449	8 482	7 034
Totens Sparebank	16,9 %	732 566	74 430	56 774
Sum børsnoterte egenkapitalbevis			90 126	69 865
Sum børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis			163 850	145 332

Unoterte selskaper	Eierandel i prosent	Vår beholdning (antall)	Ansk.kost (1000 kr)	Markedsverdi/ bokført verdi (1000 kr)
Eiendoms kreditt	2,0 %	32 510	3 446	3 641
Eksporthfinans	1,3 %	3 499	52 127	77 678
Nordito	3,1 %	313 715	12 090	74 955
Norgesinvestor IV	1,7 %	62 000	6 200	5 580
Norgesinvestor Opportunities	6,4 %	60 000	6 000	6 354
Norgesinvestor Pro	10,8 %	150 000	15 000	18 213
Scandpole Norge	11,4 %	70 434	7 436	2 113
SpareBank 1 Boligkreditt AS	5,4 %	1 299 689	195 081	195 081
Øvrige			9 797	5 392
Sum ikke børsnoterte aksjer og andeler			307 177	389 007
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis			471 027	534 340

Note 16 - Sertifikater, obligasjoner og rentefond

Morbank			Rentepapirer fordelt på utstedersektor (mill. kroner)		Konsern		
2007	2008	2009			2009	2008	2007
			Offentlig utsteder				
	51	190	- pålydende verdi		190	51	
	51	190	- virkelig verdi		190	51	
			Finansielle foretak				
1 890	2 450	3 195	- pålydende verdi		3 195	2 450	1 890
1 845	2 245	3 158	- virkelig verdi		3 158	2 245	1 845
			Ikke-finansielle foretak				
	735	747	- pålydende verdi		783	747	735
	729	670	- virkelig verdi		794	670	729
2 625	3 248	4 167	Sum sertifikater og obligasjoner, pålydende verdi		4 168	3 248	2 625
2 574	2 966	4 142	Sum sertifikater og obligasjoner, virkelig verdi		4 142	2 966	2 574
2 574	2 966	4 142	Sertifikater og obligasjoner		4 142	2 966	2 574
91	43	76	Aksjer og andeler (jf note 15)		76	43	91
2 665	3 009	4 218	Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatet		4 218	3 009	2 665

Samtlige rentepapirer er utpekt til virkelig verdi over resultatet i samsvar med Fair Value Option i IAS 39. Virkelig verdi presenteres clean price, dvs. uten påløpte renter.

Sertifikater og obligasjoner verdsettes i prinsippet mot den samme rentekurven (ask) som papirene rentereguleres mot, justert for en indikert omsetningsspreid for den enkelte utstedelse fra et anerkjent meglerhus. Deler av obligasjonsporteføljen vurderes til kurser estimert av Reuters prissettingstjeneste. Rentefond er verdsatt til omsetningskurs angitt av fondsforvalter per 31.12.

Verdiendringen i porteføljen skyldes endringer i rentenivå samt endringer i omsetningsspreider henførbare til blant annet kreditt- og likviditetsrisiko på balansedagen.

For nærmere spesifisering av risiko knyttet til rentepapirer henvises til note 30 og 33.

Note 17 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse:

Finansielle derivater er klassifisert til virkelig verdi over resultatet i henhold til IAS 39 og presenteres clean price, det vil si uten påløpte renter. Urealiserte gevinster blir ført som eiendeler og urealisert tap ført som forpliktelses.

Derivater omfatter terminkontrakter, bytteavtaler (swapper) og opsjoner samt kombinasjoner av disse, herunder avtaler om fremtidige rentebetingelser (FRAer).

Instrumentene er alle omsatt utenfor børs som «Over the counter» (OTC) -derivater. Det betyr at kontraktene skreddersys med hensyn til underliggende objekt, volum, pris og løpetid. Finansielle derivater handles med konsernets kunder samt mot andre finansielle institusjoner for å håndtere markedsrisiko som oppstår som følge av bankkonsernets ordinære virksomhet.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern. Tall i millioner kroner.

Til virkelig verdi over resultatet

2009

	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelses
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	2 569	21	35
Valutabytteavtaler	1 480	15	5
Sum valutainstrumenter	4 049	36	40
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	7 779	95	99
Korte rentebytteavtaler (FRA)	0	0	0
Andre rentekontrakter	1 133	6	1
Sum renteinstrumenter	8 912	102	99
Andre derivater			
Garantiforpliktelse overfor Eksportfinans ASA	67	0	13
Sum valuta- og renteinstrumenter i mill kroner			
Sum renteinstrumenter	8 912	102	99
Sum valutainstrumenter	4 049	36	40
Sum andre derivater	67	0	13
Sum	13 028	138	152

Til virkelig verdi over resultatet

2008

2007

	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelses		Eiendeler	Forpliktelses
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	2 834	177	145	2 168	1	6
Valutabytteavtaler	2 235	8	106	768	0	-2
Sum valutainstrumenter	5 069	185	251	2 936	1	4
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	8 085	319	114	7 593	32	277
Korte rentebytteavtaler (FRA)	300	1	1	0	0	0
Andre rentekontrakter	1 327	9	5	1 334	2	18
Sum renteinstrumenter	9 712	328	120	8 926	34	295
Andre derivater						
Garantiforpliktelse overfor Eksportfinans ASA	67	0	35	0	0	0
Sum valuta- og renteinstrumenter i mill kroner						
Sum renteinstrumenter	9 712	328	120	8 926	34	295
Sum valutainstrumenter	5 069	185	251	2 936	1	4
Sum andre derivater	67	0	35	0	0	0
Sum	14 848	514	405	11 862	35	299

Note 18 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Med virkning fra 1. januar 2009 har konsernet implementert endringene i IFRS 7 knyttet til finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen. Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger per nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi:

- Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
- Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen, (nivå 2)
- Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger) (nivå 3)

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi (clean price) per 31. desember 2009.

Eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater		138		138
- Obligasjoner, sertifikater og rentefond		4 142		4 142
- Egenkapitalinstrumenter	76			76
- Fastrentelån		946		946
- Lån med rentegaranti			14	14
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	69		389	458
Sum eiendeler	145	5 226	403	5 774

Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater		-140	-13	-152
- Verdipapirgjeld		-7 320		-7 320
- Fastrenteinnskudd		-25		-25
- BMA-innskudd			-2	-2
Sum forpliktelser	0	-7 485	-15	-7 500

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs eller New York Stock Exchange klassifisert som holdt for handelsformål eller tilgjengelig for salg. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter inkluderer;

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved å se på nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkurs på balansedagen.
- Virkelig verdi av obligasjoner og sertifikater (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et annerkjent meglerhus eller Reuters prissettingstjeneste.
- Virkelig verdi av fastrenteinnskudd og -utlån er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar swaprentekurve med tillegg for et implisitt påslag beregnet som differanse mellom referanserenten og rente gitt av bankens prislister på balansedagen.
- Andre teknikker, slik som multiplikatormodeller, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2009:

	Lån med rentegaranti	Egenkapitalinstrumenter	Derivater	BMA-innskudd	Sum
Inngående balanse	16	295	-35	-2	274
Investeringer i perioden		160			160
Salg i perioden (til bokført verdi)	-2	-139			-141
Gevinst eller tap ført i resultatet		-6	22		15
Gevinst eller tap ført direkte mot totalresultatet		79			79
Utgående balanse	14	389	-13	-2	388
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	0	3	22	0	25

Note 19 - Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Morbank			Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (mill. kroner)	Konsern		
2007	2008	2009		2009	2008	2007
74	249	64	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	64	249	75
1 199	1 502	1 734	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	88	73	23
1 273	1 751	1 798	Sum	152	322	98
Spesifikasjon av utlån og fordringer på de vesentligste valutasorter						
1 202	1 643	1 690	NOK	44	214	27
28	37	30	EURO	30	37	28
18	21	26	CHF	26	21	18
11	39	47	JPY	47	39	11
14	11	5	Andre	5	11	14
1 273	1 751	1 798	Sum	152	322	98

			Gjeld til kredittinstitusjoner (mill. kroner)			
2007	2008	2009		2009	2008	2007
12	229	18	Lån og innskudd uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	17	226	12
2 975	4 527	5 031	Lån og innskudd med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	5 031	4 527	2 958
2 987	4 756	5 049	Sum	5 048	4 753	2 970
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter						
625	1 842	2 683	NOK	2 682	1 839	608
2 353	2 901	2 365	EURO	2 365	2 901	2 353
8	5		SEK		5	8
1	8		DKK		8	1
		1	Andre	1		
2 987	4 756	5 049	Sum	5 048	4 753	2 970

Innskudd og utlån fra/til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente.

Fordringer og gjeld mot kredittinstitusjoner er klassifisert som utlån og fordringer ihht IAS 39 og er vurdert til amortisert kost.

Note 20 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			(mill. kroner)	Konsern		
2007	2008	2009		2009	2008	2007
			Utlån fordelt på fordringstype			
			Leiefinansieringsavtaler (finansiell lease)	1 009	1 051	962
2 351	3 388	2 962	Kasse-/drifts- og brukskreditter	2 962	3 388	2 351
920	1 029	1 182	Byggelån	1 182	1 029	920
28 134	28 347	27 957	Nedbetalingslån	28 993	29 089	28 650
31 405	32 764	32 101	Brutto utlån og fordringer på kunder	34 146	34 557	32 883
169	217	329	Nedskrivninger	368	252	198
31 236	32 547	31 772	Netto utlån og fordringer på kunder	33 778	34 305	32 685
			Utlån fordelt på markeder			
21 948	21 635	20 722	Lønnstakere	21 562	22 184	22 305
9 431	11 102	11 374	Næringsfordelt	12 543	12 336	10 536
26	27	5	Offentlig	41	37	42
31 405	32 764	32 101	Brutto utlån og fordringer	34 146	34 557	32 883
169	217	329	Nedskrivninger	368	252	198
31 236	32 547	31 772	Netto utlån og fordringer	33 778	34 305	32 685
			Herav ansvarlig lånekapital			
			Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner			
7	7	2	Øvrig ansvarlig kapital	2	7	7
7	7	2	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	2	7	7
365	453	507	Herav utlån til ansatte	588	527	442
		19	Herav utlån til ansatte overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS	21		
			Av nedbetalingslån utgjør lån utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO):			
487	517	946	- Fastrentelån til kunder, bokført verdi	946	517	487
498	496	934	- Fastrentelån til kunder, pålydende verdi	934	496	498
17	16	14	- Lån med rentegaranti, bokført verdi	14	16	17
17	16	14	- Lån med rentegaranti, pålydende verdi	14	16	17

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 30 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Rentesats for nedbetalingslån og Flexilån til ansatte tilsvarer 75 prosent av laveste rentesats for privatmarkedslån og Flexilån. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 1,5 millioner kroner for den enkelte ansatte.

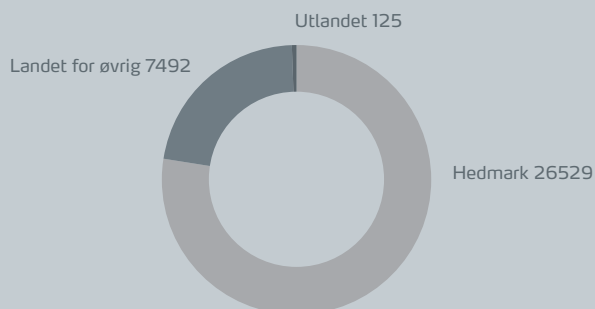
Brutto utlån

Morbank			Fordeling på risikogruppe (mill. kroner)	Konsern		
2007	2008	2009		2009	2008	2007
19 829	19 085	18 631	Laveste risiko	18 631	19 296	19 829
3 479	4 176	3 957	Lav risiko	5 046	5 653	4 233
5 011	5 843	6 118	Middels risiko	6 858	5 907	5 504
1 674	1 281	1 009	Høy risiko	1 112	1 295	1 905
1 194	2 049	1 834	Høyeste risiko	1 834	2 072	1 194
218	330	552	Mislighold	665	334	218
31 405	32 764	32 101	Totalt	34 146	34 557	32 883

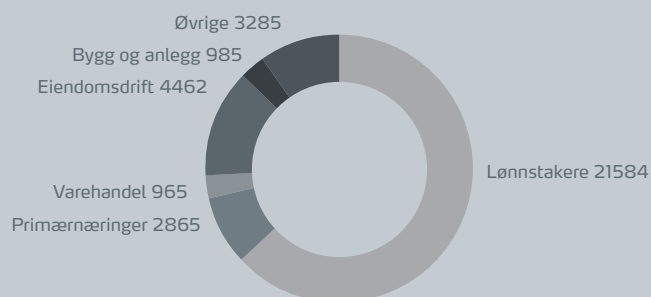
Morbank		Fordeling på geografiske områder		Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
26 060	26 222	25 530	Hedmark	26 529	27 090	26 756
5 236	6 423	6 446	Landet for øvrig	7 492	7 348	6 018
109	119	125	Utlandet	125	119	109
31 405	32 764	32 101	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	34 146	34 557	32 883

Morbank		Fordeling på sektor og næring		Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
21 948	21 635	20 722	Lønnstakere o.l	21 584	22 184	22 305
26	27	5	Offentlig forvaltning	41	34	34
2 263	2 588	2 704	Primærnæringer	2 865	2 745	2 413
123	268	283	Trebearbeidende industri	294	276	130
271	372	262	Annen industri	336	443	333
752	880	726	Bygg og anlegg	985	1 212	1 059
61	69	94	Kraft- og vannforsyning	136	101	87
866	1 227	788	Varehandel	965	1 408	1 021
218	196	194	Hotell- og restaurantdrift	201	205	435
3 149	3 994	4 439	Eiendomsdrift	4 462	4 011	3 166
992	696	1 618	Forretningsmessig tjenesteyting	1 801	895	1 153
664	699	258	Transport og kommunikasjon	468	930	676
72	113	8	Øvrig næring	8	110	71
31 405	32 764	32 101	Totalt	34 146	34 554	32 883

Utlån fordelt på geografi (konsern)

Utlån fordelt på sektor og næring (konsern)

Totalt engasjement (utlån, garantier og ubenyttet bevilgning)

Morbank		Fordeling på risikogruppe		Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
20 857	20 253	20 854	Laveste risiko	20 854	20 253	20 857
5 007	6 049	4 650	Lav risiko	5 846	7 123	5 762
5 397	6 226	7 168	Middels risiko	7 923	6 798	5 890
1 762	1 347	1 199	Høy risiko	1 318	1 508	1 993
1 321	2 165	2 266	Høyeste risiko	2 266	2 165	1 321
231	341	602	Mislighold	715	422	231
34 575	36 381	36 649	Totalt	38 922	38 269	36 054

Morbank		Fordeling på sektor og næring		Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
23 111	23 019	22 244	Lønnstakere o.l	23 083	23 571	23 468
26	27	5	Offentlig forvaltning	41	34	34
2 560	2 951	2 983	Primærnæringer	3 144	3 108	2 710
203	350	475	Trebearbeidende industri	496	358	210
419	617	325	Annen industri	427	708	481
1 211	1 296	1 231	Bygg og anlegg	1 557	1 655	1 518
181	91	118	Kraft- og vannforsyning	160	123	207
1 202	1 688	982	Varehandel	1 221	1 896	1 357
236	223	210	Hotell- og restaurantdrift	217	232	453
3 365	4 274	5 648	Eiendomsdrift	5 678	4 291	3 382
1 209	919	2 028	Forretningsmessig tjenesteyting	2 233	1 122	1 370
780	813	392	Transport og kommunikasjon	655	1 063	792
72	113	8	Øvrig næring	10	111	72
34 575	36 381	36 649	Totalt	38 922	38 269	36 054

Det er i tillegg gitt lånetilsagn på 129 millioner kroner i Divisjon PM og 449 millioner kroner i Divisjon BM per 31.12.2009. Disse er ikke utbetalt og er derfor ikke inkludert i totalt engasjement.

Individuelle nedskrivninger

Morbank		Fordeling på risikogruppe		Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
87	117	192	Misligholdt	224	144	108

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger som mislighold uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jmf note 1). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem.

Morbank		Fordelt på sektor og næring		Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
22	28	44	Lønnstakere o.l	52	33	25
4	4	3	Primærnæringer	11	9	7
5	15	21	Trebearbeidende industri	21	15	5
20	9	7	Annen industri	12	14	26
1	1	6	Bygg og anlegg	8	3	3
2	2	1	Kraft- og vannforsyning	1	2	2
7	4	16	Varehandel	17	7	8
2	8	15	Hotell- og restaurantdrift	15	8	2
15	30	46	Eiendomsdrift	46	30	15
7	12	30	Forretningsmessig tjenesteyting	36	17	8
2	4	3	Transport og kommunikasjon	5	6	7
87	117	192	Totalt	224	144	108

Forventet netto tap neste tolv måneder

Morbank		Fordelt på risikogruppe		Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
1	1	1	Laveste risiko	1	1	1
1	2	1	Lav risiko	6	6	5
11	14	9	Middels risiko	12	17	13
5	7	14	Høy risiko	18	11	8
21	25	51	Høyeste risiko	51	25	21
8	16	25	Mislighold	25	16	8
47	65	101	Totalt	113	76	56

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er det beløpet morbanken statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av kommende tolv måneders periode. Det beregnet med bakgrunn i historiske data. I en oppgangskonjunktur vil faktiske årlige tap være lavere enn det gjennomsnittlige forventede tap. I en nedgangskonjunktur vil de faktiske tapene på samme måte kunne bli høyere.

Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler	Konsern		
	2009	2008	2007
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler			
- Inntil 1 år	206	55	75
- Mellom 1 og 5 år	762	858	831
- Over 5 år	99	146	55
Sum	1 067	1 059	961
Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	3	4	3
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	1 064	1 056	959
Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte:			
- Inntil 1 år	205	53	75
- Mellom 1 og 5 år	759	857	829
- Over 5 år	99	146	55
Sum	1 064	1 056	959

Note 21 - Opplysninger om virkelig verdi

Morbank	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
	31.12.09	31.12.09	31.12.08	31.12.08	31.12.07	31.12.07
EIENDELER						
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 798	1 798	1 751	1 751	1 273	1 273
Netto utlån til og fordringer på kunder:						
PM	20 664	20 664	21 608	21 608	21 926	21 926
BM	11 108	11 108	10 939	10 939	9 479	9 479
Verdipapirer	4 675	4 675	3 376	3 376	2 985	2 985
Derivater	138	138	514	514	35	35
Sum finansielle eiendeler	38 383	38 383	38 188	38 188	35 698	35 698
FORPLIKTELSE						
Gjeld til kredittinstitusjoner	5 049	5 049	4 756	4 756	2 987	2 987
Innskudd fra og gjeld til kunder	23 184	23 184	22 484	22 484	21 024	21 024
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 320	7 320	9 232	9 232	8 944	8 944
Derivater	152	152	405	405	299	299
Sum finansielle forpliktelser	35 705	35 705	36 877	36 877	33 254	33 254

Konsern	Bokført verdi 31.12.09	Virkelig verdi 31.12.09	Bokført verdi 31.12.08	Virkelig verdi 31.12.08	Bokført verdi 31.12.07	Virkelig verdi 31.12.07
EIENDELER						
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	152	152	322	322	98	98
<i>Netto utlån til og fordringer på kunder:</i>						
PM	21 503	21 503	22 160	22 160	22 283	22 283
BM	12 275	12 275	12 145	12 145	10 402	10 402
Verdipapirer	4 676	4 676	3 376	3 376	2 985	2 985
Derivater	138	138	514	514	35	35
Sum finansielle eiendeler	38 744	38 744	38 517	38 517	35 803	35 803
FORPLIKTELSE						
Gjeld til kredittinstitusjoner	5 048	5 048	4 753	4 753	2 970	2 970
Innskudd fra og gjeld til kunder	23 081	23 081	22 389	22 389	20 812	20 812
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 320	7 320	9 232	9 232	8 944	8 944
Derivater	152	152	405	405	299	299
Sum finansielle forpliktelser	35 601	35 601	36 779	36 779	33 025	33 025

Generelt

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi

De fleste finansielle instrumenter, med unntak av kundefinansiering og kundeinnskudd med flytende rente samt gjeld til kredittinstitusjoner, vurderes til virkelig verdi. For nærmere beskrivelse henvises til note 1 og 3.

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi regnskapsføres til amortisert kost. For nærmere beskrivelse se note 1. Amortisert kost innebærer verdsetting av balanseposter etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, eventuelt justert for nedskrivninger.

Verdsetting til virkelig verdi vil alltid være beheftet med usikkerhet.

Virkelig verddivurdering av poster ført til amortisert kost

Ved virkelig verddivurdering av poster ført til amortisert kost har vi delt inn i følgende: utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, utlån til kunder (PM), utlån til kunder (BM), innskudd fra og gjeld til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner.

Utlån til kunder og kredittinstitusjoner prises på ulike måter. Her følger en oversikt over ulike prismetoder fordelt på de ulike kategoriene:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i NIBOR.
- Utlån til kunder (PM) prises med flytende og fast kunderente.
- Utlån til kunder BM prises med flytende og fast kunderente, i tillegg prises en del lån med utgangspunkt i NIBOR.

Alle fastrentelån bokføres til virkelig verdi i bankens regnskap.

Sparebanken Hedmark vurderer at lån i personmarkedet med flytende rente har en riktig markedspris til enhver tid. Lån til bedriftsmarkedet med flytende rente har også etter vår vurdering en riktig markedspris på balansetidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet og endringer i konkurransesituasjonen.

NIBOR-lån på til sammen 5.802 millioner kroner (fordelt på bedriftsmarkedet og kredittinstitusjoner) per 31.12.2009 er inngått med forskjellige marginer og med ulike tidsintervall for renteregulering. Av disse lånene har i underkant av 800 millioner kroner margin med fast bindingstid. Samlet sett har denne porteføljen etter bankens vurdering en riktig markedspris. De øvrige NIBOR-lånene kan reforhandles kontinuerlig. Sparebanken Hedmark tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd til kunder

For innskudd til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente.

Basert på overnevnte vurderinger blir det ingen forskjell mellom bokført verdi og virkelig verdi i tabellen over.

Note 22 - Tap på utlån, garantier m.v.

Morbank									Konsern									
2007			2008			2009			(mill. kroner)	2009			2008			2007		
PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt		PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
-2	-55	-57	6	28	34	10	71	81	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	12	73	85	8	33	41	-54	-54	
3	5	8	11	7	18	-1	38	37	+ Periodens endring i gruppe-nedskrivninger	-1	37	36	12	6	18	2	5	7
4	52	56	3	12	15	3	10	13	+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	9	11	20	7	12	19	4	56	60
13	3	16	9	1	10	13	2	15	+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	13	3	16	10	1	11	15	3	18
6	1	7	7	4	11	7	3	10	- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	7	4	11	8	5	13	6	1	7
12	4	16	22	44	66	18	118	136	Sum tap på utlån, garantier m.v.	26	120	146	29	47	76	15	9	24

Morbank									Konsern									
2007			2008			2009			(mill. kroner)	2009			2008			2007		
PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt		PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
26	126	152	22	68	90	28	93	121	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	33	115	148	22	90	112	26	145	171
4	52	56	3	12	15	3	10	13	Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	4	16	20	7	17	24	4	57	61
5	26	31	4	13	17	5	19	24	Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	5	27	32	4	13	17	5	33	38
1	2	3	5	13	18	1	26	27	Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	1	30	31	5	17	22	1	14	15
4	18	22	8	37	45	16	67	83	Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	20	79	99	11	44	55	4	21	25
22	68	90	28	93	121	37	157	194	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 31.12. *)	45	181	226	27	121	148	22	90	112

* Garantavsetninger er inkludert i balanselinje «Andre forpliktelser» og per 31.12.2009 utgjør dette to millioner kroner.

Morbank									Konsern									
2007			2008			2009			(mill. kroner)	2009			2008			2007		
PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt		PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
13	61	74	16	66	82	27	73	100	Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 01.01.	29	79	108	19	71	90	16	68	84
3	5	8	11	7	18	-1	38	37	Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier.	36	36	10	8	18	3	3	6	
16	66	82	27	73	100	26	111	137	Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	29	115	144	29	79	108	19	71	90

Morbank			Fordelt på sektor og næring				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)				2009	2008	2007
9	10	26	Lønnstakere o.l				29	11	13
			Offentlig forvaltning				-1		
3	1		Primærnæringer				4	4	3
-1	4	4	Trearbeidende industri				4	4	-1
13	1		Annen industri				-1		13
-2	1	9	Bygg og anlegg				11	3	
		5	Kraft- og vannforsyning				5		
-5		7	Varehandel				7	2	-5
	9	6	Hotell- og restaurantdrift				6	9	
2	17	17	Eiendomsdrift				17	17	2
-2	4	20	Forretningsmessig tjenesteyting				22	6	
-2	1	5	Transport og kommunikasjon				7	1	-1
-7			Øvrige næringer					1	-7
8	18	37	Gruppenedskrivning næring				36	18	7
16	66	136	Tap på utlån til kunder, garantier mv.				146	76	24

Morbank					Konsern					
2005	2006	2007	2008	2009	Misligholdte og tapsutsatte engasjement	2009	2008	2007	2006	2005
297	350	182	229	453	Misligholdte engasjement	518	272	278	398	313
397	165	149	179	234	Øvrige tapsutsatte engasjement	247	202	208	180	397
694	515	331	408	687	Totalt misligholdte og tapsutsatte engasjement	765	474	486	578	710
195	142	90	121	194	Individuelle nedskrivninger	224	144	112	161	197
499	373	241	287	493	Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	541	330	374	417	513

Note 23 - Innskudd fra kunder

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
20 160	20 811	22 469	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	22 363	20 716	19 949
864	1 673	718	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	718	1 673	863
21 024	22 484	23 187	Sum innskudd fra kunder	23 081	22 389	20 812

Av totale innskudd utgjør innskudd utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO):

128	176	25	- Fastrenteinnskudd, bokført verdi	25	176	128
129	172	25	- Fastrenteinnskudd, pålydende verdi	25	172	129
124	848	-	- Termininnskudd, bokført verdi	-	848	124
125	835	-	- Termininnskudd, pålydende verdi	-	835	125
7	2	2	- BMA-innskudd, bokført verdi	2	2	7
6	2	2	- BMA-innskudd, pålydende verdi	2	2	6

2007	2008	2009	Innskudd fordelt på sektor og næring	2009	2008	2007
13 443	14 327	15 110	Lønnstakere o.l	15 110	14 327	13 443
2 041	2 013	2 165	Offentlig forvaltning	2 165	2 013	2 041
712	746	621	Primærnæringer	621	746	712
92	93	86	Trebearbeidende industri	86	93	92
578	603	325	Annen industri	325	603	578
386	396	408	Bygg og anlegg	408	396	386
40	28	228	Kraft- og vannforsyning	228	28	40
655	659	596	Varehandel	596	659	655
84	80	76	Hotell- og restaurantdrift	76	80	84
959	1 397	1 349	Eiendomsdrift	1 349	1 397	959
1 029	1 262	2 044	Forretningsmessig tjenesteyting	1 938	1 262	817
295	374	174	Transport og kommunikasjon	174	374	295
710	506	5	Øvrig virksomhet	5	411	710
21 024	22 484	23 187	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	23 081	22 389	20 812

2007	2008	2009	Innskudd fordelt på geografiske områder	2009	2008	2007
18 746	19 934	20 449	Hedmark	20 343	19 839	18 534
2 093	2 315	2 498	Landet for øvrig	2 498	2 315	2 093
185	235	240	Utlandet	240	235	185
21 024	22 484	23 187	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	23 081	22 389	20 812

Note 24 - Andre forpliktelser

Morbank			Andre forpliktelser balanseført	Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
344	450	336	Pensjonsforpliktelser (note 25)	349	470	361
4	4	2	Garantiaavsetninger	2	4	4
10	21	20	Leverandørgjeld	25	23	15
441	480	441	Annet	631	656	738
799	955	799	Sum andre forpliktelser	1 007	1 153	1 118
Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)						
457	426	387	Betalingsgarantier	387	426	457
175	181	173	Kontraktsgarantier	173	181	175
1	1	1	Lånegarantier	1	13	1
5	5	5	Garantier for skatt	5	5	5
140	114	109	Andre garantier	109	114	140
23	23	33	Garanti ovenfor Sparebankenes Sikringsfond	33	23	23
801	750	708	Sum stilte garantier	708	762	801
Andre forpliktelser ikke balanseført						
2 369	2 888	3 840	Ubenyttet bevilgning	4 068	2 972	2 369
2 369	2 888	3 840	Sum andre forpliktelser	4 068	2 972	2 369
3 959	4 593	5 347	Totale forpliktelser	5 783	4 887	4 288

Bygg	Verdipapir	Sum	Pantstillelser	Bygg	Verdipapir	Sum
	2 966	2 966	Pantstillelse 2009*		2 966	2 966
	2 000	2 000	Tilhørende forpliktelse 2009		2 000	2 000
	2 400	2 400	Pantstillelse 2008*		2 400	2 400
	1 000	1 000	Tilhørende forpliktelse 2008		1 000	1 000
	2 036	2 036	Pantstillelse 2007*		2 036	2 036
			Tilhørende forpliktelse 2007			

* Deponerte obligasjoner stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank.

Pågående rettsvister

Konsernet er part i rettsvister med et økonomisk omfang som vurderes til ikke å ha vesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling. Det er foretatt tapsavsetninger i de saker hvor det er funnet grunnlag for dette.

Note 25 - Pensjoner

Bankens sikrede ordning administreres ved egen pensjonskasse og gir rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser fra fylte 67 år.

Den sikrede ordningen ble lukket per 30.06.2008. Arbeidstakere med ansettelsesdato fra og med 01.07.2008 blir medlem av innskuddsbasert tjenstepensjon. Ansatte som var medlem i den lukkede pensjonsordningen kunne velge å gå over til innskuddsbasert pensjonsordning fra og med 01.01.2009. 45 av de ansatte valgte en slik overgang. Ved en gradvis overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning forventer banken og konsernet mer stabile og forutsigbare og, etter hvert, reduserte fremtidige pensjonskostnader.

I lukket ordning inngikk også ektefellepensjon, barnpensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. Fra og med 01.01.2009 er ektefellepensjon og barnpensjon tatt bort fra bankens pensjonsordning. Disse endringene forklarer en inntektsføring i 2009 under planendring/overgang til innskudspensjon.

Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene til obligatorisk tjenstepensjon.

I tillegg har konsernet pensjonsforpliktelser overfor førtidspensjonister og enkelte arbeidstakere med lønn over 12G. Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet førtidspensjon (AFP) for ansatte fra fylte 62 år. Bankens ansvar er 100 prosent per år fra 62 til 64 år. I perioden fra 64 til 67 år betaler banken 60 prosent av grunnpensjon og tilleggspensjon samt et AFP tillegg per år. I beregningen er det lagt til grunn at 25 prosent vil benytte seg av ordningen fra 62 år og 25 prosent fra fylte 64 år. Kostnadene vedrørende AFP blir systematisk fordelt over gjenværende opptjeningstid.

Innskuddsbasert pensjon fra 01.07.2008

Lønn mellom 1 og 6 G	5 %
Lønn mellom 6 og 12 G	8 %

Lønn inkluderer faste tillegg, men omfatter ikke overtid, trekkpliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser for øvrig.

Lukket pensjonsordning omfatter	Morbank	Konsern
Ansatte	444	497
Pensjonister	207	208

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelser for lukket pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger	01.01.10	01.01.09	01.01.08	01.01.07
Diskonteringsrente	4,40 %	4,00 %	4,80 %	4,30 %
Forventet avkastning på midlene	4,80 %	5,50 %	5,50 %	4,30 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	4,50 %	4,50 %	4,75 %	4,00 %
Forventet G-regulering	4,25 %	4,25 %	4,50 %	2,50 %
Forventet pensjonsregulering	4,25 %	4,25 %	4,50 %	2,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Forventet frivillig avgang	2,00 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Forventet AFP-uttak fra 62 år	25,00 %	25,0 %	35,0 %	50,0 %
Benyttet uførhetstabell	IR02	IR02	IR02	IR73
Benyttet dødelighetstabell	K2005	K2005	K2005	K63

De tidspunkt som er angitt ovenfor angir fra hvilket tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2009 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 01.01.2010, mens årskostnaden for 2009 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Pensjonskostnad

Sikret ordning

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill kroner)	2009	2008	2007
19	23	26	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	30	28	21
23	28	26	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	27	28	24
-15	-22	-22	- Avkastning på pensjonsmidler (fratrasket adm. kostnader)	-22	-22	-15
		-53	Resultatført planendringseffekt/overgang til innskuddsp.etc	-55		
5	4	4	Periodisert arbeidsgiveravgift	5	5	7
32	34	-18	Netto pensjonskostnad	-16	40	37

Faktisk avkastning på pensjonsmidler:

3,9 %	4,1 %	4,7 %	4,7 %	4,1 %	3,9 %
-------	-------	-------	-------	-------	-------

Usikret ordning

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill kroner)	2009	2008	2007
6	5	4	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	4	5	5
4	4	3	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	3	4	5
			- Avkastning på pensjonsmidler (fratrasket adm. kostnader)			
		2	Resultatført innskuddspensjon	2		
			Resultatført planendringseffekt/overgang til innskuddsp.etc			
-4	1	1	Periodisert arbeidsgiveravgift	1	1	-5
6	9	10	Netto pensjonskostnad	10	9	5

Sum sikret og usikret ordning

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill kroner)	2009	2008	2007
25	28	31	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	35	33	27
27	32	29	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	30	32	28
-15	-22	-22	- Avkastning på pensjonsmidler (fratrasket adm. kostnader)	-22	-22	-15
			Resultatført aktuarielt tap/gevinst			
		2	Resultatført innskuddspensjon	2		
		-53	Resultatført planendringseffekt/overgang til innskuddsp.etc	-55		
1	5	5	Periodisert arbeidsgiveravgift	6	6	2
38	43	-8	Netto pensjonskostnad	-5	49	42

Pensjonsforpliktelse

Sikret ordning

Morbank					Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)		2009	2008	2007
523	597	743	Brutto forpliktelse per 01.01.		756	620	544
19	23	26	Årets pensjonsopptjening		30	28	22
23	28	26	Renter på pensjonsforpliktelse		27	29	23
		-81	Planendringseffekt/overgang til innskuddsp.etc		-81		
-11	-11	-14	Utbet pensjoner		-16	-18	-11
43	106	-46	Estimatavvik ført mot EK		-40	104	42
597	744	655	Brutto forpliktelse per 31.12.		675	764	620
343	387	425	Verdi av pensjonsmidlene per 01.01.		430	396	355
36	44	35	Innbetalt til ordningen		35	47	36
15	22	22	Årets renteinntekter av midlene		26	22	15
		-34	Planendringseffekt/overgang til innskuddsp.etc		-34		
-11	-11	-14	Utbetalte pensjoner		-14	-18	-11
4	-16	-4	Estimatavvik ført mot egenkapitalen		-4	-18	1
387	425	429	Verdi av pensjonsmidlene per 31.12.		438	428	396
25	25	45	Arbeidsgiveravgiftsforpliktelse per 01.01.		46	28	26
-5	-6	-5	Arbeidsgiveravgift på innbetalt pensjonspremie		-6	-7	-5
	22	-6	Arbeidsgiveravgift på estimatavvik		-5	22	
		-7	Arbeidsgiveravgift på planendringseffekt/overgang til innskuddspen.		-7		
5	4	4	Arbeidsgiveravgift på årets pensjonskostnad		5	4	7
25	45	32	Arbeidsgiveravgiftsforpliktelse per 31.12.		33	47	28
205	235	364	Netto pensjonsforpliktelse sikret ordning per 01.01.		382	252	215
235	364	258	Netto pensjonsforpliktelse sikret ordning per 31.12.		270	382	252

Usikret ordning - pensjonsforpliktelsen

Morbank					Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)		2009	2008	2007
100	94	76	Brutto forpliktelse per 01.01.		78	95	101
6	5	4	Årets pensjonsopptjening		4	5	5
4	4	3	Renter på pensjonsforpliktelse		3	5	5
-6	-7	-11	Utbetalte pensjoner		-11	-7	-6
	-3		Planendring			-3	
-10	-16	-4	Estimatavvik ført mot EK		-5	-17	-10
94	76	68	Brutto forpliktelse per 31.12.		69	77	95
19	15	11	Arbeidsgiveravgiftsforpliktelse per 01.01.		11	14	19
		-1	Arbeidsgiveravgift på innbetalt pensjonspremie		-1		
	-5	-1	Arbeidsgiveravgift på estimatavvik		-1	-5	
-4	1	1	Arbeidsgiveravgift på årets pensjonskostnad		1	2	-5
15	11	10	Arbeidsgiveravgiftsforpliktelse per 31.12.		10	11	14
119	109	86	Netto pensjonsforpliktelse usikret ordning per 01.01.		88	109	120
109	86	78	Netto pensjonsforpliktelse usikret ordning per 31.12.		79	88	109

Sum sikret og usikret ordning

Morbank					Konsern		
2007	2008	2009	Sammendrag forpliktelse		2009	2008	2007
324	344	450	Netto pensjonsforpliktelse per 01.01.		470	361	335
344	450	336	Netto pensjonsforpliktelse per 31.12.		349	470	361

Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
26	-119	52	Periodens aktuarielle gevinster og tap før skatt innregnet i egenkapital	60	-118	-32
-19	138	86	Kumulative aktuarielle gevinster og tap før skatt innregnet i egenkapital	93	153	35

Sammensetning av pensjonsmidler i konsernet

	2009	2008	2007
Aksjer	0,30 %	6,00 %	24,80 %
Omløpsobligasjoner	25,31 %	32,40 %	21,50 %
Sertifikater	35,30 %		
Pengemarked	39,09 %	11,50 %	7,50 %
Anleggsobligasjoner		28,70 %	27,70 %
Eiendom		17,10 %	15,60 %
Annet		4,30 %	2,90 %

Note 26 - Kapitaldekning og kapitalstyring

Morbank				Konsern		
BASEL II overgang 31.12.07	BASEL II 31.12.08	BASEL II 31.12.09		BASEL II 31.12.09	BASEL II 31.12.08	BASEL II overgang 31.12.07
3 840	3 870	4 550	Fond	4 600	3 916	4 067
			Fradrag:			
	-308	-69	Overfinansiering pensjonsforpliktelse	-69	-308	
-179	-185	-179	Urealisert verdiendring som følge av redusert/økt verdi av gjeld	-183	-195	-193
-56	-31	-139	Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-139	-31	-56
			Netto urealisert gevinst aksjer tilgjengelig for salg	-552	-456	-420
-478	-558	-649	Kapitaldekningsreserve	-173	-102	-270
-713	-1 082	-1 036	Fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-1 116	-1 092	-939
			Sum fradrag			
			Tillegg:			
25	14	63	45% av urealisert gevinst på aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg	63	14	25
-25	-14	-63	Fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-63	-14	-25
0	0	0	Sum tillegg	0	0	0
3 127	2 788	3 514	Netto ansvarlig kapital	3 484	2 824	3 128
			Risikoveid beregningsgrunnlag:			
	13	10	Lokale og regionale myndigheter	10	13	
			Offentlige eide foretak	3		
	2 175	2 233	Institusjoner	1 859	2 138	
	6 013	5 195	Foretak	5 499	6 675	
	3 400	5 805	Massemarked	6 829	4 188	
	8 763	8 068	Pantsikkerhet i eiendom	8 068	8 763	
	800	455	Forfalte engasjementer	490	838	
	5		Obligasjoner med fortrinnsrett		5	
	25	79	Andeler i verdipapirfond	79	25	
	388	726	Øvrige engasjementer	851	513	
21 493	21 580	22 571	Sum kredittrisiko	23 688	23 155	22 769
1 617	1 700	1 753	Operasjonell risiko	2 054	1 875	1 754
27			Markedsrisiko			27
-675	-463	-858	Fradrag i beregningsgrunnlaget	-941	-470	-916
22 462	22 818	23 466	Totalt beregningsgrunnlag	24 801	24 561	23 634
13,9 %	12,2 %	15,0 %	Kapitaldekning	14,1 %	11,5 %	13,2 %

Banken har i sin helhet fratrukket det nullstilte uamortiserte estimatavviket på pensjonsforpliktelsen og har ikke benyttet overgangsregler på dette området.

Banken har ikke sammenligningstall for risikoveid beregningsgrunnlag 2007.

KAPITALSTYRING

Sparebanken Hedmark skal ha en kapitalstyring som sikrer:

- en effektiv kapitalanskaffelse og - anvendelse i forhold til konsernets strategiske målbilde og vedtatte forretningsstrategi
- konkurransedyktig avkastning
- tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil
- konkurransedyktige vilkår og langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets til enhver tid definerte markedsområde
- at ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

På grunnlag av det strategiske målbildet utarbeides det årlig en kapitalplan for de påfølgende tre år for å sikre en langsiktig og målrettet kapitalstyring. Kapitalplanen skal ta hensyn til fremskrivning av konsernets finansielle utvikling for de neste tre årene. Disse fremskrivningene skal ta hensyn til forventet utvikling i perioden samt en situasjon med alvorlige økonomiske tilbakeslag over minimum tre år.

Med grunnlag i fremskrivningene av det samlede kapitalbehovet gjør ledelsen og styret en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig og tilpasset Sparebanken Hedmarks nåværende og fremtidige risikoprofil samt strategiske målbilde.

Sparebanken Hedmark har en strategisk målsetting om en regulatorisk kapitaldekning på minimum 12 prosent for morbanken.

Denne skal sikre en tilstrekkelig kapital til å:

- oppfylle myndighetenes krav på minimum 8 prosent kapitaldekning
- ivareta vernet av konsernets kreditorer

Note 27 - Nærstående parter

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Bankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 9.

Lån (mill. kroner)	2009	2008	2007
Lån utestående per 01.01.	1 503	1 187	1 019
Lån innvilget i perioden	229	328	175
Tilbakebetaling	3	12	7
Utestående lån per 31.12.	1 729	1 503	1 187
Renteinntekter	47	93	57
Tap ved utlån	0	0	0
Innskudd (mill. kroner)	2009	2008	2007
Innskudd per 01.01.	109	230	157
Nye innskudd i perioden	1	4	99
Uttak	7	125	26
Innskudd per 31.12.	103	109	230
Rentekostnader	4	10	8

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Note 28 - Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	(mill. kroner)	2009	2008	2007
900	1 506	200	Sertifikatgjeld	200	1 506	900
900	1 522	200	- pålydende verdi	200	1 522	900
			- virkelig verdi			
8 310	7 925	7 150	Obligasjonsgjeld	7 150	7 925	8 310
8 044	7 710	7 120	- pålydende verdi	7 120	7 710	8 044
			- virkelig verdi			
9 210	9 431	7 350	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	7 350	9 431	9 210
8 944	9 232	7 320	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi	7 320	9 232	8 944
4,6 %	6,0 %	5,7 %	Gjennomsnittlig renter sertifikater	5,7 %	6,0 %	4,6 %
4,9 %	6,5 %	3,3 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	3,3 %	6,5 %	4,9 %
Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt						
1 885			2008			1 885
1 275	2 781		2009		2 781	1 275
1 000	1 300	1 500	2010	1 500	1 300	1 000
850	850	850	2011	850	850	850
1 000	1 000	1 000	2012	1 000	1 000	1 000
1 100	1 350	1 350	2013	1 350	1 350	1 100
750	750	1 250	2014	1 250	750	750
630	630	630	2015	630	630	630
450	450	450	2016	450	450	450
	50	50	2018	50	50	
270	270	270	2020	270	270	270
9 210	9 431	7 350	Sum obligasjonsgjeld	7 350	9 431	9 210

Verdipapirgjelden er utpekt til virkelig verdi over resultatet i samsvar med Fair Value Option i IAS 39 og presenteres netto egenbeholdning og med clean price, dvs. uten påløpte renter. Utstedte sertifikater og obligasjoner verdsettes mot rentekurven (bid) justert for en indikert omsetningsspread for bankens verdipapirgjeld estimert av DnB NOR Markets.

Gjennomsnittlig rente er beregnet som faktisk rentekostnad i året (inkludert tilhørende rentebytteavtaler) i prosent av gjennomsnittlig verdipapirbeholdning.

Redusert nivå på omsetningsspredder i 2009 har isolert sett økt den virkelige verdien av bankens verdipapirgjeld med anslagsvis 238 millioner kroner. Anslaget framkommer som årets endring i differansen mellom markedsverdi av verdipapirgjelden med utgangspunkt i balansedagens spreadkurve og estimert verdi av verdipapirgjelden beregnet med utgangspunkt i spreadkurven slik den var på opptakstidspunkt for gjelden, øvrig forhold holdt like. Per 31.12.2008 var differansen 307 millioner kroner, mens den var redusert til 69 millioner kroner per 31.12.2009.

Note 29 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelses

Morbank			2009 (mill. kroner)	Konsern		
Høyst 12 mnd	Mer enn 12 mnd	Totalt		Høyst 12 mnd	Mer enn 12 mnd	Totalt
EIENDELER						
1 081		1 081	Kontanter og fordringer på sentralbanker	1 081		1 081
1 798		1 798	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	152		152
6 954	24 818	31 772	Netto utlån til kunder	7 182	26 596	33 778
39	99	138	Derivater	39	99	138
1 284	2 934	4 218	Verdipapirer - til virkelig verdi over resultatet	1 284	2 934	4 218
46	412	458	Verdipapirer - tilgjengelig for salg	46	412	458
	884	884	Investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet og datterselskaper		743	743
	89	89	Immaterielle eiendeler		92	92
2		2	Eiendeler holdt for salg	3	289	292
	269	269	Eiendom, anlegg og utstyr			0
	90	90	Eiendel ved utsatt skatt		93	93
356	14	370	Andre eiendeler	432	14	446
11 560	29 609	41 169	Sum eiendeler	10 219	31 272	41 491
FORPLIKTELSE						
1 103	3 946	5 049	Gjeld til kredittinstitusjoner	1 103	3 946	5 049
23 187		23 187	Innskudd fra og gjeld til kunder	23 081		23 081
1 504	5 816	7 320	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 504	5 816	7 320
40	112	152	Derivater	40	112	152
113		113	Forpliktelses ved periodeskatt	124		124
463	336	799	Andre forpliktelses	657	349	1 006
26 410	10 210	36 620	Sum gjeld	26 509	10 223	36 732

Morbank			2008 (mill. kroner)	Konsern		
Høyst 12 mnd	Mer enn 12 mnd	Totalt		Høyst 12 mnd	Mer enn 12 mnd	Totalt
EIENDELER						
1 854		1 854	Kontanter og fordringer på sentralbanker	1 854		1 854
1 751		1 751	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	322		322
7 197	25 350	32 547	Netto utlån til kunder	7 323	26 982	34 305
196	318	514	Derivater	196	318	514
236	2 773	3 009	Verdipapirer - til virkelig verdi over resultatet	236	2 773	3 009
367		367	Verdipapirer - tilgjengelig for salg	367		367
	837	837	Investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet og datterselskaper		1 030	1 030
	98	98	Immaterielle eiendeler		101	101
		0	Eiendeler holdt for salg	1		1
	282	282	Eiendom, anlegg og utstyr		299	299
	87	87	Eiendel ved utsatt skatt		95	95
408	10	418	Andre eiendeler	487	10	497
12 009	29 755	41 764	Sum eiendeler	10 786	31 608	42 394
FORPLIKTELSE						
787	3 969	4 756	Gjeld til kredittinstitusjoner	784	3 969	4 753
22 482	2	22 484	Innskudd fra og gjeld til kunder	22 389		22 389
2 805	6 426	9 231	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 805	6 426	9 231
254	152	406	Derivater	254	152	406
74		74	Forpliktelses ved periodeskatt		76	76
493	450	943	Andre forpliktelses	470	671	1 141
26 895	10 999	37 894	Sum gjeld	26 702	11 294	37 996

Morbank			2007 (mill. kroner)	Konsern		
Høyst 12 mnd	Mer enn 12 mnd	Totalt		Høyst 12 mnd	Mer enn 12 mnd	Totalt
			EIENDELER			
881		881	Kontanter og fordringer på sentralbanker	881		881
1 273		1 273	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	98		98
5 555	25 681	31 236	Netto utlån til kunder	5 555	27 130	32 685
	35	35	Derivater		35	35
133	2 532	2 665	Verdipapirer - til virkelig verdi over resultatet	133	2 532	2 665
87	233	320	Verdipapirer - tilgjengelig for salg	87	233	320
	744	744	Investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet og datterselskaper		746	746
	99	99	Immaterielle eiendeler		102	102
		0	Eiendeler holdt for salg			0
	291	291	Eiendom, anlegg og utstyr		299	299
	75	75	Eiendel ved utsatt skatt		88	88
380	10	390	Andre eiendeler	491	10	501
8 309	29 700	38 009	Sum eiendeler	7 245	31 175	38 420
			FORPLIKTELSE			
	2 987	2 987	Gjeld til kredittinstitusjoner		2 970	2 970
21 022	2	21 024	Innskudd fra og gjeld til kunder	20 810	2	20 812
1 879	7 065	8 944	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 879	7 065	8 944
6	293	299	Derivater	6	293	299
127		127	Forpliktelser ved periodeskatt	121		121
443	345	788	Andre forpliktelser	773	345	1 118
23 477	10 692	34 169	Sum gjeld	23 589	10 675	34 264

Note 30 - Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Morbank		Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2009								
(mill. kroner)	Noter							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19		1 798					1 798
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	20	14 600	2 665	1 965	251	257	191	19 929
Bedriftsmarked	20	3 332	1 165	4 071	743	1 561	354	11 226
Utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning								
Privatmarked	20	606	89	42	3	3	1	744
Bedriftsmarked	20	93	38	40	12	14	5	202
Sum		18 631	5 755	6 118	1 009	1 835	551	33 899
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	16	1 256	2 110	738	38			4 142
Sum		1 256	2 110	738	38	0	0	4 142
Totalt		19 887	7 865	6 856	1 047	1 835	551	38 041

		Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2008								
(mill. kroner)	Noter							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19	1 751						1 751
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	20	15 387	2 745	2 276	326	304	106	21 144
Bedriftsmarked	20	3 335	1 389	3 497	939	1 727	216	11 103
Utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning								
Privatmarked	20	296	37	31	6			370
Bedriftsmarked	20	67	5	39	10	18	8	147
Sum		20 836	4 176	5 843	1 281	2 049	330	34 515
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	16	1 336	816	745	45	24		2 966
Sum		1 336	816	745	45	24	0	2 966
Totalt		22 172	4 992	6 588	1 326	2 073	330	37 481

Morbank		Verken forfalt eller nedskrevet						Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko			
2007 (mill. kroner)	Noter								
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19	1 273						1 273	
Utlån til og fordringer på kunder									
Privatmarked	20	16 321	2 461	2 154	286	254	72	21 548	
Bedriftsmarked	20	3 158	971	2 794	1 367	921	143	9 354	
Utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning									
Privatmarked	20	288	29	23	4			344	
Bedriftsmarked	20	62	18	40	18	18	3	159	
Sum		21 102	3 479	5 011	1 675	1 193	218	32 678	
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	16		2 052	473	49			2 574	
Sum		0	2 052	473	49	0	0	2 574	
Totalt		21 102	5 531	5 484	1 724	1 193	218	35 252	
Konsern									
2009 (mill. kroner)		Verken forfalt eller nedskrevet						Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko			
	Noter								
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19		152					152	
Utlån til og fordringer på kunder									
Privatmarked	20	14 623	2 996	2 449	251	257	215	20 791	
Bedriftsmarked	20	3 332	1 899	4 328	846	1 561	443	12 409	
Utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning									
Privatmarked	20	606	89	42	3	3	1	744	
Bedriftsmarked	20	93	38	40	12	14	5	202	
Sum		18 654	5 174	6 859	1 112	1 835	664	34 298	
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	16	1 256	2 110	738	38			4 142	
Sum		1 256	2 110	738	38	0	0	4 142	
Totalt		19 910	7 284	7 597	1 150	1 835	664	38 440	

Fra 2009 er modellen for risikoklassifisering endret. Endringen er gjennomført etter en validering av modellen for risikoklassifisering. Valideringen viste at sannsynligheten for tap i PM segmentet var satt for høyt og sannsynligheten for tap i BM segmentet var satt for lavt. Før 2009 er det kun sannsynligheten for tap som var styrende for klassifiseringen. Fra 2009 er også sikkerhetsklasse tatt inn som et element i klassifiseringsmodellen. Endringen i modellen har medført at andelen med svært lav risiko i PM har økt, mens tilsvarende andel i BM er redusert.

Fordelingen av finansielle investeringer i ulike risikogrupper er foretatt basert på rating fra Standard Poor's, Moody's, Fitch eller DnB NOR Markets etter konverteringstabellen på side 78. For noen utstedere/utstedelser foreligger det ikke offisiell rating fra ratingbyråene eller rating fra DnB NOR Markets. Disse er skjønsmessig fordelt, basert på tilgjengelig relevant informasjon.

Konsern

2008 (mill. kroner)	Noter	Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19	322						322
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	20	15 387	2 966	2 599	326	304	121	21 703
Bedriftsmarked	20	3 335	2 147	3 746	1 030	1 727	347	12 332
Utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning								
Privatmarked	20	296	37	31	6			370
Bedriftsmarked	20	67	5	39	10	18	8	147
Sum		19 407	5 155	6 415	1 372	2 049	476	34 874
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	16	1 336	816	745	45	24		2 966
Sum		1 336	816	745	45	24	0	2 966
Totalt		20 743	5 971	7 160	1 417	2 073	476	37 840

2007 (mill. kroner)	Noter	Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt eller individuelt nedskrevet	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	19	98						98
Utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	20	16 321	2 612	2 351	292	254	73	21 903
Bedriftsmarked	20	3 158	1 575	3 091	1 571	921	161	10 477
Utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning								
Privatmarked	20	288	29	23	4			344
Bedriftsmarked	20	62	18	40	18	18	3	159
Sum		19 927	4 234	5 505	1 885	1 193	237	32 981
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	16		2 052	473	49			2 574
Sum		0	2 052	473	49	0	0	2 574
Totalt		19 927	6 286	5 978	1 934	1 193	237	35 555

Kredittkvalitet**Rating (presentert i S&P's format)**

Laveste risiko	AAA	AA+	AA	AA-
Lav risiko	A+	A	A-	
Middels risiko	BBB+	BBB	BBB-	
Høy risiko	BB+	BB	BB-	
Høyeste risiko	B+ eller lavere			

Note 31 - Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån

Morbank

2009

(mill. kroner)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	9	6	21	5	41
Sum	9	6	21	5	41

2008

(mill. kroner)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	19	5	3	19	46
Sum	19	5	3	19	46

2007

(mill. kroner)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	19	8	2	19	48
Sum	19	8	2	19	48

Konsern

2009

(mill. kroner)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	12	10	22	8	52
Sum	12	10	22	8	52

2008

(mill. kroner)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	25	10	4	22	61
Sum	25	10	4	22	61

2007

(mill. kroner)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder	27	11	3	30	71
Sum	27	11	3	30	71

Note 32 - Likviditetsrisiko

Morbank

Per 31.12.2009 (mill. kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-18	-28	-1 158	-3 444	-765	-5 413
Innskudd fra og gjeld til kunder	-23 160		-27			-23 187
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		-368	-1 376	-4 993	-1 501	-8 238
Derivater		18	48	185	43	294
Forpliktelser ved periodeskatt			-113			-113
Andre forpliktelser			-463		-336	-799
Sum kontantstrøm forpliktelser	-23 178	-378	-3 089	-8 252	-2 559	-37 456

Konsern

Per 31.12.2009 (mill. kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-18	-28	-1 158	-3 444	-765	-5 413
Innskudd fra og gjeld til kunder	-23 054		-27			-23 081
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		-368	-1 376	-4 993	-1 501	-8 238
Derivater		18	48	185	43	294
Forpliktelser ved periodeskatt			-124			-124
Andre forpliktelser			-657		-349	-1 006
Sum kontantstrøm forpliktelser	-23 072	-378	-3 294	-8 252	-2 572	-37 568

Styringen av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i finansstrategien som årlig vedtas av styret. Strategien setter rammen for størrelsen på likviditetsreserven samt netto likviditetsbehov for ulike løpetider. Størrelsen på likviditetsreserven skal til enhver tid være slik at banken i en ordinær driftssituasjon er uavhengig av ekstern finansiering i tolv måneder. I tillegg skal banken i et stressscenario definert som full krise kunne opprettholde sin drift i minimum tre måneder.

Likviditetsreserven består av kontanter, deponerte papirer i Norges Bank som gir låneadgang, ikke benyttede kommiterte trekkretigheter, boliglån som er klare for salg til SpareBank 1 Boligkreditt AS samt fond og børsnoterte aksjer. Reserven per 31.12.2009 var 7 900 millioner kroner.

Sparebanken Hedmark har spredt sine innlån på flere markeder nasjonalt og internasjonalt. Gjennomsnittlig løpetid på finansieringen er per årsskifte 3,3 år.

Det er etablert en egen beredskapsplan for likviditet.

Note 33 - Markedsrisiko knyttet til rentefølsomhet

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- basisrisiko
- administrativ renterisiko
- rentekurverisiko
- spreadrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen både med hensyn til basisrisiko og rentekurverisiko. Bankens styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plasseringer og innlån gjennom rentebindingen, samt ved bruk av rentederivater som FRA-kontrakter og rentebytteavtaler.

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renterisiko på fastrenteposisjoner er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet og til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og åtte uker ved rentereduksjon på innskudd.

Basisrisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, 1 % endring	Renterisiko, 2 % endring
Obligasjoner	-18	-36
Fastrenteutlån	-19	-39
Fastrenteinnskudd	0	0
Sertifikatlån	0	1
Obligasjonslån	101	202
Annen fastrentefinansiering	12	26
Derivater	-85	-169
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	-9	-18

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Selv om beregningene ovenfor viser at banken vil tape på en renteoppgang, er det ikke likegyldig hvordan renteoppgangen skjer. Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

Rentekurverisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, 1 % endring	Renterisiko, 2 % endring
0 - 1 mnd	0	1
1 - 3 mndr	8	15
3 - 6 mndr	0	1
6 - 12 mndr	6	12
1 - 2 år	0	-1
2 - 3 år	-7	-13
3 - 4 år	-5	-10
4 - 5 år	-2	-4
5 - 7 år	-6	-13
7 - 10 år	-3	-5
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	-9	-18

Spreadrisikoen er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserentene, for eksempel statsrentene eller swaprentene.

Note 34 - Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Valutarisiko er risikoen for at banken pådrar seg et tap som følge av endringer i valutakursene. Banken har både gjennom året og ved årets slutt en begrenset valutarisiko. Det er fastsatt retningslinjer for eksponering i utenlandsk valuta. Det er bl.a. definert totalposisjoner i utenlandsk valuta samlet og for enkeltvalutaer. Alle vesentlige valutaposisjoner blir sikret til enhver tid.

Per 31.12.2007, 31.12.2008 og 31.12.2009 var nettoposisjonene i de viktigste valutslagene omregnet til NOK, basert på virkelig verdi av de underliggende aktiva, som følger:

Morbank				Konsern		
2007	2008	2009	Netto valutaeksponering NOK (mill. kroner)	2009	2008	2007
12	6	3	EUR	3	6	12
2	3	-1	DKK	-1	3	2
	3	1	USD	1	3	
	2	-13	CHF	-13	2	
1	-2	-1	JPY	-1	-2	1
		1	SEK	1		
-1	1	1	Andre	1	1	-1
14	12	-9	Sum	-9	12	14
300	200	200	Total valutaramme på bruttoposisjoner	200	200	300
100	100	100	Total ramme per valutasort	100	100	100
0	0	0	Resultateffekt etter skatt ved 3 % endring	0	0	0
1	1	-1	Resultateffekt etter skatt ved 10 % endring	-1	1	1

Note 35 Hendelser etter balansedagen

Bank 1 Oslo AS utfisjoneres fra konsernet SpareBank 1 Gruppen AS fra 01.01.2010.

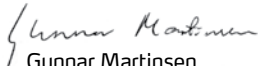
Bank 1 Oslo AS har til nå vært et heleid datterselskap i SpareBank 1 Gruppen AS og dermed vært inndirekte eiet av Sparebanken Hedmark med 12 prosent. Sparebanken Hedmark vil eie 12 prosent av den utfisjonerte banken og 12 prosent i SpareBank 1 Gruppen AS som før. Utfisjoneringsen av Bank 1 Oslo AS vil ikke medføre regnskapsmessige konsekvenser av betydning.

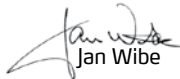
Erklæring fra styret og administrerende direktør

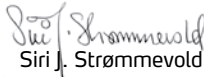
Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2009, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) og at opplysningene i årsrapporten gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet og gir en rettviseende oversikt over opplysningene nevnt i vphl. § 5-5.

Styret i Sparebanken Hedmark
Hamar, 31.desember 2009/8.mars 2010

Gunnar Martinsen
Fungerende styreleder

Espen Bjørklund Larsen

Jan Wibe

Siri J. Strømmevold

Grethe G. Fossum

Nina C. Lier

Harry Konterud
Adm direktør

Sparebanken Hedmark - en ekte
hedmarksbank

Kontrollkomitéberetning for 2009

Side 1 av 1

MELDING FOR 2009
til
REPRESENTANTSKAPET I SPAREBANKEN HEDMARK
fra
KONTROLLKOMITEEN I SPAREBANKEN HEDMARK

Kontrollkomiteen har i henhold til lov om finansieringsvirksomhet, sparebankloven og egen instruks og arbeidsplan ført tilsyn med bankens virksomhet i 2009.

Styrets forhandlingsprotokoll med tilhørende dokumentasjon er løpende gjennomgått sammen med administrasjonens bevilgningsprotokoll og fullmaktsreglementet.

Komiteen har, som tidligere år, lagt vekt på vurdering av større engasjementer og deres sikkerhet i henhold til gjeldende lovgivning. Komiteen har løpende hatt innsyn i overtrekks- og restanselister for bankens kunder og for bankens medarbeidere, ansatte i datterselskaper og tillitsvalgte. Komiteen har mottatt rapport fra bankens internrevisjon om utvalgte saksområder i bankens virksomhet i henhold til fastsatt arbeidsinstruks og plan for kontrollarbeidet. Internrevisor har løpende blitt innkalt til komiteens møter og har besvart komiteens spørsmål. Det er som tidligere år særlig vektlagt risikostyring og operasjonell revisjon samt etterlevelse av lover og forskrifter.

Administrerende direktør har møtt i komiteen og orientert om større forvaltningsspørsmål. Banksjef risikostyring har presentert saker av vesentlig betydning, samt utsatte og større enkeltengasjementer.

Komiteen har hatt særlig fokus på tapsutsatte engasjementer og engasjementer med høy kredittrisiko. Andre medarbeidere er tilkalt og har forklart seg i den utstrekning komiteen har funnet behov.

Komiteen har hatt fokus på bankens likviditetsstyring og finansstrategien.

Det er avholdt fellesmøte med bankens hovedstyre for utveksling av informasjon og orientering om vesentlige forhold for bankens drift og stilling.

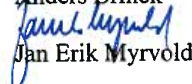
Ved gjennomgåelse av forslaget til årsregnskap for morbanken med styrets beretning og revisors orientering, samt tilsvarende dokumentasjon for bankens datterselskaper, i særlig grad SpareBank 1 Finans Østlandet AS, har komiteen særskilt vurdert årsregnskapet i lys av regelverket med hensyn til tapsføring og nedskrivninger for tap. Det er ikke avdekket forhold av vesentlig betydning for bankens soliditet og drift som har gitt grunnlag for orientering til bankens representantskap eller Finanstilsynet.

Regnskapet er etter komiteens oppfatning presentert i samsvar med gjeldende regler og forskrifter og kan overfor representantskapet anbefales godkjent som bankens regnskap for år 2009.

Hamar, den 8. mars 2010

I kontrollkomiteen for Sparebanken Hedmark

Pål Johnskud

Gro Svarstad

Valborg Barthelsen

Anders Brinck

Jan Erik Myrvold

Revisjonsberetning 2009

PricewaterhouseCoopers AS
 Postboks 1100
 NO-2305 Hamar
 Telefon 02316
 Telefaks 23 16 10 00

Til representantskapet i Sparebanken Hedmark

Revisjonsberetning for 2009

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Hedmark for regnskapsåret 2009, som viser et overskudd på kr 549 000 000 for morselskapet og et overskudd på kr 251 000 000 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer, balanse, kontantstrømpstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer, balanse, kontantstrømpstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2009 og av resultatet og kontantstrømmene og endringene i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Hamar, 08. mars 2010
PricewaterhouseCoopers AS

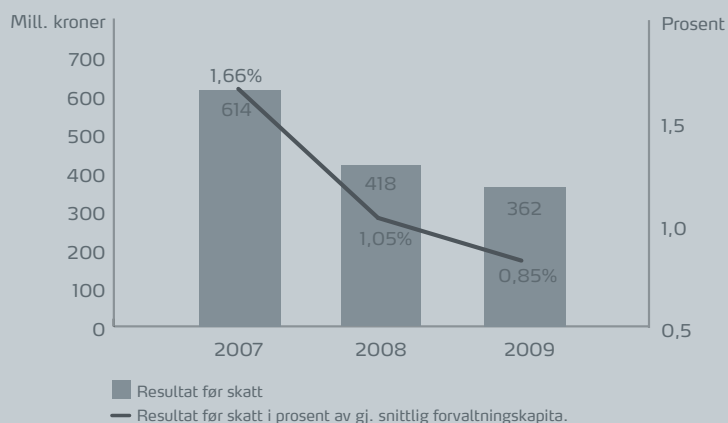
Ola Tronstad

Statsautorisert revisor

REGNSKAPSANALYSE

NØKKELTALL KONSERN	2009		2008		2007	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Resultatsammendrag (mill kr og % av gj.sn.forv.kap.)						
Netto renteinntekter	843	1,98 %	916	2,29 %	846	2,29 %
Netto provisjons- og andre inntekter	234	0,55 %	190	0,48 %	179	0,48 %
Netto avkastning på finansielle investeringer	74	0,17 %	39	0,10 %	241	0,65 %
Sum inntekter	1 151	2,70 %	1 145	2,87 %	1 266	3,42 %
Sum driftskostnader	643	1,51 %	651	1,63 %	628	1,70 %
Resultat før tap	508	1,19 %	494	1,24 %	638	1,72 %
Tap på utlån og garantier	146	0,34 %	76	0,19 %	24	0,06 %
Resultat før skatt	362	0,85 %	418	1,05 %	614	1,66 %
Skattekostnad	111	0,26 %	87	0,22 %	122	0,33 %
Resultat etter skatt	251	0,59 %	331	0,83 %	492	1,33 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	42 516		39 957		36 997	
Lønnsomhet						
Egenkapitalavkastning av resultat før skatt		8,2 %		10,1 %		16,8 %
Egenkapitalavkastning av resultat etter skatt		5,7 %		8,0 %		13,5 %
Egenkapitalavkastning av totalresultat etter skatt		8,5 %		6,0 %		14,4 %
Sum driftskostnader i prosent av sum inntekter		55,9 %		56,9 %		49,6 %
Sum driftskostnader i prosent av sum inntekter eks avkastn. på finansielle invest.		59,7 %		58,9 %		61,3 %
Balansetall						
Brutto utlån til kunder	34 146		34 557		32 883	
Brutto utlån til kunder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	38 710		36 476		32 883	
Innskudd fra kunder	23 081		22 389		20 812	
Innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån til kunder (eksl. boligkreditt)		67,6 %		64,8 %		63,3 %
Utlånsvekst siste 12 mnd		-1,2 %		5,1 %		8,0 %
Utlånsvekst siste 12 mnd inkl. SpareBank 1 Boligkreditt		6,1 %		10,9 %		8,0 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd		3,1 %		7,6 %		10,3 %
Forvaltningskapital	41 491		42 394		38 420	
Tap og mislighold						
Tap på utlån i prosent av brutto utlån		0,4 %		0,2 %		0,1 %
Misligholdte engasjementer i prosent av brutto utlån		1,5 %		0,8 %		0,8 %
Andre tapsutsatte engasjementer i prosent av brutto utlån		0,7 %		0,6 %		0,6 %
Soliditet						
Kapitaldekningsprosent		14,1 %		11,5 %		13,2 %
Kjernekapitalprosent		14,1 %		11,5 %		13,2 %
Netto ansvarlig kapital	3 484		2 824		3 128	
Egenkapital	4 759		4 398		4 156	

Resultat før skatt (konsern)

Tolv måneders utlåns- og innskuddsvekst (konsern)

NØKKELTALL MORBANK

Resultatsammendrag (mill kr og % av gj.sn.forv.kap.)

	2009		2008		2007	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Netto renteinntekter	742	1,77 %	847	2,15 %	789	2,15 %
Netto provisjons- og andre inntekter	191	0,45 %	151	0,38 %	137	0,37 %
Netto avkastning på finansielle investeringer	409	0,97 %	-131	-0,33 %	116	0,32 %
Sum inntekter	1 342	3,19 %	867	2,20 %	1 042	2,84 %
Sum driftskostnader	560	1,33 %	574	1,46 %	562	1,53 %
Resultat før tap	782	1,86 %	293	0,74 %	480	1,31 %
Tap på utlån og garantier	136	0,32 %	66	0,16 %	16	0,04 %
Resultat før skatt	646	1,54 %	227	0,58 %	464	1,27 %
Skattekostnad	97	0,23 %	81	0,21 %	114	0,31 %
Resultat etter skatt	549	1,31 %	146	0,37 %	350	0,96 %

Gjennomsnittlig forvaltningskapital

42 040

39 440

36 626

Soliditet

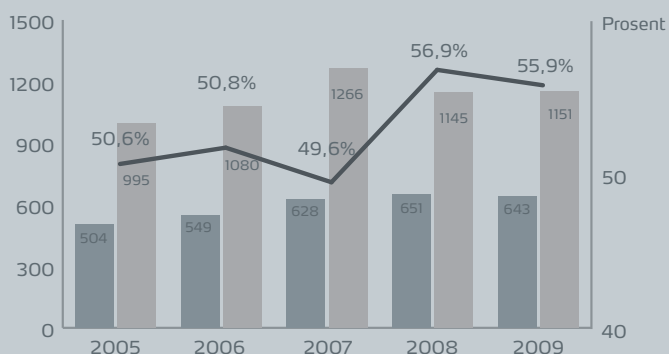
Kapitaldekningsprosent		15,0 %	12,2 %	13,9 %
Kjernekapitalprosent		15,0 %	12,2 %	13,9 %
Netto ansvarlig kapital	3 514		2 788	3 127
Egenkapital	4 549		3 870	3 840

Lønnsomhet

Sum driftskostnader i prosent av sum inntekter		41,7 %	66,2 %	53,9 %
Sum driftskostnader i prosent av sum inntekter eks avkastn. på finansielle invest.		60,0 %	57,5 %	60,7 %

Tap og mislighold

Tap på utlån i prosent av brutto utlån		0,4 %	0,2 %	0,1 %
Misligholdte engasjementer i prosent av brutto utlån		1,4 %	0,7 %	0,6 %
Andre tapsutsatte engasjementer i prosent av brutto utlån		0,7 %	0,5 %	0,5 %

Kostnader og inntekter (konsern)**Kostnader i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (konsern)**

■ Driftskostnader
 ■ Totale inntekter
 — Kostnader i % av inntekter

Datterselskaper

Hedmark Eiendom AS

Bedring i markedet

Eiendomsmarkedets første halvår var preget av finanskrisen. Etter sommeren tok markedet seg merkbart opp og høsten ble tilnærmet normal for bruktboligomsetning.

Omlag hver tredje eiendom i Hedmark fylke omsettes gjennom Hedmark Eiendom AS. Vi startet året med stor ordreservert. Det skyldtes finanskrisen og svært lav omsetning høsten 2008. Finanskrisen preget også første halvår 2009. Fra juni merket vi stadig bedring i bruktboligomsetningen. Men nyboligmarkedet og fritidsmarkedet var svakt hele 2009. Markedet for næringsseiendom var nærmest fraværende gjennom hele året.

Etter en periode hvor boligkjøperne hadde vansker med å finansiere kjøp av ny bolig før den gamle var solgt, begynte finansieringsmarkedet å normalisere seg. Boligeierne kunne igjen kjøpe for deretter å selge.

Etter fall i boligprisene i 2008 tok de seg merkbart opp i 2009 og endte tilbake til rekordnivået fra 2007. Oppturen i boligprisene i Hedmark har vært noe sterkere enn landsgjennomsnittet.

Hedmark Eiendom AS omsatte 1 211 eiendommer i 2009, en liten økning i forhold til 2008. Omsetningsverdien var cirka 1,75 milliarder kroner, på nivå med året før.

Fritidsmarkedet er halvert fra 2007 til 2009 noe som skyldes finanskrisen. I 2009 omsatte Hedmark Eiendom AS 154 fritidseiendommer mot 194 i 2008.

Resultatet før skatt ble 2,3 millioner kroner mot omlag et nullresultat i 2008. I datterselskapet Sørumsøberg AS ble resultatet før skatt bedret fra minus 2,3 millioner kroner i 2008 til et plussresultat på 0,6 millioner kroner i 2009.

Hedmark eiendom har 37 fast ansatte medarbeidere fordelt på 33 årsværk gjennom året. De fleste medarbeiderne er eiendomsめglere, advokater eller meglere med overgangseksamen. Selskapet har høy kompetanse innen alle fagområder av eiendomshandel.

Spesielt i dårlige tider har selskapet god nytte av å være en lokal eiendomsめgler eid av fylkets største bank. Konkurransen blant meglere i fylket er sterk, noe som merkes godt i en periode med svakt eiendomsmarked.

Hedmark Eiendom AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Hedmark og er fylkets ledende eiendomsめgler. Selskapet har egne kontorer i de største tettstedene i Hedmark: Hamar, Stange, Kongsvinger, Elverum, Trysil, Brumunddal og Moelv. Selskapet eier alle aksjene i datterselskapet Sørumsøberg AS. For mer informasjon se www.hedmark-eiendom.no.

SpareBank 1 Finans Østlandet AS

Etterspørselen etter finansprodukter var i 2009 noe bedre enn i 2008.

Nysalget endte på 1 105 millioner kroner. Resultatet ble 44,3 millioner kroner før skatt.

2009 ble totalt sett et godt år for selskapet til tross for ettervirkningene av finanskrisen. Resultatet økte fra 23,5 i 2008 til 44,3 millioner kroner før skatt. Årsaken til det gode resultatet er i hovedsak vekst i utlån innen segmenter og områder som har gitt selskapet god lønnsomhet.

Utlånene økte med om lag 236 millioner kroner. Selskapets tap på kreditt har vært innenfor det man kan forvente under rådende omstendigheter. Styret er tilfreds med at SpareBank 1 Finans Østlandet nådde sine hovedmål for 2009.

Selskapet har fortsatt ambisjoner om å videreutvikle driften og forventer en moderat økning i salgsvolumet i 2010. For bedriftsmarkedet rapporteres det om lavere aktivitet innen flere bransjer, særskilt bygg og anlegg. Tiltagende arbeidsledighet har vært og er en bekymring som i mindre grad har blitt gjeldende i 2009. Denne utviklingen vil vi følge nøye i tiden fremover og vi er forberedt på en sterkere negativ utvikling.

Om SpareBank 1 Finans Østlandet

SpareBank 1 Finans Østlandet er et heleid datterselskap av Sparebanken Hedmark med hovedkontor i Hamar. Selskapet er i ferd med å etablere seg med kontor i Oslo. Selskapet er en betydelig aktør innen leasing og salgspantfinansiering i Hedmark og Oppland. Tilstedeværelsen i Oslo, Akershus og Østfold øker, blant annet som følge av morbankens tilknytning til SpareBank 1-alliansen. For mer informasjon se www.sb1fo.no.

Sparebankens tillitsvalgte

REPRESENTANTSKAPET

Innskytervalgte medlemmer:

Christen Engeloug – leder	Ilseeng
Lars Petter Heggelund - nestleder	Flisa
Roald Andersen	Engerdal
Terje Austad	Koppang
Kjell Berg	Furnes
Liv Anne Borkhus	Alvdal
Per Olaf Børke	Hamar
Erik Flataas	Folldal
Goro Brita Aardal Hagen	Moelv
Knut Hartz	Rena
Jonny Holen	Elverum
Gunnar Cato Lund	Skarnes
Finn Ola Moen	Rendalen
Torstein Amund Opdahl	Namnå
Oddbjørn Roverudseter	Kongsvinger
Knut Røe	Tyllidalen
Sven Peter Sinnerud	Ottestad
Linda Marielle Skogstad	Trysil
Per Otto Sletten	Våler i Solør
Pål-Jan Stokke	Hamar
Per Morten Wangen	Magnor
Vigdis Øvergård	Os i Østerdalen

Fylkestingsvalgte medlemmer:

Ivar Arnesen	Våler i Solør
Herdis Bragelien	Namnå
Gry Grønland	Ljørdalen
Terje Hoffstad	Atna
Tore André Johnsen	Brumunddal
Maj S. Lund	Ridabu
Ditte Geisler Olsen	Ottestad
Kaare Johan Ommundsen	Løten
Solveig Seem	Hamar
Martin Skramstad	Løten
Per Gunnar Sveen	Elverum

Ansattevalgte medlemmer:

Anita H Amundsen	Hamar
Johan Ragnar Eggen	Alvdal
Lise Flendalen	Elverum
Roger Granseth	Kongsvinger
Iver Helstad	Våler i Solør
Tor Ingelstad	Hamar
Idar Jørgensen	Stange
Bjørn Gunnar Pedersen	Hamar
Øyvind Sandbakk	Trysil
Eli Aske Solberg	Hamar
Karen Storlien	Brumunddal

STYRET

Gunnar Martinsen - nestleder	Nes Hedmark
Espen Bjørklund Larsen - bankansatt	Hamar
Grethe G. Fossum	Kirkenær
Siri J. Strømmevold	Tynset
Jan Wibe	Hamar
Nina C. Lier	Gaupen

KONTROLLKOMITÉEN

Pål Johnsrud - leder	Ingeberg
Anders Brinck - nestleder	Nes Hedmark
Valborg Berthelsen	Hamar
Jan Erik Myrvold	Kongsvinger
Gro Svarstad	Nybergsund

Sammen
 skaper vi Hedmark
 Sammen skaper vi Hedmark

Telefon
02999

E-post

Kundesenter privat: kundesenter@sparebanken-hedmark.no

Kundesenter bedrift: bedrift@sparebanken-hedmark.no

Nettbank

www.sparebanken-hedmark.no

Konsernadministrasjon

Strandgata 15, Postboks 203, 2302 Hamar

Organisasjonsnummer 920 426 530

Konsernledelse 2010

